

Monikielisyys kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä

Keskusrikospoliisin kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön kokemukset monikielisyyden merkityksestä

Henna Hirvelä

Pro gradu -tutkielma

Kieliasiantuntijuuden tutkinto-ohjelma, ranska

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Toukokuu 2026

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä

Pro gradu -tutkielma

Kieliasiantuntijuuden opinto-ohjelma, ranska

Henna Hirvelä

Monikielisyys kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä: keskusrikospoliisin kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön kokemukset monikielisuuden merkityksestä

Sivumäärät: 83 sivua, 9 liitesivua

Kansainvälistyvässä maailmassa monikielisyys tulee vahvasti esiin eri organisaatioiden toiminnassa. Kansainvälisen viranomaisyhteistyön toimintaympäristö on laaja ja tiedonvaihtoa harjoitetaan eri organisaatioiden välillä monikielisessä ympäristössä. Rikollisuuden luonne muuttuu jatkuvasti enemmän rajat ylittäväksi, jolloin rikosten ennaltaehkäisy ja tutkinta vaativat kansainvälistä yhteistyötä. Vieraiden kielten opiskelu on kuitenkin vähentynyt viime vuosikymmenien aikana ja kaventuvalle kielitaidolle on vaikutusta kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisessa.

Tässä tutkielmassa selvitetään keskusrikospoliisin kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön kokemuksia monikielisuudesta kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten monikielisyys näkyy kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä ja mikä on monikielisuuden merkitys kansainvälisessä viranomaistiedonvaihdossa. Tutkimusaineisto koostuu seitsemästä asiantuntijahaastattelusta sekä kymmenestä vastauksesta esitietolomakkeeseen sisältäen haastatteluun osallistuneet henkilöt. Tutkimus on laadullinen ja analyysi on toteutettu sisällönanalyysinä. Analyysin avulla pyritään lisäämään tietoutta monikielisuuden merkityksestä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä.

Haastattelujen perusteella englannin kielellä on vahva rooli kansainvälisen viranomaistoiminnan kielenä. Muiden vieraiden kielten osaamisen merkitys nousi kuitenkin esiin tilanteissa, joissa yhteisesti sovitusta työkielestä huolimatta viestintää harjoitetaan jollain muulla kielellä. Toisaalta muiden vieraiden kielten osaamisen merkitys korostui myös tilanteissa, joissa viestintäkumppanin englannin kielen taito oli riittämätön. Tutkimuksen perusteella kielivalintoja tehdään tilannesidonnaisesti yksilön omien mieltymysten pohjalta tai ryhmäjohtoisesti. Haastattelujen perusteella yksilön monipuolisen kielitaidon koettiin nopeuttavan tiedonvaihtoa, lisäävän mahdollisuuksia verkostoitua sekä toimivan mahdollisesti myös positiivisena vaikuttimena uralla etenemiseen.

Haastatellut ilmaisivat tarvetta olevan myös muiden vieraiden kielten osaamiselle kuin englannin kielelle, mikä osoittaa monipuolisen kielitaidon olevan edelleen tärkeää englannin valta-asemasta huolimatta. Haastatellut totesivat kielitaidon olevan ehdoton edellytys kansainvälisessä viranomaistoiminnassa, ja viestinnän osalta ymmärretyksi tulemisen tärkeys korostui useissa haastatteluissa.

Haastatellut arvioivat kokemuksiansa pohjalta, ettei kielitaidon tarve tule ainakaan vähenemään tulevaisuudessa ja monipuoliseen kielitaitoon tulisi edelleen kiinnittää huomiota. Osa haastatelluista koki, ettei kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä voi tukeutua pelkkään englannin kieleen vaan kielitaidon tulee olla laajempi.

Avainsanat: kansainvälinen yhteistyö, kielipolitiikka, monikielisyys, poliisi, superdiversiteetti, tiedonvaihto, viranomaisyhteistyö

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Turvallisuusuhat ja konfliktit	8
2.1	Kansainvälinen turvallisuusympäristö	8
2.2	Huoltovarmuus ja uhkiin varautuminen	10
2.2.1	Tiedon huoltovarmuus	10
2.2.2	Kielellinen huoltovarmuus	11
2.3	Kansainvälinen yhteistyö turvallisuuden näkökulmasta	12
2.4	Kansainvälinen poliisiyhteistyö	14
2.4.1	Interpol	17
2.4.2	Europol	18
3	Monikielisyys kansainvälisen yhteistyön näkökulmasta	19
3.1	Monikielisyys	19
3.2	Superdiversiteetti	22
3.3	Kielipolitiikka	23
3.4	Monikielisyys ja tiedonvaihto kansainvälisessä viranomaistyössä	28
4	Tutkimuskysymykset ja hypoteesit	32
5	Tutkimusaineisto ja metodi	34
5.1	Haastattelu aineistonkeruumenetelmänä	34
5.2	Analyysimenetelmä	36
5.3	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	37
6	Tutkimustulokset ja analyysi	39
6.1	Tutkimukseen osallistuneiden kielitaito	39
6.2	Monikielisyys kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä	43
6.2.1	Kansainvälisen viranomaisyhteistyön kielet ja käyttötilanteet	44
6.2.2	Sosiaalisen vuorovaikutuksen tilanteet monikielisessä viestinnässä	49
6.2.3	Käännössovellusten käyttö viestinnän tukena	55
6.3	Monikielisyyden merkitys kansainvälisessä viranomaistiedonvaihdossa	56
6.4	Tulevaisuuden kielitaitotarpeet kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä	62

7 Yhteenveto ja pohdinta	68
Lähteet	73
Liitteet	84
Liite 1. Résumé en français - Ranskankielinen tiivistelmä	84
Liite 2. Haastattelukysymykset	90
Liite 3. Tietosuojainformaatio	92

1 Johdanto

Kansainvälinen toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa ja viranomaisten kansainväliset yhteistyöverkostot lisäävät merkitystään globaalissa maailmassa, jossa rikollisuutta tapahtuu eri maiden rajojen yli. Englannin kielen valta-asema on lisääntynyt huomattavasti Euroopan unionin laajentumisen myötä (Lequesne, 2020), mutta tästä huolimatta kansainvälinen viranomaisyhteistyö tapahtuu sitäkin monikielisemmässä ympäristössä. Tähän vaikuttaa niin organisaatioiden kielipoliittiset linjaukset kuin työyhteisöjen monikielisyys. Lukuisien puhuttujen kielten määrän ja kulttuurierojen on todettu olevan yksi haaste poliisin kansainvälisen yhteistyön näkökulmasta (Wasastjerna, 1999: 59), ja kielitaidon merkitys on noussut esiin tuoreemmissakin poliisin kansainväliseen yhteistyöhön liittyvissä tutkimuksissa (Birdi ym., 2021; Hjorth, 2024; Lemieux, 2010; Thi, 2025).

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksena on selvittää keskusrikospoliisin (KRP) kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön kokemuksia monikielisydestä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Tutkimus on toteutettu haastattelututkimuksena. Tutkimuksessa kartoitetaan, mitä kieliä ja millä tasolla KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstö osaa, miten monikielisyys näkyy kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä ja mikä on sen merkitys tiedonvaihdon kannalta. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään, miten henkilöstö arvioi vieraiden kielten osaamistarpeiden mahdollisesti muuttuvan tulevaisuudessa.

Näkökulmana tutkimuksessa on Suomen poliisin kansainvälinen yhteistyö, minkä vuoksi tutkimuskohteeksi on valittu nimenomaan KRP:n kansainvälisten asioiden linja. KRP:n rooli on toimia Suomessa kansainvälisen poliisiyhteistyön kansallisena keskuksena (Poliisi b.). Tutkimusjoukko on rajattu tutkimuksen tarkoitusta mahdollisimman hyvin vastaavaksi, ja sen vuoksi tutkimuskohteena ei ole koko KRP:n henkilöstö. KRP:n kansainvälisten asioiden linja vastaa muun muassa Interpolin ja Europolin kanssa tehtävästä tiedonvaihdosta. Interpol toimii maailmanlaajuisena kansainvälisen poliisiyhteistyön keskuksena 196 jäsenmaan voimin (Interpol, 2024) ja Europol taas koostuu Euroopan alueen poliisiviranomaisista toimien keskeisenä osana ylikansallista poliisiyhteistyötä muun muassa rikoksissa, joihin liittyy useita Europolin jäsenvaltioita (Cross, 2011: 55–56).

Tutkimuksen teemaa tullaan käsittelemään huoltovarmuuden näkökulmasta (Aaltola ym., 2016; Jalonen ym., 2021), jonka osalta kielellinen huoltovarmuus (ks. Kolehmainen ym., 2025) on keskeisenä käsitteenä. Kielellinen huoltovarmuus liittyy merkittävästi muun muassa

turvallisuuteen ja yhteiskunnan vakauteen (Dufva, 2024; Kolehmainen ym., 2025), jolloin sen voidaan katsoa olevan keskeisessä roolissa poliisiviranomaistenkin osalta kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseksi. Tässä tutkielmassa kieltä tarkastellaan sosiaalisessa ympäristössä, joten tutkimuksen teoreettinen tausta sijoittuu organisaatioita ja työviestintää koskevaan sosiolingvistiikkaan. Sosiolingvistiikassa lähestytään kielten käyttöä yhteiskunnassa ja tutkimuskohteina voivat olla esimerkiksi kielellinen vaihtelu sosiaalisessa kontekstissa tai työelämän suullinen ja kirjallinen kielenkäyttö (Borzeix, 2005: 55–56, 60). Tämän tutkimuksen kontekstina on kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä käytettävä kieli, jota lähestytään viestinnän ja tiedonvaihdon näkökulmasta. Viestintä ja vuorovaikutus ovat välttämättömiä yhteistyön kannalta. Viestinnän tarkoituksena on tiedon kokoaminen ja siirtäminen eteenpäin. (Lacoste, 2005: 22–23.) Tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen kuuluvat kielen merkitys työssä (Angouri, 2013; Barner-Rasmussen ym., 2014; Karhunen ym., 2018; Lacoste, 2005), kieli globalisaation näkökulmasta (Blackledge ym., 2018; Blommaert, 2010; Fairclough, 2006; Vertovec, 2023) sekä kielipoliittiset ja tilannesidonnaiset näkökulmat kielivalinnoille (Duchêne & Heller, 2012; Kolehmainen ym., 2025; Sanden, 2023). Lisäksi tutkimuksen kannalta merkittävänä teoriapohjana toimii kielen merkitys tiedonvaihdossa monikansallisissa yrityksissä ja organisaatioissa (Peltokorpi & Vaara, 2014; Welch & Welch, 2008).

Suomessa poliisiviranomaisten kielitaitoa on tutkittu suhteellisen vähän. Sanna Heittola (2017) on tehnyt väitöskirjatutkimuksen ruotsin kielen taidosta kaksikielisillä poliisiasemilla, ja sen lisäksi Oikeusministeriö on toteuttanut vuonna 2023 selvityksen valtion viranomaisten kielitaidosta (Järvi ym., 2023). Tämän selvityksen pääpaino on kuitenkin suomen, englannin ja ruotsin kielen osaamisessa, sillä näiden kielten osalta olivat suurimmat kirjausmäärät valtion viranomaisten kielitaidon rekisteröimiseen käytetyissä järjestelmissä. Kyseisessä selvityksessä on mukana myös KRP, mutta sen osalta kielitaitoa ei käsitellä selvityksessä kovinkaan yksityiskohtaisesti. KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön vieraiden kielten osaamisen ja kokemusten kartoittaminen on tärkeää kansainvälisen viranomaisyhteistyön kehittämisen näkökulmasta, mutta myös kansallisen turvallisuuden edistämisen osalta. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten monikielisyys näkyy kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä ja mikä on monikielisuuden merkitys viranomaisten välisessä tiedonvaihdossa kansainvälisessä toimintaympäristössä.

Valtionhallinnon henkilöstön kielitaitoa on lisäksi tutkittu aiemmin muun muassa EU-jäsenyyden myötä ja tällöin on todettu yhteistyön kannalta oleellisiksi kieliksi englantia, ruotsi

ja ranska (Sinkkonen, 1997). Tilanne voi olla muuttunut ja erityisesti ranskan kielen osalta tarve voi olla erilaista riippuen valtionhallinnon alasta. Ranskan kieli on yksi Euroopan unionin ja sen myötä Europolin virallisista kielistä (Asetus N:o 1/1958) ja tämän lisäksi se on myös yksi Interpolin virallisista kielistä (Interpol). Englannin kielen aseman vahvistumisen vuoksi on kuitenkin mielenkiintoista selvittää, minkälainen rooli ranskan kielellä on tämän päivän kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Näiden lisäksi monikielisyys on globaalissa maailmassa ja erityisesti kansainvälisessä yhteistyössä keskeinen tutkimuskohde.

Maailmanlaajuisesti turvallisuusympäristö on jatkuvasti muutoksessa ja esimerkiksi Suomen liittyminen Natoon on luonut uuden kansainvälisen turvallisuusyhteistyön muodon.

Suomalainen viranomaistyö pitää sisällään monipuolisesti yhteyksiä muihin maihin, jolloin monikielisyydeltä ei voida yhteistyössä vältyä.

Tutkielman aluksi luvussa 2 käsitellään tutkimuksen kontekstuaalista taustaa, jonka jälkeen luvussa 3 käsitellään aiheeseen liittyviä kielitieteellisiä lähestymistapoja. Luvussa 4 esitellään tutkimuskysymykset ja hypoteesi, ja luvussa 5 tutkimusaineisto ja -metodi. Tämän jälkeen luvussa 6 analysoidaan tutkimusaineisto ja tutkielman päättää luvun 7 yhteenveto ja pohdinta.

2 Turvallisuusuhat ja konfliktit

2.1 Kansainvälinen turvallisuusympäristö

Kansainvälinen turvallisuusympäristö on jatkuvassa muutoksessa ja sillä on merkittävä vaikutus myös Suomen sisäiseen turvallisuuteen sekä suomalaisten viranomaisten työhön. Rikollisuuden kansainvälistyminen on yksi Suomen poliisin toimintaympäristöön vaikuttavista tekijöistä (Poliisi c.). Europol on laatinut viime vuosina EU:n vakavaa ja järjestäytyntä rikollisuutta koskevia uhka-arvioita (*Serious and Organised Crime Threat Assessment, SOCTA*), joiden perusteella maailmanlaajuinen järjestäytynyt rikollisuus lisääntyy jatkuvasti. Vuoden 2021 uhka-arvion mukaan 65 % rikollisjärjestöistä kuuluu usean maan kansalaisia, jotka edustavat yli 180 kansallisuutta. Lisäksi seitsemän kymmenestä järjestöstä on aktiivisia useammassa kuin kolmessa maassa. (Europol, 2021: 18.) Siksi myös Suomen sisäisen turvallisuuden näkökulmasta kansainvälinen ja rajat ylittävä rikollisuus on huomionarvoista.

Vuonna 2025 toteutetun laajan eurooppalaisille asiantuntijoille suunnatun kyselytutkimuksen mukaan Euroopan unionin kannalta merkittäviksi turvallisuusuhiksi on nostettu muun muassa vakava hyökkäys EU:n kriittiseen infrastruktuuriin, kuten merenalainen sabotaasi, Naton ja Venäjän yhteenotto sekä mahdolliset muut Venäjän toteuttamat hyökkäykset Naton ulkopuolisiin naapurimaihin. Lisäksi rikollisuuden osalta keskitasoisen riskin EU:ssa muodostaa huumekaupassa tapahtuva järjestäytynyt rikollisuus. (Anghel, 2026: 6.) Edellä mainitun kaltaisia Suomen turvallisuusympäristöön vaikuttavia tilanteita on tapahtunut viime vuosina, kuten esimerkiksi kaapelivauriot Suomen aluevesillä (Kuronen, 2025), joiden esitutkinnasta KRP on vastannut (Poliisi, 2024). Suomen turvallisuuden kannalta KRP:llä on siis oma keskeinen merkityksensä, jossa kansainvälinen toimintaympäristö luo oman monikielisen ulottuvuutensa. Tässä kansainvälisessä toimintaympäristössä viranomaisten tulee pystyä toimimaan mahdollisimman tehokkaasti.

Rikollisuuden kansainvälistymisen lisäksi muun muassa hybridi-vaikuttaminen ja informaatio-vaikuttaminen vaikuttavat poliisin toimintaympäristöön (Poliisi c.). Kyseiset ilmiöt nousevat esiin myös kansainvälisissä turvallisuusuhkia käsittelevissä raporteissa (ks. Fiott & Parkes, 2019). Ulkoministeriön laatimassa *Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa* on monikielisyden merkitystä informaatio-vaikuttamisen ja hybridiuhkien torjumisen kannalta korostettu seuraavasti:

Avoin, monikielinen ja aktiivinen viranomaisviestintä on keskeisessä roolissa informaatiovaikuttamisen torjunnassa. Sillä vahvistetaan yhteiskunnallista luottamusta, turvallisuuden tunnetta ja osallisuutta. Näin voidaan torjua myös hybridivaikuttamisen eri muotoja ja vahvistaa yhteiskunnan sosiaalista yhteenkuuluvuutta. (Ulkoministeriö, 2024: 28.)

Tiedonsaannin osalta monikielisyys viranomaisviestinnässä korostuu esimerkiksi vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa (Ulkoministeriö, 2024: 28). Euroopan alueen kriittistä infrastruktuuria, tietoympäristöä sekä EU:n rajoja tulee turvata hybridiuhilta. Hybridiuhat koskevat koko Euroopan aluetta eikä uhkia pitäisi tulkita toisistaan irrallisina. EU-alueen tiedonvaihtoa kehitetäänkin jatkuvasti. (Fiott & Parkes, 2019: 2.) Kansainvälisen yhteistyön ja tiedonvaihdon näkökulmia käsitellään myöhemmin (ks. alaluku 3.3).

Suojelupoliisin vuonna 2025 laatimassa *Kansallisen turvallisuuden katsauksessa* käsitellään Suomen turvallisuustilannetta globaalien turvallisuusympäristön, vakoilun ja vaikuttamisen sekä terrorismin osalta. Katsauksessa on mainittu useita kertoja Venäjän ja Kiinan välinen tiivis yhteistyö ja riippuvuussuhde, joka vaikuttaa myös Suomeen monella tapaa. Merkittävä muutos on ollut Suomen liittyminen Natoon, jolloin Venäjä ja Kiina näkevät Suomen uhkana. (Suojelupoliisi 2025: 8.) Venäjän ja Kiinan luomien uhkien vuoksi voidaan olettaa, että Suomen sisäisen turvallisuuden kannalta myös viranomaisten venäjän ja kiinan kielen taidoista olisi merkittävä hyöty. Esimerkiksi suojelupoliisin tietoverkkotiedustelija kuvaa tarvetta erilaisten kielten osaajille seuraavasti:

Tiimimme muodostuu karkeasti kolmenlaisesta osaamisesta. Mukana on poliisitaustaisia dekkariaivoja, jotka ovat niin sanotusti hyviä palapelin kokoajia. Toisaalta tarvitsemme erilaisten kielten osaajia (mainittakoon erikseen vaikkapa kiina, venäjä ja arabia), minkä lisäksi tietysti it-osaajat ovat tärkeitä. Harvoin on yhtä ihmistä, joka olisi kaikkea tätä yhtä aikaa. (Suojelupoliisi 2025: 51).

Katsauksessa on lopuksi nostettu esiin terrorismin uhkataso Suomessa ja KRP:n syksyllä 2024 aloittama esitutkinta liittyen terroristijärjestön ”Islamilaisen valtion” (Isil) toimintaan osallistumisesta. Kansainvälisen toiminnan osalta järjestössä korostuu keskiaasialais- ja kaukasialaistaustaiset radikaali-islamistit: ”sekä radikaali-islamistiset että äärioikeistolaiset verkkoyhteisöt ovat luonteeltaan kansainvälisiä, mutta on olemassa myös paikallisempia tai tietyn kieliryhmän edustajia yhdistäviä yhteisöjä”. (Suojelupoliisi 2025: 40, 43.) Alueellisen turvallisuuden lisäksi kansainväliseen turvallisuuteen vaikuttaa kansainvälisten terroristijärjestöjen toiminnan laajentuminen Afrikassa (Ulkoministeriö, 2024: 14).

Viranomaisten kielitaidon voisi olettaa korostuvan näiden monikansallisten ja rajat ylittävien uhkien osalta merkittävästi.

Tuorein *Kansallisen turvallisuuden katsaus* julkaistiin maalikuussa 2026 (Suojelupoliisi, 2026). Katsauksessa nousee esiin uhka-arvioita hyvin paljon samojen maiden osalta kuin vuonna 2025 julkaistussa katsauksessa. Kansainvälisen turvallisuusympäristön ja kansainvälisten ilmiöiden aikaansaamien turvallisuusuhkien voidaan todeta olevan myös Suomen ja suomalaisen viranomaistyön kannalta edelleen ajankohtaista ja relevanttia.

2.2 Huoltovarmuus ja uhkiin varautuminen

Nopeasti muuttuvassa turvallisuusympäristössä varautuminen nousee erityiseen merkitykseen yhteiskunnan turvallisuuden kannalta. Valtionneuvoston huoltovarmuusselonteossa (2022) huoltovarmuuden käsite määritellään seuraavasti:

Huoltovarmuus tarkoittaa varautumista kriiseihin ja häiriötilanteisiin sekä jatkuvuudenhallintaa, jotta väestön toimeentulon, talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämätön tuotanto, palvelut ja infrastruktuuri voidaan turvata vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2022: 7).

Huoltovarmuuden kannalta tärkeää on kriittisen sektorin yritysten toimintakyky poikkeusoloissa, kriisi- ja häiriötilanteiden sietokyky sekä niistä palautuminen.

Huoltovarmuustyön perustana on julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyö. (Työ- ja elinkeinoministeriö, 2022: 7.) Siksi julkisella sektorilla toimivilla poliisiviranomaisillakin on tärkeä rooli kansallisen huoltovarmuuden turvaamisessa.

Kansainvälisellä yhteistyöllä on oma merkityksensä varautumisessa ja sitä on pyritty lisäämään kansainvälisen toimintaympäristön muuttuessa (Aaltola ym., 2016: 39). Erityisesti kyberturvallisuus on ajankohtainen huoltovarmuuden osa-alue, sillä kansainvälinen poliisiyhteistyö on merkittävässä roolissa kyberrikollisuuden torjunnan kannalta sen rajat ylittävän luonteen vuoksi (Dupont, 2016: 95) ja kyberturvallisuus on yksi tärkeistä huoltovarmuuden kannalta turvattavista yhteiskunnan osa-alueista (Melnyk ym., 2022: 162). Huoltovarmuus liittyy siis läheisesti kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön. Toisaalta huoltovarmuuden turvaamisessa tulee huomioida myös tiedolliset ja kielelliset tekijät, joita käsitellään seuraavaksi.

2.2.1 Tiedon huoltovarmuus

Huoltovarmuuden yhtenä osa-alueena on tiedon huoltovarmuus. Tiedon huoltovarmuuden on todettu olevan nyky maailmassa entistä tärkeämpää, mutta käsitteen ollessa suhteellisen uusi ei

sille ole vielä yksimielistä määritelmää (Jalonen ym., 2021: 2). **Tiedon huoltovarmuus** on määritelty *Tiedon huoltovarmuus kompleksisessa ympäristössä (IRWIN)* -hankkeessa seuraavasti: ”Eri yhteiskunnallisten toimijoiden vuorovaikutuksessa syntyvä systeeminen kyvykkyys, joka ilmenee tiedon oikeellisuutena, saavutettavuutena ja oikea-aikaisuutena” (Kallunki ym., 2023: 14). Tiedon huoltovarmuuden voidaan katsoa olevan tietoperustaisen päätöksenteon mahdollistaja, jonka tuottamisen vastuu on kaikilla (Jalonen ym., 2021: 2). Organisaatioiden menestymisen kannalta tärkeimpiä taitoja ovat informaation hankkimisen, analysoinnin ja hyödyntämisen taidot (Jalonen & Huhtinen, 2021: 4).

Tiedon huoltovarmuuden merkitys korostuu, kun kohdataan kriisi- ja poikkeusaikoja. Kriisissä tulee varmistaa sellaista tietoa, jolla suojellaan kansallista turvallisuutta. (Jalonen & Huhtinen, 2021: 5–6.) Tiedon huoltovarmuus koskee erityisesti hybridiuhilta sekä dis- ja misinformaatiolta suojautumista (Jokipii ym. 2021: 24), jolloin tiedon huoltovarmuus koskee läheisesti myös kansainvälistä poliisiyhteistyötä. Lisäksi kyberuhkiin varautuminen on tiedon huoltovarmuutta (Jalonen & Huhtinen, 2021: 7) ja kuten aiemmin todettiin, kyberrikostorjunta on osa kansainvälistä poliisityötä. Turvallisuuden edistämisen näkökulmasta tiedon huoltovarmuudella on oma roolinsa (Lonka ym. 2021: 13).

Kansainvälinen viranomaisyhteistyö on yksi merkittävä tiedon huoltovarmuuden edistäjä ja tiedonvaihdon jatkuva kehittäminen on tärkeä edellytys tiedon huoltovarmuuden turvaamiselle. Vieraiden kielten osaamiseen panostaminen kansallisella tasolla on tärkeä osa tiedon huoltovarmuuden ylläpitoa ja edistämistä Suomessa. Seuraavaksi käsitellään kielellisen huoltovarmuuden näkökulmaa kokonaisturvallisuuden ja kansainvälisen yhteistyön kannalta.

2.2.2 Kielellinen huoltovarmuus

Tiedon huoltovarmuuden lisäksi kielellisen huoltovarmuuden käsite liittyy keskeisesti kansalliseen turvallisuuteen ja kansainväliseen yhteistyöhön. **Kielellisellä huoltovarmuudella** tarkoitetaan epävarmuutta herättäviin tilanteisiin varautumista ja niiden hoitamista onnistuneesti kielellisen toiminnan avulla, esimerkiksi kielitaidon monipuolisuudella (Honko & Nuolijärvi, 2025). Yksipuolisella kielitaidolla on negatiivinen vaikutus yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen (Kolehmainen ym., 2025: 2). Vieraiden kielten opiskelu on vähentynyt Suomessa huomattavasti viimeisten 20–30 vuoden aikana ja peruskoulujen tarjonta vieraiden kielten opetuksen osalta on supistunut merkittävästi. Kaventunut kielitaito vaikuttaa yksilön osalta rajoittavasti työelämässä ja yhteiskunnan näkökulmasta yksilöiden kielitaidon kaventuminen heikentää kansainväliseen yhteistyöhön

osallistumista. Suomen kannalta on hyödyllistä, jos suomalaisia kielitaitoisia asiantuntijoita työskentelee esimerkiksi EU:ssa ja Natossa. Kansallinen huoltovarmuus pitää sisällään siis myös kansainvälisen ulottuvuuden Pohjoismaiden, Euroopan unionin sekä tuoreimpana Nato-yhteistyön myötä. Kielellinen huoltovarmuus kattaa monipuolisen kielitaidon lisäksi ihmisten välisen vuorovaikutuksen ja tehokkaan viestinnän (Honko & Nuolijärvi, 2025), joiden merkitys myös kansainvälisessä viranomaistyössä on keskeistä.

Kokonaisturvallisuuden kannalta kielitaidon monipuolisuus on hyvin tärkeä osa, sillä esimerkiksi erilaisista konflikteista tehtävä tiedonhankinta edellyttää vieraiden kielten osaamista. Tiedonhankinnassa ja viestinnässä korostuu kielitaidon merkitys ja kielitaito onkin oleellinen osa tiedon ja viestinnän huoltovarmuutta. Teknologiaa voidaan hyödyntää käänöksissä, mutta se ei korvaa ihmisen kykyä tehdä kontekstuaalisia tulkintoja. Kielitaitoon panostaminen on ennakoivaa varautumista mahdollisiin kriiseihin ja konflikteihin. Ilman kattavaa kielitaitoa itsenäinen tiedonhankintakaan ei ole mahdollista. (Kolehmainen ym., 2025: 14–15.) Yksilötason kielitaidon merkitys on siten tärkeässä roolissa kokonaisturvallisuudessa ja viranomaisten rooli kokonaisturvallisuuden mahdollistajina on keskeinen.

2.3 Kansainvälinen yhteistyö turvallisuuden näkökulmasta

Turvallisuusyhteistyöllä tarkoitetaan valtioiden halua tehdä yhteistyötä jonkin tavoitteen saavuttamiseksi, jolloin ne toimivat yhdessä tätä tavoitetta kohti haluamassaan laajuudessa. Yhteistyön kevyempi muoto on koordinointi, joka sisältää tiedonvaihtoa ja halun ottaa huomioon, mitä muut toimijat tekevät samalla osa-alueella. Koordinoinnissakin voidaan hyödyntää virastoja esimerkiksi tiedonvaihdon helpottamiseksi. Varsinainen yhteistyö on koordinointia monimutkaisempi hallitustenvälinen toiminto. Euroopan ulkopuolisista yhteistyöelimistä esimerkkinä toimii Nato ja Euroopan sisäisistä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö (Etyj). Integraatio vie yhteistyön vielä syvemmälle tasolle ja integraatiota on havaittavissa EU-alueella esimerkiksi EU:n ulkorajojen valvonnassa sekä EU-maiden lainsäädäntöjen yhtenäistämässä. EU syventää jatkuvasti yhteistyötään ja joiltain osin kehitys menee jopa integraation suuntaan. (Cross, 2011: 51–55.)

Turvallisuusinstituutiolla voidaan tarkoittaa niin isompia sopimukseen perustuvia liittoja kuin pienempiäkin työryhmiä. Yhteistä näille instituutioille on, että ne kaikki työskentelevät edistääkseen turvallisuusympäristöä ja yhteistyötä tehdään eri valtioiden tai muiden toimijoiden välillä. (Howorth, 2013: 5.) Suomi kuuluu EU:n ja Naton lisäksi Yhdistyneisiin

kansakuntiin (YK), Euroopan neuvostoon (EN), Pohjoismaiden ministerineuvostoon (PMN) ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestöön (Etyj), ja näihin kansainvälisiin järjestöihin kuulumisella edistetään Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisia tavoitteita sekä ylläpidetään tilannekuvaa (Turvallisuuskomitea, 2025: 18). Suomessa toimii puolustusministeriön yhteydessä Turvallisuuskomitea, jonka tehtävänä on muun muassa kokonaisturvallisuuden järjestelyihin vaikuttavien muutosten seuraaminen ja arvioiminen. Komitean jäseniä ovat muun muassa eri ministeriöiden kansliapäälliköt, poliisiyllyjohtaja ja Huoltovarmuuskeskuksen toimitusjohtaja. (Valtioneuvoston asetus Turvallisuuskomiteasta 77/2013.)

Valtioneuvoston turvallisuuskomitean (2025: 10, 13) julkaiseman *Yhteiskunnan kokonaisturvallisuusstrategian* mukaisesti yhteiskunnan kriisinkestävyys eli resilienssin perustan muodostaa kokonaisturvallisuus. **Kokonaisturvallisuudella** tarkoitetaan toimintamallia, jossa viranomaiset, elinkeinoelämä, järjestöt ja kansalaiset huolehtivat yhdessä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta. Strategiassa korostetaan yksilöiden tärkeää roolia turvallisuuden ylläpitämisessä: ”Yksilöiden toimintakyky sekä turvallisuutta vahvistavat tiedot, taidot ja asenne muodostavat kokonaisturvallisuuden perustan” (Turvallisuuskomitea, 2025: 12). Kansainvälistyvässä turvallisuusympäristössä yksilöiden vieraiden kielten osaamisen voi katsoa nousevan merkittävään rooliin yhtenä osa-alueena yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ylläpitämisessä. Kuten aiemmin todettiin, kielitaidon yksipuolistumisen on katsottu heikentävän yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta tiedon huoltovarmuuden vaarantuessa (Kolehmainen ym., 2025: 2). Kansainvälinen toiminta taas on määritelty yhteiskunnan elintärkeäksi toiminnoksi (Turvallisuuskomitea, 2025: 15). Tämän myötä voidaan pohtia, millainen merkitys on kansainvälistä viranomaisyhteistyötä tekevien yksilöiden kielitaidolla kokonaisturvallisuuden kannalta.

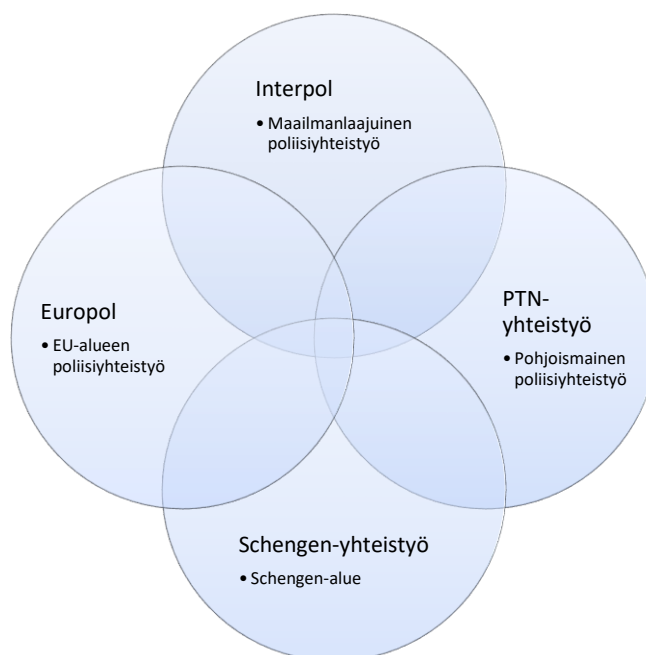
Globalisaation myötä sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden rajat ovat sumentuneet (Michel, 2013: 260), minkä vuoksi voidaan olettaa valtioiden välisten turvallisuuden edistämiseksi luotujen yhteistyöverkostojen vahvistavan merkitystään koko ajan. Kokonaisturvallisuuden rakentamisen kannalta kansainvälinen yhteistyö on keskeisessä asemassa ja elintärkeisiin toimintoihin voi kohdistua uhkia myös Suomen rajojen ulkopuolelta. Viranomaisten, yritysten ja järjestöjen harjoittama kansainvälinen yhteistyö on yhteiskunnan turvallisuudelle usein välttämätöntä. Sisäisen turvallisuuden kannalta tärkeässä asemassa ovat Suomen kansainvälinen yhteistyö ja jäsenyydet Euroopan unionissa, Schengen-järjestelmässä ja Natossa. (Turvallisuuskomitea, 2025: 17–20.) Lukuisia suomalaisia eri alojen asiantuntijoita on tälläkin hetkellä kansainvälisissä tehtävissä eri järjestöissä, yhteistyöelimissä ja

diplomaattisissa edustustoissa. Ulkoasiainhallinnolla on 90 toimipistettä, joihin kuuluu suurlähetystöjä, yhteystoimistoja, konsulaatteja sekä pysyviä edustustoja kansainvälisissä organisaatioissa. Kaiken kaikkiaan näissä toimipisteissä työskentelee Suomesta yli 500 henkilöä. (Ulkoministeriö.)

Suomen turvallisuuden kannalta tärkeää on kyky toimia globaalissa toimintaympäristössä, jossa muutokset tapahtuvat nopeasti ja ovat vaikeasti ennakoitavissa. Tässä toimintaympäristössä turvallisuusuhat ovat monipuolistuneet, strateginen kilpailu ja vastakkainasettelu ovat lisääntyneet ja lisäksi teknologia on vahvasti kytkeytynyt ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. (Ulkoministeriö, 2024: 8–9.) Turvallisuuden näkökulmasta maanpuolustuksellinen turvallisuus on oma osa-alueensa, mutta vähintään yhtä tärkeää on huomioida muiden uhkien aiheuttama riski turvallisuuden järkkymiselle. Tällaisia uhkia voivat aiheuttaa muun muassa järjestäytynyt rikollisuus, terrorismi ja laiton maahanmuutto. Turvallisuuden käsite tulee siis nähdä laajemmassa merkityksessä kuin vain valtion suojelemisena sotilaalliselta hyökkäykseltä. Ulkoisen turvallisuuden puolustaminen vaatii usein myös sisäisen turvallisuuden toimijoita, kuten poliisin toimia. (Cross, 2011: 45–48.) Poliisin rooli sisäisen turvallisuuden kannalta on näin ollen merkittävä ja globaalissa toimintaympäristössä kansainvälisen yhteistyön merkitys korostuu.

2.4 Kansainvälinen poliisiyhteistyö

Turvallisuusuhkien ollessa aina vain globaalimpia kansainvälisen poliisiyhteistyön merkitys lisääntyy ja keskeisessä roolissa on lainvalvontaviranomaisten toimintakyky kansainvälisessä ympäristössä (Europol, 2021; Europol 2025). Kansainvälisen poliisiyhteistyön osalta keskeisimmät kansainväliset instituutiot ovat Interpol ja Europol, mutta näiden lisäksi yhteistyötä voi tapahtua myös ei-institutionaalisten yhteistyöverkostojen kautta erilaisissa työryhmissä. (Lemieux, 2013: 4.) Interpolin ja Europolin lisäksi Suomen poliisin kannalta merkittävä yhteistyöelin on pohjoismainen poliisiyhteistyö (PTN-yhteistyö), johon kuuluvat kaikki pohjoismaat: Tanska, Ruotsi, Suomi, Islanti ja Norja. PTN-yhteistyössä toimii poliisiyhdyshenkilöitä kaikista näistä pohjoismaista. (Kleiven, 2013: 15.) Näiden lisäksi on myös muita yhteistyötahoja, kuten Schengen-yhteistyö, joka perustuu Schengen-sopimukseen sisäisen turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseen tarvittavasta viranomaisten yhteistyöstä (Wasastjerna, 1999: 191). Edellä mainitut kansainvälisen poliisiyhteistyön yhteistyöelimet ja niiden limittyvä yhteistyö on kuvattuna kuvassa 1.

Kuva 1. Kansainvälisen poliisiyhteistyön yhteistyöelimet

Poliisin kansainvälinen yhteistyö voidaan jakaa kolmeen tasoon: makro-, meso- ja mikrotaso. **Makrotasoon** kuuluu esimerkiksi yhteistyövaltioiden lainsäädäntöjen harmonisointi eli tällä tasolla tarkoitetaan pitkälti hallitustasoista yhteistyön kehittämistä. **Mesotason** yhteistyöhön kuuluu taas esimerkiksi yhteydenpitojärjestelmien kehittäminen eri valtioiden poliisiorganisaatioiden välille. Tämän tason yhteistyö perustuu keskitason virkamiesten asiantuntijayhteistyöhön. **Mikrotason** yhteistyötä on operatiivinen viranomaisyhteistyö yksittäisten rikosten paljastamiseksi, tutkimiseksi ja torjumiseksi. (Wasastjerna, 1999: 59–60.) Tässä tutkimuksessa selvityksen alla on näistä yhteistyön tasoista erityisesti mikrotason yhteistyö, mutta myös mesotason yhteistyötä tullaan käsittelemään. Kielelliset ja viestinnälliset kysymykset koskettavat kuitenkin kaikkia näitä yhteistyön tasoja.

Kansainvälisen poliisiyhteistyön kannalta yhdyshenkilötoiminta on keskeisessä roolissa.

Yhdyshenkilötoiminta voidaan määritellä seuraavasti:

Poliisin yhdyshenkilöksi voidaan kutsua poliisivirkamiehiä, jotka toimivat Suomen poliisin lukuun ulkomaan palvelukseen lähetettyinä. Yhdyshenkilöt edistävät ja nopeuttavat operatiivista ja strategista tietojenkeruuta ja tietojenvaihtoa tehtävistään riippuen luomalla suoria yhteyksiä sijoitusmaansa tai organisaatiossaan toimiviin tai toisten valtioiden poliisiin ja muihin rikollisuuden torjunnan kannalta toimivaltaisiin viranomaisiin. (Wasastjerna, 1999: 205.)

Yhdyshenkilöt ovat sijoitettuina väliaikaisesti toisen toimivaltaisen viranomaisen alueelle toimien virallisessa diplomaattisessa asemassa, jolloin he eivät harjoita päätöksenteko- tai

toimeenpanovaltaa (Den Boer & Block, 2013: 9). Yhdyshenkilötoiminnan keskeisenä tarkoituksena onkin ollut edesauttaa yhteyksien luomista sekä mahdollistaa suora yhteydenpito ulkomaisten viranomaisten kanssa (Wasastjerna, 1999: 205). Suomen poliisille on tärkeää suomalaisten poliisien osallistuminen tiedonvaihtoon ja kansainväliseen yhteistyöhön (Poliisi a.).

Kansainvälinen poliisiyhteistyö mahdollistaa laajemman tilannekuvan luomisen, jonka myötä toimenpiteet voidaan kohdistaa entistä tarkemmin ja lopputulokset ovat menestyksekkäämpiä. Poliisin kansainvälistä yhteistyötä ohjaavat erilaiset motiivit, kuten geopoliittiset aspektit tiedon jakamiselle, mutta samaan aikaan yhteistyön pohjana on valtioiden kyky luoda ympäristö tälle toiminnalle. Lisäksi yhtenä tärkeänä vaatimuksena on resurssien ja osaamisen hyödyntäminen. Näistä esimerkkinä toimivat muun muassa Interpol ja Europol, joissa resurssit ja ammattitaito yhdistyvät. (Lemieux, 2010: 1–3.) Kielitaidon voidaan nähdä olevan resurssia ja ammattitaitoa lisäävä tekijä, jonka organisaatio voi sitten valjastaa käyttöön kansainvälisessä yhteistyössä. Kansainvälisten tehtävien näkökulmasta poliisin ammattitaitoa ovatkin yhteistyötaidot, kielitaito ja ongelmanratkaisutaidot (Poliisi a.).

Hjort (2024) on tutkinut omassa pro gradu -tutkielmassaan Suomen poliisin kansainvälisyysosaamista, jossa sivutaan myös kielitaitoa kansainvälisyysosaamisen yhtenä osa-alueena. Haastattelututkimuksena toteutetussa tutkimuksessa kielitaito on osoittautunut olevan kriittinen kansainvälisyysosaamisessa, ja erityisesti tehokkaan vuorovaikutuksen näkökulmasta kielitaidon merkitys korostui. Tutkimuksessa englannin ja ruotsin kielen taidon lisäksi vahvuudeksi koettiin myös muiden kielten osaaminen. Kansainvälisyysosaamisen näkökulmasta kielitaidon merkitys oli siis vahvassa asemassa. Lisäksi Pöyhönen (2021) on pro gradu -tutkielmassaan selvittänyt kansainvälisissä tehtävissä toimivien poliisiyhdyshenkilöiden urapolkuja. Tutkimuksen mukaan poliisiyhdyshenkilöiden kansainvälisyysosaamisen myötä kertynyttä kielitaitoa on hyödynnetty myös myöhemmin heidän urallaan. Lisäksi tutkimuksessa on todettu kieliopintojen olevan yksi osa poliisiyhdyshenkilöksi kouluttautumista. (Pöyhönen, 2021: 71, 74.) Tiedonvaihdon kannalta juuri yhdyshenkilöiden merkityksen on todettu olevan suuri (Kleiven, 2013: 22), jolloin voidaan pohtia kielitaidon merkitystä yhdyshenkilöiden kansainvälisyysosaamisen osa-alueena.

Seuraavaksi käsitellään lyhyesti Interpolin ja Europolin toimintaa, sillä kyseiset organisaatiot toimivat keskeisinä yhteistyötahoina KRP:n kansainvälisten asioiden linjalla.

2.4.1 Interpol

Kansainvälinen poliisiyhteistyö on alkanut vuonna 1923 Kansainvälisen Rikospoliisikomission perustamisen myötä. Komission nimi on muutettu vuonna 1956 Kansainväliseksi Rikospoliisijärjestöksi ICPO-Interpoliksi (*The International Criminal Police Organization*). Kansainvälinen poliisikomissio on ollut yksi merkittävimmistä kehitysaskelista kohti kansainvälistä poliisiyhteistyötä. (Deflem, 2004: 124.) Interpol muodostuu nykypäivänä 196 jäsenvaltiosta ympäri maailman ja sen henkilöstössä on työntekijöitä yhteensä 138 eri kansallisuudesta. (Interpol, 2024.) Interpolin pääkonttori sijaitsee Lyonissa Ranskassa ja sen lisäksi sillä on alueellisia toimistoja Argentiinassa, Kamerunissa, Norsunluurannikolla, El Salvadorissa, Keniassa ja Zimbabwessa. Interpolin innovaatiokeskus sijaitsee Singaporessa. Näiden lisäksi Interpolilla on edustusto- ja yhteysvirastoja Afrikan unionissa, Euroopan unionissa ja YK:ssa. (Interpol.) Interpolin kansainvälinen yhteistyökenttä on näin ollen maailmanlaajuisesti hyvin kattava ja henkilöstö monikielistä. Kansainvälisen poliisiviestinnän kieliksi ehdotettiin komission perustamisen yhteydessä englantia, italiaa, ranskaa ja saksaa (Deflem, 2004: 128). Interpolin virallisia kieliä ovat kuitenkin tällä hetkellä arabia, englanti, ranska ja espanja (Interpol).

Interpolin kannalta kansainväliset sopimukset ja yhteistyöt ovat välttämättömiä rikosten luonteen muututtua yhä monimutkaisemmiksi ja globaalimmiksi. Interpol tekee yhteistyötä laajasti sisä- ja ulkoministeriöiden, oikeusviranomaisten ja kansainvälisten kehitys- ja yhteistyöjärjestöjen kanssa vahvistaakseen kapasiteettiaan vastata tehokkaasti ylikansallisiin uhkiin. Interpol tunnistaa kuitenkin tarpeen aiempaakin tehokkaammalle tiedonvaihdolle. (Interpol, 2024.) Monet Interpolin nykyisinkin käytössä olevista yhteistyömekanismeista ovat alkujaan Interpolin perustamisajanjaksolta (Coyne, 2022: 106). Interpolin vuosiraportin (2024) mukaan jäsenvaltioiden tukemana Interpol on nopeuttanut edistymistään tietojohtoisessa poliisitoiminnassa ja tiedonvaihdossa sekä koordinoituissa lainvalvontatoimissa järjestäytyntä rikollisuutta, kyberuhkia, terrorismia ja talousrikollisuutta vastaan. Interpolin vahvuudeksi on mainittu kyky yhdistää poliisivoimia, dataa ja ammattitaitoa ympäri maailmaa. Lisäksi raportin mukaan tietoa on vaihdettu Interpolin suojatun viestintäverkon kautta enemmän kuin koskaan aiemmin. (Interpol, 2024.)

2.4.2 Europol

Eurooppalainen poliisiyhteistyö on alkanut vuonna 1975 Trevi-yhteistyöstä, joka koostui ministereistä, virkamiehistä ja poliiseista, ja sen tarkoituksena oli terrorismia vastaan taisteleminen. Tämän yhteistyön myötä alkoi myös Europolin kehittäminen ja vuonna 1991 Europolin perustaminen hyväksyttiin. (Aalto ym., 1995: 150–152.) Europolin toimintaa säätelee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794, joka on voimassa oleva asetus Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta eli Europolista. Kyseessä on EU-maiden välinen lainvalvontayhteistyö. Europolissa sovelletaan asetusta N:o 1 Euroopan talousyhteisöissä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä, jonka artiklan 1 mukaisesti:

Unionin toimielinten viralliset ja työkielet ovat bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kieli. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus n:o 1/1958.)

Lisäksi Europolissa on käytössä Euroopan unionin elinten käännöskeskus, jonka vastuulla on käännöspalveluista huolehtiminen Europolin toiminnassa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794. Artikla 64). Europolin työkielenä ja tiedonvaihdon järjestelmissä käytössä olevana kielenä on englanti, joka vähentää kielimuurien aiheuttamia haasteita monikielisessä toimielimessä (Gerspacher, 2010: 154–155). Kielimuurilla tarkoitetaan tilanteita, joissa ei ymmärretä toisten puhumaan kieltä (Kotimaisten kielten keskus & Kielikone Oy, 2024).

Europol toimii keskeisessä roolissa ylikansallisena poliisitoimijana, joka osallistuu toimintaan, mikäli rikokseen liittyy useita jäsenvaltioita tai tilanne liittyy terrorismin torjuntaan. Se myös helpottaa koordinoitua eri maiden paikallispoliisien ja oikeusviranomaisten välillä. Europol ei suorita itse rikostutkintaa, mutta tekee strategisia analyyseja, uhka-arvioita, auttaa Yhdysvaltojen kanssa tehtävässä tiedonvaihdossa ja ylläpitää useita laajoja tietokantoja. Lisäksi Europolissa on tutkintaryhmiä, joihin kuuluu poliisi- ja oikeusviranomaisia useista eri jäsenvaltioista. (Cross, 2011: 55–56.) Ammattitaitoisen henkilöstön lisäksi Europolilla on nykyisin käytössään laaja valikoima työkaluja. Eri valtioiden osallistuminen tiedonvaihtoon on myös lisääntynyt huomattavasti. (Lemieux, 2010: 8–9.) Vahva kansainvälinen yhteistyö näkyy siis myös Euroopan alueella, jolloin kielelliset kysymykset tulevat esiin viranomaisyhteistyössäkin. Seuraavaksi käsitellään tarkemmin monikielisyyttä sekä kielipoliittisia linjauksia kansainvälisissä organisaatioissa.

3 Monikielisyys kansainvälisen yhteistyön näkökulmasta

3.1 Monikielisyys

Monikielisyys tulee vahvasti esiin globalisaation myötä muuttuneessa maailmassa. Euroopan komissio (2007: 6, ks. myös Cenoz, 2013: 5) on määritellyt **monikielisyyden** tarkoittavan niin yhteiskuntien ja instituutioiden kuin ryhmien ja yksilöidenkin kykyä käyttää useampaa kuin yhtä kieltä säännöllisesti jokapäiväisessä elämässä. Organisaatioiden näkökulmasta taas monikielisyydellä voidaan tarkoittaa tilannetta, jossa useamman kuin kahden kielen käyttäminen on hyväksyttyä (Hanf & Muir, 2010: 25). Monikielisyyden on tehnyt näkyväksi erityisesti globalisaatio, monikansalliset muuttoliikkeet sekä uusien teknologioiden leviäminen, joista erityisesti globalisaatio on lisännyt merkittävästi monikielisyyden merkitystä (Cenoz, 2013: 4). Kieli on luonnostaan osana globalisaation prosesseja (Blommaert, 2010: 2). Kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä monikielisiltä viestintätilanteilta ei voida välttyä ja vuorovaikutuksessa olevien tahojen tulee sopeutua vallitsevaan kielelliseen ympäristöön mahdollisimman hyvin yhteistyön onnistumisen turvaamiseksi. Kielitaito ja kulttuurintuntemus nousevat tärkeään asemaan pyrkimyksissä ylittää kansainvälisessä työssä esiin tulevia rajoja (Barner-Rasmussen ym., 2014: 887). Kielen sosiaalisella ulottuvuudella taas viitataan siihen, miten kielen avulla rakennetaan sosiaalisia suhteita sekä luodaan kollektiivista ja yksilöllistä identiteettiä (Boutet & Gardin, 2005: 103).

Globalisaatio vaikuttaa monikielisyyden merkitykseen ja se onkin luonut uudet markkinat lingvistisille ja viestinnällisille resursseille. Moni ihminen nykymaailmassa huomaa, etteivät omat kielelliset resurssit ole arvoltaan suuria globaaleissa ympäristöissä. Yksilöiltä saattaa puuttua kielellisten ja viestinnällisten resurssien joustavuus, jolloin niiden sovellettavuus eri tilanteisiin on puutteellista. (Blommaert, 2010: 3.) Monikielisydestä ja useamman kielen osaamisesta on tullut kuitenkin lähestulkoon vaatimus nykypäivän globaalissa ympäristössä (Duchêne ym., 2013). Toisaalta englannin kieltä käytetään useissa yhteyksissä etuoikeutettuna *lingua francana* eli yhteisenä kielenä, jonka myötä siitä on tullut työntekijöille arvokas pääoma maailmanlaajuisesti (Canagarajah, 2020: 563). Tämän osalta voidaan pohtia, minkälainen merkitys on nykypäivänä useamman kielen osaamisella vai riittääkö pelkkä englannin kielen osaaminen kansainvälisessä työssä. Lisäksi mielenkiintoisena ulottuvuutena on kielellisten resurssien soveltuvuus erilaisiin tilanteisiin, mikä niin ikään korostuu kansainvälisessä työympäristössä.

Monikielisyys voidaan joka tapauksessa nähdä kansainvälistyvässä maailmassa myös merkittävänä myyntivalttina (Sanden, 2023: 177) ja kielitaidolla on todettu olevan vaikutusta urakehitykseen yksilötasolla (ks. Itani ym., 2015). Kieli myös mahdollistaa vuorovaikutteisen osallisuuden sosiaalisissa tilanteissa ja kielen avulla on mahdollista päästä erilaisiin yhteisöihin mukaan (ks. Darwin & Norton, 2015). Lisäksi monikielisyys on todettu lisäävän luottamusta ja useampaa organisaation kieltä osaavan yksilön nähdään olevan yksikielistä yhteistyökykyisempiä viestijöitä (Louhiala-Salminen & Kankaanranta, 2012: 264). Toisaalta kuitenkin joskus omaa kansalliskieltä kohtaan voidaan tuntea ylpeyttä, joka muodostuu erottavaksi tekijäksi monikielisessä ympäristössä. Tämä voi johtaa myös siihen, että tiettyjä kielellisiä resursseja arvostetaan toisten edelle. (Blackledge & Creese, 2012: 117.)

Viestintätaidot ja kielellinen kompetenssi mahdollistavat työmarkkinoille pääsyn, mutta niiden avulla pystytään myös luomaan verkostoja muihin työntekijöihin ja osallistumaan sosiaaliseen kanssakäymiseen (Angouri, 2014: 3). Kielitaidon lisäksi kulttuurisilla taidoillakin on oma merkityksensä monikansallisissa yrityksissä, ja nämä taidot ovat yhteydessä siihen, missä määrin yksittäinen työntekijä harjoittaa muun muassa tiedonvaihdossa rajat ylittäviä toimintoja luomalla esimerkiksi yhteyksiä tai toimimalla tiedonvälittäjinä kollegoidensa välillä. (ks. Barner-Rasmussen ym., 2014). Kansainvälisen viranomaisyhteistyön osalta on mielenkiintoista selvittää, minkälainen rooli on englannin kielellä suhteessa muihin vieraisiin kieliin, ja millaisen hyödyn kansainvälistä viranomaisyhteistyötä tekevät henkilöt näkevät monikielisyydellä olevan.

Monikielisuuden arviointiulottuvuuksia voivat olla sekä osaaminen että kielten käyttö. Yksilön näkökulmasta keskitytään usein osaamisen arviointiin. (Cenoz, 2013: 6.) Tässä tutkimuksessa ei ole tarkoituksenmukaista keskittyä ainoastaan yksilöiden kielitaitotason yksityiskohtaiseen arviointiin, vaan tavoitteena on ymmärtää monikielisyyttä sosiaalisessa kontekstissa laajemman käyttöympäristön kannalta. Näin ollen keskeisimpänä tutkimuskohteena ovat tilanteet, joissa monikielisyys ilmenee ja siihen liittyvät yksilölliset kokemukset monikielisuuden merkityksestä. Monikielisyys nähdään sosiaalisesti rakennettuna ilmiönä, jossa kielenkäyttöä pidetään resurssina (Cenoz, 2013: 9). Hyvä kielitaito ei tarkoita kuitenkaan välttämättä hyvää viestintätaitoa ja näiden arviointiulottuvuuksien välille tulee tehdä rajanveto esimerkiksi tutkittaessa kielen käyttöä työssä (Karhunen ym., 2018: 1000). Kieli on näin ollen vahvasti tilannesidonnaista ja yksittäisen kielellisen resurssin arvo määrittyy käyttötilanteen mukaan eli mikä on kyseisessä tilanteessa hyväksytty tapa käyttää kieltä tullakseen ymmärretyksi (Blommaert, 2010: 12).

Kielellinen repertuaari voidaankin ymmärtää yksilön tietona tavoista, joita käyttää viestinnässä ja näihin kuuluvat kielelliset, kulttuuriset sekä sosiaaliset keinot (Blommaert & Backus, 2013: 11).

Yritystoiminnassa kielitaidon merkitys on ymmärretty palveluntarpeen lisääntymisen seurauksena. Palvelualalla viestinnän merkitys tulee esiin vuorovaikutuksessa, jossa viestintätaidot vieraskielisten ja eri kulttuurista tulevien asiakkaiden tai ostajien kanssa korostuvat. (Canagarajah, 2020: 560.) Viranomaistyöskentely ei ole täysin irrallaan tästä havainnosta, sillä myös viranomaistyössä viestintä toimii keskeisenä pilarina toiminnalle ja viestintätaitojen merkitys myös vierailta kielillä on keskeisessä osassa. Monikielisen työn vaatimuksena on myös yksilöiden jonkin tasoinen monikielisyys (Canagarajah, 2020: 562). Kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen heikkenee kuitenkin, mikäli vieraiden kielten osaaminen kaventuu pelkkään englannin kieleen (Kolehmainen ym., 2025: 2).

Viestinnällisistä tarpeista ja vastaanottajasta riippuen monikieliset yksilöt saattavat käyttää eri kieliä erillään toisistaan tai vaihtoehtoisesti kielet saattavat sekoittua. Kielet toimivat tällöin viestinnällisenä resurssina ja niiden väliset rajat ovat väljät, jolloin elementtejä muista kielistä voidaan yhdistellä. (Cenoz, 2013: 11.) Eri kielten välisellä vaihtelulla eli niin kutsutulla **monikielisellä kieleilyllä** (*translanguaging*) tarkoitetaan puhujan koko kielirepertuaarin hyödyntämistä jättämällä huomiotta sosiaalisesti ja poliittisesti määritellyt kielten rajat (Otheguy ym., 2015: 283, viitattu Otheguy & García, 2020: 25). Monikielisellä kieleilyllä tarkoitetaan siis monikielisen yksilön kykyä vuorotella eri kielten välillä ja kohdella näitä kieliä yhtenä integroituneena järjestelmänä, joka muodostaa heidän kielellisen repertuaarinsa (Canagarajah, 2011: 401). Monikielinen yksilö voi viestinnässä vuorotella esimerkiksi englannin ja espanjan välillä hyödyntäen koko kielellisen repertuaarinsa halutun lopputuloksen saavuttamiseksi (ks. Otheguy & García, 2020). Monikielisellä kieleilyllä on todettu olevan positiivisia vaikutuksia tiedon välittämiseen sen helpottaessa vuorovaikutusta ja ymmärretyksi tulemistä. (Gaibrois, 2018: 101.) Vaativissa viestinnällisissä tehtävissä yksilöt saattavat myös yhdistää kielellisen osaamisensa auttaen toinen toistaan (Blommaert, 2010: 9).

Kielitaidon ja paikallisen kielen osaamisen merkitys on noussut esiin poliisiyhdyshenkilöitä koskevissa tutkimuksissa (Hufnagel, 2013; Kleiven, 2013; van der Ark, 2013). Kleiven (2013) on käsitellyt omassa haastattelututkimuksessaan pohjoismaista poliisiyhteistyötä yhdyshenkilöiden näkökulmasta. Pohjoismaisessa poliisiyhteistyössä yhteisen kielen merkitys

on noussut tärkeään rooliin yhteistyön toteutumisessa ja kieli nähdään perustana pohjoismaiselle yhteistyölle. Kielen lisäksi verkostoituminen muiden eurooppalaisten yhdyshenkilöiden kanssa on oleellinen osa heidän työtään. Pohjoismaisen viranomaisyhteistyön toimivuudessa myös luottamuksen on todettu olevan avainasemassa. (Kleiven, 2013: 23–24, 29.)

Kleiven tutkimuksessa on käsitelty tapausesimerkkiä, jossa tanskalainen poliisiyhdyshenkilö vastasi tiedonvaihdosta sekä espanjalaisten että norjalaisten tutkinnanjohtajien kanssa. Kyseisen tapauksen osalta oli elintärkeää, että tutkinnassa esiin tullut tieto kulki välittömästi yhteistyökumppaneille Tanskassa ja Norjassa. Onnistuneen yhteistyön kannalta tärkeäksi todettiin hyvä ja tuttavallinen yhteistyö, ja yhdyshenkilön merkitys oli menestystekijänä suuri. (Kleiven, 2013: 27–28.) Tämän esimerkin pohjalta voidaankin pohtia monikielisyyden merkitystä kansainvälisessä yhteistyössä. Monikielisyyden luoma mahdollisuuden nopealle tiedonvaihdolle, mikäli osapuolet pystyvät viestimään yhteisellä kielellä. Näin ollen voidaan pohtia, voiko monikielisyyden olla joskus kriittinen tekijä kansainvälisessä rikostorjunnassa kielitaidon mahdollistaessa luottamuksen ja sujuvan yhteistyön syntymisen, sillä kielitaidon on todettu lisäävän yksilön verkostoja ja yhteyksiä työssään (Itani ym., 2015: 375) ja kuten aiemmin todettiin monikielisyyden lisää luottamusta ja yhteistyökykyisyyttä (Louhiala-Salminen & Kankaanranta, 2012: 264).

Van der Ark (2013: 97) on omassa tutkimuksessaan lähestynyt poliisiyhdyshenkilöiden sopeutumista psykologisten vaatimusten näkökulmasta ja tutkimuksessa nouseekin esiin ammattitaidon lisäksi paikallisen kielen merkitys menestyksekkäälle maastamuutolle. Hufnagelin (2013: 63–64) haastattelututkimuksessa, joka koski australialaisia poliisiyhdyshenkilöitä, on todettu ennen yhdyshenkilötehtävän alkua saadun kielikoulutuksen vaikuttaneen myönteisesti yhdyshenkilöiden tekemän työn vaikuttavuuteen. Näin ollen monikielisyyden voidaan katsoa vaikuttavan sekä poliisiyhdyshenkilöiden sopeutumiseen kohdemaassa että tehostavan yhdyshenkilönä työskentelyä. Monikielisyyden merkitys on näin ollen moninainen.

3.2 Superdiversiteetti

Sosiolingvistiksessä tutkimuksessa kieltä voidaan lähestyä sosiaalisessa kontekstissa myös sosiolingvistisen superdiversiteetin käsitteen avulla. **Superdiversiteetti** tutkii yhteiskunnan monimuotoistumista ja siinä kehittyviä sosiaalisia rakenteita. Siihen liittyy vahvasti globalisaatio ja sen myötä muuttoliikkeet niiden tuodessa muutosta sosiaaliseen ja kielelliseen

ympäristöön. Superdiversiteetin avulla pyritään kuvaamaan sosiaalisten kategorioiden moniulotteisuutta ja muuttuvaa luonnetta. (Vertovec, 2023: 2, 4.) Pohdittaessa sosiolingvistiikkaa resurssien näkökulmasta on liikkuvuus yksi keskeisistä teoreettisista kysymyksistä. Superdiversiteetin myötä tapahtuva sosiolingvistinen muutos ei ole rajoittunut kielten ajalliseen ja paikalliseen rinnakkaiseloon, vaan kieli ja kielelliset tapahtumat siirtyvät pois kiinteästä ajasta ja paikasta. Viestintätapoja tutkimalla voidaan ymmärtää paremmin sosiaalisen maailman rajoitteita ja rakenteita. (Blackledge ym., 2018: 28.)

Sosiolingvistiikassa ollaan kiinnostuneita muun muassa siitä, miten kilpailevien kielten välillä käydään neuvottelua niin, että instituutiot pystyvät palvelemaan asiakkaitaan tai tekemään yhteistyötä työntekijöidensä kanssa (Canagarajah, 2020: 559). Kiinnostus kielten välisiä suhteita kohtaan on kasvanut erityisesti työtilojen vaihtelevuuden ja työntekijöiden liikkuvuuden lisääntymisen seurauksena. Kansainvälisyyden myötä työtä voidaan lähestyä ja yksilöiden välistä vuorovaikutusta voidaan tutkia uudella tavalla, kun työntekijöitä ei nähdä sidottuina välittömiin maantieteellisiin tai poliittisiin olosuhteisiin. Kansainvälisen työn ominaispiirteinä ovat ihmisten, resurssien ja vuorovaikutuksien valtiollisten rajojen ylittämisen lisäksi tilan sekä ajan rajojen ylittäminen. (Canagarajah, 2020: 559.) Kieli toimii lisäksi vallan välineenä yli instituutioiden, ja kielenkäytön uudet tavat luovat uusia ja tuovat takaisin vanhoja epätasa-arvon muotoja ja niiden vastustusta. Joidenkin kielten arvo on kielihierarkioissa tietyissä käyttötilanteissa yli muiden, mikä luo epätasa-arvoa kielten välille. (Duchêne ym., 2013.)

Globalisaation myötä superdiversiteetti ja monikielisyys luovat omanlaisensa ympäristön myös kansainväliseen yhteistyöhön. Kieli on vahvasti yhteydessä globalisaation ilmiöissä, ja sen myötä myös kielipoliittiset päätökset tulevat keskeisiksi. Seuraavassa alaluvussa käsitellään tarkemmin kansainvälisten organisaatioiden ja kansainvälisen viranomaisyhteistyön kielipoliittisia ulottuvuuksia.

3.3 Kielipolitiikka

Työntekijöiden liikkuvuuden ja monikielisen vuorovaikutuksen seurauksena myös kielipoliittiset päätökset tulevat keskeisiksi kansainvälistä viranomaisyhteistyötä tutkittaessa. Ihmisten liikkuvuus maailmalla tapahtuu aina tilassa, jota määrittävät normit, odotukset ja käsitykset kielenkäytöstä (Blommaert, 2010: 6). Kielipolitiikasta puhuttaessa kyseessä on joko eksplisiittisesti tai implisiittisesti tehdyistä päätöksistä kontekstissa käytettävistä kielistä (Gazzola ym., 2024: 4). Kansainvälisten organisaatioiden monikielinen ympäristö johtaa

kysymykseen kielipoliittisesta ulottuvuudesta organisaatiota koskevissa kielivalinnoissa. Kieli tuo organisaatioon siis sekä resursseja että haasteita. Monikielisyden myötä kielivalintojen vaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota esimerkiksi tehokkaan viestinnän kannalta.

Monikielisydestä syntyvien viestinnällisten haasteiden välttämiseksi organisaation kielipolitiikassa tulee valjastaa käyttöön työntekijöiden kielitaito. (Thomas, 2008: 307, 310.)

Useissa kansainvälisissä organisaatioissa on käytössä jako virallisiin kieliin ja työkieliin. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikille organisaation virallisille kielille käännetään vain tärkeät dokumentit ja puheet, mutta muutoin käännökset tehdään vain työkielille.

Kansainvälisen yhteistyön sekä multilateraalisten eli moninkeskisten järjestelmien näkökulmasta monikielisyys saattaa aiheuttaa haasteita, jolloin voi syntyä niin kutsuttua demokratiavajetta. Siihen voidaan kuitenkin vaikuttaa organisaatioiden kielipolitiikalla.

Esimerkiksi YK:ssa englantia on käytetty jatkuvasti enemmän organisaation monikielisydestä huolimatta ja siellä tähän on pyrittykin kiinnittämään huomiota kielellisen monimuotoisuuden turvaamiseksi. YK pyrkii jatkuvasti edistämään organisaation kielipolitiikan inklusiivisuutta. Yhtä lailla EU:ssa työkielinä dominoivat englantia ja hiukan vähemmässä määrin ranska, vaikka myös EU:n jäsenmaiden kielellinen monimuotoisuus on huomattavasti laajempi. (Mowbray, 2010: 93–96.)

Esimerkiksi YK:n ja EU:n kaltaisten kansainvälisten organisaatioiden pääasiallisia jäseniä ovat eri maat, ja organisaation kielipolitiikka pohjautuu usein näiden jäsenmaiden kieliin, jotka sovitetaan instituution toimintoihin. Tämän vuoksi yksittäisten maiden vähemmistökieliä harvoin käytetään kansainvälisissä organisaatioissa, vaikka joskus näiden vähemmistökielten puhujia on valtioiden virallisen kielen puhujia enemmän. (Mowbray, 2010: 112–113.) Johtoportaan kielipoliittisista päätöksistä huolimatta päivittäisessä vuorovaikutuksessa näkyy jatkuvat kielelliset neuvottelut kielivalinnoista käsillä olevan tilanteen mukaisesti (Duchêne & Heller, 2012: 325).

Kuten aiemmin luvussa 2.4.2 esitettiin, Euroopan unionissa on 24 virallista kieltä ja monikielisyyttä tuetaan unionin perusperiaatteena toimielinten työssä. Monikielisyden tukemisen tavoitteena on muun muassa edistää alueen kielellistä monimuotoisuutta. Muissa kansainvälisissä organisaatioissa tällaista lähestymistapaa monikielisyteen ei ole olemassa, joten EU:n suhtautuminen monikielisyteen on ainutlaatuinen. Eurooppa-neuvoston ja Euroopan unionin neuvoston kokouksissa on esimerkiksi tulkkaus kaikille EU:n virallisille kielille ja kaikki EU:n säädökset ja niiden tiivistelmät on käännetty kaikille EU:n virallisille

kielille. (Euroopan unioni.) Euroopan unionin kielipolitiikka liittyy läheisesti myös kansainväliseen poliisiyhteistyöhön erityisesti Europolin osalta, sillä Euroopan unionin kielipolitiikka määrittää myös Europolin kielipolitiikkaa. Toisena esimerkkinä mainittakoon, että YK:ssa on yhteensä kuusi virallista kieltä, jotka ovat arabia, englantia, espanja, kiina, ranska ja venäjä. Nämä kaikki viralliset kielet ovat käytössä ja kääntäminen sekä tulkkaus oleellisessa osassa organisaation työskentelyä. Monikielisyys on YK:ssa suuressa osassa sujuvan viestinnän kannalta. (Yhdistyneet kansakunnat.) Tästä huolimatta englantia ja ranskaa osaavat yksilöt saavat selvää etua YK:n ja EU:n toimintaan osallistumisessa (Mowbray, 2010: 105). EU:n ja YK:n kannalta englannilla ja ranskalla on näin ollen todettu olevan merkittävä rooli. Tämän vuoksi on mielenkiintoista selvittää, millaiseksi muun muassa näiden kahden kielen rooli osoittautuu kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä.

Vieraiden kielten osaamisen tärkeys korostuu monikansallisessa yhteistyössä, jolloin yksilöiden mahdollisuudet osallistua keskusteluun lisääntyvät. Vieraiden kielten osaamisen tarve on korostunut esimerkiksi silloin, jos vastapuolen englannin kielen taito ei ole riittävä (Angouri, 2013: 576). Tällöin englannin kielen lisäksi muiden vieraiden kielten osaaminen voi osoittautua tärkeäksi kansainvälisessä maailmassa. Demokratian näkökulmasta kieli on siihen vahvasti linkittyneenä ja tämän vuoksi EU:n ja YK:n kaltaisissa kansainvälisissä organisaatioissa ne, jotka eivät puhu virallisia kieliä tai työkieliä voivat olla marginalisoituja ja jäädä julkisen keskustelun ulkopuolelle. Kielivaatimukset vaikuttavat myös kansainvälisiin organisaatioihin työllistymisessä ja organisaation päätöksentekoon osallistumisessa. Kielipolitiikka voi tulla kansainvälisissä organisaatioissa esiin myös epävirallisesti muun muassa rekrytoivan tahon kielellisen taustan mukaan tai virallisesta kielivaatimuksesta poikkeavasti. (Mowbray, 2010: 99–101.) Mahdollisesti samansuuntaisia havaintoja voidaan tehdä myös kansainvälisen viranomaisyhteistyön osalta, sillä monikielisyys ja kielipoliittiset ratkaisut ovat kiinteässä osassa myös esimerkiksi Interpolin ja Europolin toiminnassa.

Europolin sisäisen viestinnän pääkieli on englantia ja lisäksi kaikilta henkilökunnassa vaaditaan tyydyttävä osaaminen myös toisessa EU:n virallisessa kielessä (Europol, 2023). Interpolin virallisia kieliä puolestaan ovat arabia, englantia, ranska ja espanja (Interpol.). Interpolissa vaaditaan pääasiallisesti hyvä käytännön osaaminen englannin kielessä. Mikäli tehtävään vaaditaan myös muiden kielten osaamista, siitä Interpol ilmoittaa erikseen työpaikkailmoituksessa. (Interpol, 2025.) Seuraavassa taulukossa ovat esitettyinä Europolin ja Interpolin viralliset kielet.

Taulukko 1 Europolin ja Interpolin viralliset kielet

Europolin viralliset kielet	Interpolin viralliset kielet
bulgaria, englanti, espanja, hollanti, iiri, italia, kreikka, kroaatti, latvia, liettua, malta, portugali, puola, ranska, romanian, ruotsi, saksa, slovakki, sloveeni, suomi, tanska, tšekki, unkari ja viro	arabia, englanti, espanja, ranska

Kansainvälisessä kontekstissa multilateralismin ja kielellisen monimuotoisuuden välillä voi olla vaikeasti ratkaistavissa olevaa jännitettä erityisesti vähemmistökielten osalta, jotka eivät ole valtiollisia kieliä (Mowbray, 2010: 112). Yhtä lailla kielellisen monimuotoisuuden turvaaminen tulee kysymykseen kielipoliittisissa linjauksissa organisaatioiden virallisista kielistä. Tästä huolimatta kuitenkin nykypäivän työpaikoilla kielihierarkiat ovat monitahoisia ja joustavia (Angouri, 2013: 568). Englannin kielen aseman vahvistuessa tulisi monikielisissä kansainvälisissä organisaatioissa huomioida kuitenkin myös muiden kielten rooli.

Monikielisyyden mahdollistamisen myötä yksilöt voisivat jakaa omaa ammattitaitoaan kielellä, joka heistä tuntuu luontevimmalta. (Louhiala-Salminen & Kankaanranta, 2012: 268.)

Snellman (2018) on tutkinut Puolustusvoimien kielikäytänteitä sekä kielipoliittikkaa kriisinhallintaoperaatioiden sotilastulkkien osalta. Snellman korostaa tutkimuksessaan Puolustusvoimien kasvavaa kiinnostusta kielellistä ulottuvuutta kohtaan, sillä kielellisten kysymysten merkitys lisääntyy jatkuvasti kansainvälisesti tehtävän puolustusyhteistyön myötä. Snellman mainitsee tutkimuksessaan, ettei Puolustusvoimissa ole erityisiä tehtäviä kieli-asiiantuntijoille, vaikkakin hyvin monen muun alan osaajille erityistehtäviä löytyy (Snellman, 2018: 38.) Snellmanin tutkimuksen mukaan Puolustusvoimissa vallitsevaa kielellistä potentiaalia ei myöskään hyödynnetä tarpeeksi hyvin tällä hetkellä. Kielellinen potentiaali tulee erityisesti esiin palveluksessa ja reservissä olevien maahanmuuttajien myötä. Lisäksi Snellmanin tutkimuksessa huolenaiheeksi on noussut kaventunut kielirepertuaari. Esimerkiksi saksan ja ranskan kielen osaajien vähäinen määrä nähdään haasteena Puolustusvoimissa. Kyseisten kielten merkitys on edelleen suuri, vaikka englannin kieli on yleisin käyttökieli Puolustusvoimien kansainvälisessä yhteistyössä. (Snellman, 2018: 50.) Snellmanin tutkimuksen havainnot ovat mielenkiintoisia sen kannalta, miten vastaavat kielipoliittiset linjaukset ja kielikäytänteet tulevat esiin tässä tutkimuksessa.

Kansainvälisen viranomaisyhteistyön näkökulmasta koulutuksellinen ulottuvuus osoittaa tiettyjä suuntia tunnistetuista kielitarpeista. Kansainvälisestä poliisikoulutuksesta vastaa Cefol (*European Union Agency for Law Enforcement Training*). Cefolin tehtävänä on lisätä lainvalvontaviranomaisten tietoutta ja vahvistaa osaamista EU:n tiedonvaihtojärjestelmien käytössä sekä muissa jäsenmaiden käytössä olevissa yhteistyömenetelmissä. (Cefol.) Tämän lisäksi Cefol tarjoaa kielikoulutusta. Cefolin koulutusohjelma on listannut kielikoulutuksensa osion ”Johtajuus ja muut taidot” (*Leadership and other skills*) alle. Vuoden 2025 koulutusohjelmassa on ollut yhteensä neljä verkkokoulutusta, joista kolme on ollut englannin kielen kielikoulutuksia ja yksi ranskan kielen koulutus. Kurssit ovat pitäneet sisällään englannin kielen osalta poliisin ammattisanastoa ja kurssi on suunnattu lainvalvontaviranomaisille, jotka tarvitsevat englantia yhteisenä kielenä rajat ylittävässä yhteistyössä. Ranskan kielen kurssi on kohdennettu eurooppalaisille poliiseille, jotka valmistautuvat rauhanturvaoperaatioon ranskankielisessä maassa. (Cefol, 2025: 92–93.) Vuonna 2024 kielikursseja on ollut saatavilla viisi, joista neljä on ollut englannin kielen ja yksi ranskan kielen kurssi (Cefol, 2024: 84–85). Sisällöllisesti ja kohdejoukon osalta vuoden 2024 kurssit ovat olleet samansuuntaiset kuin vuonna 2025. Lisäkoulutus ranskan kielen osalta osoittaa, miten ranskan kielen tarve tietyissä tilanteissa on tunnistettu kansainvälisessä poliisitoiminnassa. Tästä huolimatta kielikoulutuksia järjestetään vain harvoin ja vain kahden kielen osalta, mikä osoittaa jossain määrin kouluttavan tahon näkemyksiä kielitaitotarpeesta kansainvälisessä poliisiyhteistyössä.

Suomessa poliisikoulutuksesta vastaa Poliisiammattikorkeakoulu (Polamk). Poliisi (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelmaan kuuluvat pakolliset ruotsin sekä englannin kielen ja viestinnän opintojaksot, jotka ovat molemmat laajuudeltaan kolme opintopistettä. Tutkinnon kokonaislaajuus on 180 opintopistettä. Näiden lisäksi opetussuunnitelmassa on vapaasti valittavissa opintojaksoissa tarjolla varsinaisina kieliopintoina edellä mainittujen kielten lisäksi kolmen opintopisteen laajuinen arabian kielen alkeet poliisille -opintopaketti ja kolmen opintopisteen laajuinen venäjän kielen alkeet poliisille -opintopaketti. Näiden lisäksi on tarjolla yksi englanninkielinen ja useampia ruotsinkielisiä vapaasti valittavia opintojaksoja, jotka muun muassa syventävät näiden kielten osalta osaamista erityisesti ammattisanaston osalta. (Poliisi (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelma 2024–2026.) Poliisin ammattikorkeakoulutasoisen tutkinnon osalta on siis tunnistettu tarve ainakin arabian ja venäjän kielen osaamiselle poliisityössä. On huomioitavaa kuitenkin, että ammattikorkeakoulutasoisen tutkinnon lähtökohtana on ammattitaito sisäisen turvallisuuden

toimintakentällä ja tutkinnon tavoitteena on laaja-alainen osaaminen sisältäen riittävän viestintä- ja kielitaidon sekä kansainvälisen toimintaympäristön edellyttämät taidot. (Poliisi (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelma 2024–2026). Kieliopintojen osalta tarjonta on rajattu mitä ilmeisemmin tutkinnon yleiset tavoitteet huomioiden.

Kielikoulutukselliset päätökset kuvaavat omalta osaltaan monikielisuuden tarvetta poliisitoiminnassa sekä kansainvälisessä yhteistyössä. Lisäksi monikielisyyttä osoittaa viralliset kielipoliittiset linjaukset esimerkiksi Interpolin ja Europolin osalta. Monikielisen kielipolitiikan on todettu luovan kuitenkin haasteita tilanteissa, joissa organisaatiossa on useita virallisia kieliä ja kansainvälisessä yritystoiminnassa yhteisen kielen puuttumisen on todettu olevan haasteena tiedonvaihdossa. Yrityksen sisäisen viestinnän kannalta kieli nähtiin joko mahdollistajana tai esteenä, jolloin kieli oli merkittävä asia sisäisessä viestinnässä. (Louhiala-Salminen & Kankaanranta, 2012: 265.) Sekä Interpol että Europol ovat molemmat monikielisiä kielipolitiikaltaan, joten yhteistyötä vaikeuttavien kielellisten esteiden syntyminen on täysin mahdollista ilman yhteisesti sovittua työkieltä ja tiedonvaihto voi näin ollen heikentyä. Seuraavassa luvussa käsitellään tarkemmin tiedonvaihdon näkökulmaa kansainvälisessä viranomaistyössä.

3.4 Monikielisyys ja tiedonvaihto kansainvälisessä viranomaistyössä

Tiedonvaihto on yksi keskeisimmistä toimintamalleista kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Interpolin sekä Europolin toiminta perustuu vahvasti jäsenvaltioiden tiedonvaihtoon kansainvälisen rikollisuuden torjumiseksi. Kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön ja tiedonvaihtoon on alettu kiinnittää enemmän huomiota Euroopan tasolla terrorismia koskevien ongelmien vuoksi (Andreeva, 2023: 2). Valtion kyky toimia yhteistyössä riippuu vahvasti poliisin tiedonkulun riittävydestä ja kansallisen tason poliisivirastoilla tulee olla kyky välittää tietoa eteenpäin (Gerspacher & Pujas, 2010: 249). Euroopan tasolla poliisiviranomaisten tiedonvaihto tapahtuu edelleen osittain pirstaloituneessa, monimuotoisessa ja joskus epävirallisissa viestintäkanavissa (Gerspacher & Lemieux, 2010: 69).

Teknologia moninkertaistaa mahdollisuudet yhteydenpitoon muiden kanssa (Borzeix, 2005: 76). Myös kansainvälisessä poliisiyhteistyössä teknologia on lisännyt merkittävästi mahdollisuuksia sosiaalisista ja rikollisista ympäristöistä tulevan tiedon keräämiseen ja analysoimiseen (Gerspacher & Lemieux, 2010: 68). Uudet teknologiat mahdollistavat myös vuorovaikutteiset keinot hallita kieliä (Canagarajah, 2020: 562). Nämä keinot haastavat lisäksi

kielentutkimuksen, sillä kieliä voidaan käyttää näiden monikansallisten verkostojen kautta, vaikka kyseiset kielet eivät olisi päivittäisessä viestinnässä käytössä yksilön paikallisella alueella. Tämän myötä tutkimuskentästä on tullut aiempaa kompleksisempi. (Blommaert & Backus, 2013: 13.) Lisäksi teknologia mahdollistaa erilaisten käännössovellusten käyttämisen monikielisen viestinnän tukena.

Monikielisuuden merkitys tulee esiin tiedonvaihdon onnistumisessa ja sujuvuudessa.

Kielitaidon merkitys tehokkaalle tiedonvaihdolle poliisiorganisaatioiden välillä kansainvälisessä ympäristössä on todettu olevan yksi merkittävistä tiedonvaihdossa kohdattavista haasteista (Birdi ym., 2021: 13). Kielimuurit vaikeuttavat kansainvälistä poliisiyhteistyötä (Gerspacher, 2010: 151). Kieli voidaan nähdä näin ollen niin kutsuttuna instrumentaalisenä ulottuvuutena, jolla tarkoitetaan kielen toimimista viestintävälineenä, joka mahdollistaa keskustelukumppanien välisen tiedonvaihdon. Onnistunut viestintä vaatii sitä, että yhteistyötahot löytävät yhteisen kielen. (Sanden, 2023: 176.) Toisaalta kansainvälisessä yrityksessä on havaittu vieraan kielen käytön tekevän tiedonvaihdosta monimutkaisempaa, sillä se luo tiedonvaihdon prosessiin epäselvyyttä ja osa tiedonvaihdon hyödyistä näin ollen katoaa. Yksilöiden osallistuessa tiedonvaihtoon samasta kielellisestä taustasta tulevien ihmisten kanssa, he voivat käyttää omaa äidinkieltään, jolloin kontrollin tunne lisääntyy eikä omasta tai muiden kielellisistä taidoista tarvitse huolehtia. (Ahmad, 2018: 11.)

Näiden ohella työssä käytettävään kieleen liittyy oleellisessa osassa myös ammattisanasto. Erikoissanasto kuuluu normatiiviseen kielenkäyttöön ja erikoissanasto voi jopa olla puhuttaessa pakollista (Boutet, 2005: 190–192). Kansainvälisen poliisiyhteistyön näkökulmasta kielitaitoon kuuluu perustason kielitaito, poliisialan erikoissanasto sekä itsevarmuus käyttää kieltä. Kielitaito edesauttaa kansainvälistä yhteistyötä yhteistyöoperaatioissa ja kansainvälisissä koulutuksissa, jonka myötä operatiivinen tehokkuus ja kulttuurinen tietoisuus lisääntyy. (Thi, 2025: 1049.)

Viestintä on työn kannalta tärkeää ja erityisesti yhteistyössä välttämätöntä. Juuri viestintä mahdollistaa työssä tapahtuvan tiedonvaihdon. Onnistuakseen viestinnän tulee olla oikea-aikaista, oikealle kohteelle ja oikeassa muodossa. Erilaista tietoa kerätään työssä jatkuvasti ja tämä tulee siirtää eteenpäin onnistuneesti. Lisäksi työn maantieteellinen hajaantuminen lisää viestinnän merkitystä entisestään. (Lacoste, 2005: 22–23, 26.) Tiedonvaihdon ja osaamisen jakaminen yhteistyökumppanien kanssa korostuu esimerkiksi kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden tunnistamisessa, ehkäisemisessä ja torjumisessa. Lisäksi kansainväliseen

rikostorjuntaan osallistuminen on keskeisessä osassa. Tämä on sekä kansainvälisen että Suomen sisäisen turvallisuuden kannalta merkityksellistä. Kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjunta vaatii jatkuvasti parempaa tiedonvaihtoa. (Ulkoministeriö, 2024: 29.) Birdi ym. (2021) on tapaustutkimuksessaan selvittänyt kansainvälisen poliisiyhteistyön haasteita tiedonvaihdon näkökulmasta. Tutkimuksessa merkittävin este tiedonvaihdolle oli puutteellinen kielitaito, joka mainittiin yhdeksässä tapaustutkimuksessa kymmenestä. Kyky viestiä yhteisellä kielellä nähtiin merkittäväksi, sillä esimerkiksi tiedon käänättäminen nähtiin hidasteena tiedonvaihdolle. (Birdi ym., 2021: 13.) Lisäksi tulkkien käyttäminen vieraskielisessä viestinnässä voi aiheuttaa pelkoa kontrollin menettämisestä yhteisen kielen puuttumisen vuoksi (Shala, 2024: 16).

Tiedonvaihtoa monikansallisissa yrityksissä on tutkittu muun muassa kielitietoisien rekrytoinnin näkökulmasta. **Kielitietoisella rekrytoinnilla** tarkoitetaan tässä tapauksessa rekrytointitapaa, jossa yrityksessä käytössä olevan kielen jonkin tasoinen osaaminen on palkkaamisen edellytyksenä. Tutkimuksessa on todettu kielitietoisella rekrytoinnilla olevan sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia yrityksiin näkökulmasta. Myönteinen vaikutus on havaittu esimerkiksi tiedonvaihtoon liittyvissä viestintätaidoissa sekä yksilön taitoon luoda yhteyksiä tiedonvaihtoa varten. Negatiivinen vaikutus ilmenee suhteessa, kuinka kielitaitoa ja käytännön osaamista arvotetaan. Tutkimuksen mukaan joskus kielitaito arvotetaan valinnassa korkeammalle käytännön osaamisen kustannuksella. (Peltokorpi & Vaara, 2014.)

Thi (2025) selvitti Vietnamin poliisikouluun kohdistamassaan tutkimuksessaan vietnamilaisten poliisiopiskelijoiden ranskan kielen osaamisen vaikutusta koulutuksen tehokkuuteen ja valmiuteen toimia kansainvälisessä yhteistyössä. Tästä näkökulmasta ranskan kielen taidon on todettu lisäävän vietnamilaisten poliisiharjoittelijoiden arviota itsevarmuudestaan ja kyvystään toimia kansainvälisissä lainvalvontatehtävissä. Osaamisen ja itsevarmuuden arvioissa vaikutti ranskan kielen taitotasoa, jolloin korkeammalla taitotasolla olevat arvioivat myös oman osaamisensa kansainvälisissä tehtävissä korkeammaksi. Lisäksi ranskan kielen taidon todettiin vaikuttavan kykyyn ymmärtää ja käyttää tietoa, joka on saatu ranskankielisiltä lainvalvontaviranomaisilta. (Thi, 2025: 1053, 1058.) Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta kielitaidolla olevan todennäköisesti vaikutusta myös tiedonvaihtoon yksilön osaamisen lisääntymisen ansiosta.

Lisäksi olen tutkinut omassa Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyössäni Malin siviilikriisinhallinnan operaatioissa palvelleiden poliisiasiantuntijoiden kokemuksia ranskan

kielen merkityksestä operaatioissa. Tutkimuksessa nousi esiin ranskan kielen merkittävä asema Malin operaatioissa, mutta operaatioissa työskentelyn kannalta ranskan kielen taitoa ei koettu välttämättömäksi. Poliisiasiantuntijat kuitenkin tunnistivat ranskan kielen osaamisen hyödyn operaatioissa. Ranskan kielen osaamisen merkitys oli vahvasti sidoksissa työtehtäviin, vaikkakin operaatioon osallistuneiden mukaan ranskan kielen merkitys operaatioissa on lisääntynyt vuosien aikana. Tiedonkulun osalta tutkimuksessa nousi esiin ranskan kielen merkitys erityisesti äkillisissä tilanteissa, joissa vastapuoli oli ranskankielinen. Tällaisissa tilanteissa ranskan kielen taito korostui merkittävästi. (Hirvelä, 2022.)

Seuraavaksi käsitellään tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiä ja hypoteeseja, jotka pohjautuvat tähän mennessä käsiteltyihin teorioihin sekä aiempiin tutkimuksiin liittyen monikielisyyteen ja kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön.

4 Tutkimuskysymykset ja hypoteesit

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön kokemuksia monikielisuuden merkityksestä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä.

Tutkimuksessa yhtenä keskeisimmistä näkökulmista oli tiedonvaihto ja sen sujuvuus, jolloin kielen viestinnällinen merkitys tulee vahvasti esiin. Viestintä mahdollistaa tiedonvaihdon työssä (Lacoste, 2005; 22–23) ja tehokkaan tiedonvaihdon kannalta kielitaidon merkitys on olennainen myös poliisiorganisaatioiden välisessä tiedonvaihdossa (Mowbray, 2010).

Tutkimusaineiston keräämistä varten tehdyissä haastatteluissa on pyritty mahdollisimman kattavasti saamaan käsitystä siitä, millainen merkitys monikielisuudella on suomalaisen viranomaisen näkökulmasta kansainvälisessä yhteistyössä. Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Miten monikielisyys näkyy kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä?
2. Mikä on monikielisuuden merkitys viranomaisten välisessä tiedonvaihdossa kansainvälisessä toimintaympäristössä?

Varsinaisten tutkimuskysymysten lisäksi tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa, mitä vieraita kieliä suomalaiset poliisiviranomaiset KRP:n kansainvälisten asioiden linjalla osaavat ja millä tasolla. Tutkimusotos on pieni, joten tutkimuksen perusteella ei voida tehdä suoria johtopäätöksiä, mutta tutkimus antaa hiukan suuntaa siitä, minkälainen kielitaidollinen kapasiteetti Suomen poliisissa vallitsee. Suomalaisten poliisien vieraiden kielten osaamista on tutkittu suhteellisen vähän ja suppeasti, eikä tämäkään tutkimus anna vastauksia tähän kysymykseen sen laajemmin, sillä tutkimuksen pääpainona on selvittää monikielisuuden koettua merkitystä kansainvälisessä poliisiyhteistyössä.

Tutkimushypoteesina on, että monikielisuuden rooli on keskeinen kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä ja yksilöiden kielitaidolla on merkitystä tiedonvaihdon sujuvuuden kannalta. Oletuksena on kuitenkin, että englannin kielen vahva rooli näkyy myös kansainvälisessä poliisiyhteistyössä englannin ollessa työkielenä esimerkiksi Europolissa. Lisäksi Euroopan unionin laajentumisen myötä englannin valta-asema on lisääntynyt (Lequesne, 2020), jolloin voidaan olettaa englannin kielen olevan ainakin Euroopan alueella vahvassa asemassa myös viranomaisyhteistyön kielenä. Tämän seurauksena oletuksena on, että myös suppeampi kielitaito riittää kansainvälisissä tehtävissä eikä monipuolinen kielitaito ole välttämättömyys kansainvälisissä tehtävissä työskentelyn kannalta. Hypoteesina on

kuitenkin, että myös laajemman kielitaidon tarve tunnistetaan ja sen hyödyt nousevat esiin. Kansainvälisessä yhteistyössä esiin tulevien rajojen ylittämässä (ks. Barner-Rasmussen ym., 2014) ja sosiaalisten suhteiden luomisen näkökulmasta (ks. Louhiala-Salminen & Kankaanranta, 2012; Angouri, 2013) kielitaidon merkitys on keskeinen.

Tiedonvaihdon kannalta kielitaidon on todettu olevan tärkeässä roolissa (ks. Birdi ym., 2021; Gerspacher, 2010; Sanden, 2023). Tämän pohjalta hypoteesina on, että tiedonvaihto koetaan sujuvammaksi, mitä paremmin vieraita kieliä osataan. Tutkimuksen tavoitteena on lisäksi selvittää kielipoliittisia käytänteitä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä sekä tilanteisiin kielivalintoihin liittyviä kokemuksia. Tilanteisten kielivalintojen osalta hypoteesina on, että yksilöt voivat tehdä organisaation virallisesta kielipolitiikasta poikkeavia tilanteisia kielivalintoja muun muassa oman kielitaitonsa mukaisesti. Tulevaisuuden kielellisten tarpeiden osalta hypoteesina on, että esimerkiksi kiinan ja venäjän kielten osaamiselle voi olla kasvava tarve tulevaisuudessa, perustuen aiemmin tässä työssä käsiteltyyn suojelupoliisin arvioon Venäjän ja Kiinan kohdistamista uhista (ks. alaluku 2.1).

Seuraavassa osiossa käsitellään tarkemmin tutkimuksen toteutusta aineistonkeruumenetelmistä analyysimenetelmiin.

5 Tutkimusaineisto ja metodi

5.1 Haastattelu aineistonkeruumenetelmänä

Tutkimusaineisto koostuu KRP:n kansainvälisten asioiden linjan työntekijöiden haastatteluista, joissa selvitettiin heidän kokemuksiaan monikielisyydestä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Haastattelun etuna on sen joustavuus esimerkiksi kysymysten tarkentamisen mahdollisuuden osalta (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 85), jolloin haastattelun todettiin olevan tutkimuksen tavoitteiden kannalta paras tutkimusmenetelmä.

Asiantuntijahaastattelun tavoitteena on hankkia tietoa tutkittavasta ilmiöstä tai prosessista, jolloin kiinnostuksen kohteena on asiantuntijalla oleva tieto. Haastateltavat valitaan tällöin esimerkiksi heidän institutionaalisen asemansa perusteella. (Alastalo & Åkerman, 2010: 373.)

Tässä tutkimuksessa haastattelua varten valitut henkilöt työskentelevät KRP:n kansainvälisten asioiden linjalla. Tutkimusjoukkona tämä on relevantti, jotta tutkittavilla on mahdollisimman ajantasainen tieto ja kokemus kansainvälisestä viranomaisyhteistyöstä. Huomion arvoista on kuitenkin se, että asiantuntijahaastatteluissa myös väärät vastaukset ovat mahdollisia.

(Alastalo & Åkerman, 2010: 374.) Tutkimuksen analyysissa ja raportoinnissa tulee huomioida, ettei pieneltä tutkimusjoukolta saadut tiedot välttämättä edusta esimerkiksi virallista kielipoliittista linjaa kansainvälisissä organisaatioissa.

Tutkimus toteutettiin puolistrukturoituina teemahaastatteluina. Haastattelu on tällöin rakennettu tiettyjen teemojen ympärille, mutta kysymykset voidaan esittää tai muotoilla eri tavalla ja eri järjestyksessä (Tiittula & Ruusuvoori, 2005: 11). Haastattelussa teemoina olivat vieraiden kielten osaaminen, vieraiden kielten käyttö, tiedonvaihto ja vieraiden kielten osaamisen tarve tulevaisuudessa. Tutkimus on laadullinen tapaustutkimus, jolloin tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kokemuksellista ulottuvuutta kansainvälisessä viranomaistyössä tarvittavasta kielitaidosta. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena ei ole tehdä tilastollisia yleistyksiä (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 98). Haastattelujen avulla pystyttiin vastaamaan mahdollisimman kattavasti tutkimusongelmaan.

Aineistonkeruuta varten KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstölle lähetettiin aluksi sähköpostilla esitietolomake, saatekirje sekä tietosuojaseloste. Esitietolomakkeeseen vastasi yhteensä 11 henkilöä, joista kymmenen antoi suostumuksensa käyttää esitietolomakkeen vastauksia tutkimustarkoitukseen. Esitietolomakkeen kymmenestä vastaajasta yhdeksän työskenteli poliisivirassa ja yksi siviilivirassa. Haastatteluun ilmoittautui ja suostumuksensa

antoi näistä vastaajista seitsemän, jotka kaikki haastateltiin tätä tutkimusta varten.

Haastatteluun osallistuneet henkilöt työskentelivät kaikki KRP:n kansainvälisten asioiden linjalla poliisivirassa. Haastatelluista kaksi toimi yhdyshenkilöinä. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole pystyä tekemään kattavia yleistyksiä, joten sen vuoksi haastateltujen määrä on riittävä lisäämään ymmärrystä suomalaisten poliisiviranomaisten kokemuksista monikielisyydestä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä.

Esitietolomakkeessa haastateltavaksi suostumuksensa antaneiden kanssa sovittiin tämän jälkeen haastatteluajat. Haastattelut toteutettiin etähaastatteluina Turun yliopiston Zoomin ja Suomen poliisissa käytössä olevan sisäisen pikaviestimen Skypen välityksellä sekä kaksi haastatteluista puhelimitse. Tutkimuksen kannalta ei ollut merkittävää, onko haastattelu toteutettu videoyhteydellä, joten puhelinhaastattelut tai ilman videoyhteyttä toteutetut haastattelut eivät vaikuta tutkimuksen luotettavuuteen. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin sanatarkkuudella. Litteroinnin tarkkuuteen vaikuttavat tutkimuskysymykset ja käytetty tutkimusmetodi, jolloin esimerkiksi vuorovaikutusta analysoitaessa tulee tehdä tarkempi litterointi (Tiittula & Ruusuvoori, 2005: 16). Tässä tutkimuksessa tutkimuskohteena ovat nimenomaan haastatteluissa sanotut asiat, jolloin sanatarkkuudella toteutettu litterointi todettiin riittäväksi. Tämän tutkimuksen analyysissä käytettävistä litteroinneista on poistettu kaikki puhekielille ominaiset dialogipartikkelit, kuten *niinku*, haastatteluviittausten selkeyttämiseksi. Haastattelunauhoitusten litteroinnissa käytettiin apuna Turun yliopiston tietoturvallista tekoälypohjaista UTU Transcribe-ohjelmaa. Tutkija tarkisti tekoälyn tuottaman litteroinnin manuaalisesti.

Tutkimuksen taustakysymyksenä oli se, mitä kieliä KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstö osaa. Henkilöstölle lähetetyssä esitietolomakkeessa pyydettiin vastaajaa kertomaan omasta kielitaidostaan. Tämän avulla saatiin kartoitettua, mitä vieraita kieliä kansainvälisten asioiden linjan henkilöstö osaa. Lisäksi lomakkeessa pyydettiin vastaajan suostumus henkilötietojen käsittelyyn tutkimusta varten. Esitietolomakkeella selvitettiin taustatietoja henkilöstöstä, mutta tutkimuksen pääpaino oli kuitenkin haastatteluissa saatavissa vastauksissa. Tässä vaiheessa haluan kiittää kaikkia esitietolomakkeeseen vastanneita ja haastatteluun osallistuneita tämän tutkielman mahdollistamisesta.

Haastattelua varten jokaisen teeman alle oli suunniteltu kysymysrunko, mutta kysymysten esitysjärjestyksestä oli mahdollista vaihtaa puolistrukturoidulle haastattelulle ominaisesti. Lisäksi haastatteluissa oli mahdollista esittää täydentäviä kysymyksiä. Haastattelut olivat kuitenkin

sisällöllisesti samankaltaisia ja kaikkien haastateltavien kanssa käytiin läpi samat kysymykset. Teemahaastattelussa yhtenä piirteenä on haastateltavien tilanteesta luomien määritelmien korostaminen sekä haastateltavien elämysmaailman esiin tuominen (Hirsijärvi & Hurme, 2022).

Haastattelukysymykset lähetettiin haastateltaville etukäteen tutustuttaviksi. Tavoitteena haastattelussa on saada mahdollisimman paljon tietoa käsillä olevasta aiheesta, jolloin on suositeltavaa antaa haastateltaville haastattelukysymykset etukäteen tutustuttaviksi (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 85–86). Haastateltavien antamat vastaukset, joihin viitataan lopullisessa tutkielmassa, on annettu haastateltaville tarkistettavaksi, mikäli haastateltava halusi tekstin tarkistaa. Haastattelun pyynnöstä osaan viittauksista on tehty jälkikäteen pieniä muutoksia sisällön oikeellisuuden varmistamiseksi tai haastateltua yksilöivien tietojen häivyttämiseksi. Tutkimustulokset suhteutettiin analyysiosiossa aiempiin tutkimuksiin ja teoreettiseen viitekehukseen sosiolingvistikissa kielentutkimuksessa.

5.2 Analyysimenetelmä

Haastattelujen tavoitteena oli kerätä kokemuksellista tietoa monikielisydestä kansainvälisessä viranomaistyössä sekä monikielisuuden merkityksestä tiedonvaihdon näkökulmasta. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön kielitaidon tämänhetkistä tilaa. Pääpainona tutkimuksessa oli kuitenkin monikielisyys tiedonvaihdon näkökulmasta.

Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina, jolloin haastattelujen rakenne oli analyysiakin varten helposti luokiteltavissa. Haastatteluja käsitellään analyysiosiossakin teemoittain ja analyysi toteutetaan sisällönanalyysina. Teemoittelun avulla analyysissa on erotettu omiksi osa-alueiksi kielitaidon kuvaus, kansainvälisessä yhteistyössä näkyvä monikielisyys, monikielisuuden merkitys tiedonvaihdossa sekä tulevaisuuden kielitaitotarpeet. Näistä erityisesti kansainvälisessä yhteistyössä näkyvässä monikielisyudessa ja tiedonvaihdossa korostuu sosiaalisen kontekstin merkitys. Laadullisessa analyysissa on tärkeää rajata tutkittava ilmiö tarkkaan ja jättää analyysin ulkopuolelle tutkimuksessa mahdollisesti esiin tulleet tutkimusongelman ulkopuoliset asiat. Sisällönanalyysissa teemoittelu painottaa käsitellyistä teemasta sanottuja asioita. (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 104–105.) Analyysia varten eri teemat eroteltiin haastattelulitteroinneista värikoodeilla manuaalisesti ja lisäksi analyysin tukena käytettiin Exceliä. Aineisto on laadullinen ja suhteellisen rajallinen, jonka vuoksi tämä arvioitiin parhaaksi tavaksi toteuttaa analyysi.

Laadullisessa analyysissä oleellista on tarkastella aineistoa kerrallaan yhdestä teoreettismetodologisesta näkökulmasta, jolloin havaintoja voidaan pelkistää. Tämän jälkeen havaintoja voidaan yhdistellä havaintomäärän karsimiseksi. Analyysissä tärkeää on siis keskittyä teoreettisen viitekehyksen kannalta oleelliseen sisältöön. (Alasuutari, 2011.) Aineistosta on poimittu tutkimuksen kannalta merkityksellisiä sisältöjä, joita vertaillaan toisiinsa ja suhteutetaan aiempiin tutkimuksiin. Aineistosta esiin nousseita ilmiöitä tulkitaan aiemman tutkimuksen valossa ja analyysissä tehdään tämän pohjalta johtopäätöksiä.

Analyysi on toteutettu induktiivisena, jolla tarkoitetaan päätelmien tekemistä yksittäisestä yleiseen (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 107). Päätelmien tukena on käytetty teoreettisessa viitekehyksessä esitettyjä sosiolingvistisiä käsitteitä ja niiden määrittelemiä ilmiöitä. Tällöin analyysissä hyödynnetään teoriaohjaavaa analyysitapaa (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 109).

Analyysi on toteutettu kuitenkin aineistolähtöisesti. Analyysissä käytetään haastatteluvastauksista poimittuja suoria lainauksia, jotka kuvaavat parhaiten käsiteltyä tai esiin nousseita ilmiöitä. Suorien lainausten avulla pyritään osoittamaan haastatteluissa esiin nousseita teemoja ja niiden sisältämiä merkityksiä. Niiden avulla voidaan säilyttää aineiston autenttisuus, jolloin lukija voi arvioida tutkijan tekemien tulkintojen taustoja (Puusa, 2020: 154). Analyysiosan suorista lainauksista haastatellut eivät ole tunnistettavissa. Kielitaitoa käsittelevässä taulukossa haastateltuihin viitataan tunnisteilla H1-H7 (ks. alaluku 6.1), mutta suorissa lainauksissa näitä viittauksia ei ole. Tämän avulla voidaan varmistaa haastateltujen henkilöiden anonymiteetin säilyminen haastatteluvastauksien käsittelyssä, mikäli haastateltu voisi olla tunnistettavissa kielitaitonsa perusteella.

Analyysissä käsitellään lyhyesti esitietolomakkeessa saatuja vastauksia, mutta lomakkeen suppeuden ja vastausmäärän suhteellisen vähäisyyden vuoksi esitietolomakkeen perusteella ei voida tehdä yleistyksiä tai kattavaa raporttia KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön monikielisydestä.

5.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimus on toteutettu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvän tieteellisen käytännön (HTK) -ohjeen mukaisesti (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023). Tutkimusta varten on haettu tutkimuslupaa keskusrikospoliisista, josta todettiin kuitenkin, ettei tutkimuksen toteuttaminen ilmoitetussa laajuudessaan vaadi tutkimuslupaa. Tutkimuksessa ei ole käsitelty salassa pidettävää tietoa, joka oli yksi tutkimusluvan hakemisen edellytys. Lisäksi tutkittava joukko on ollut kohtuullisen pieni eikä tutkimuksen toteuttaminen kuluttanut kohtuuttomasti

poliisin resursseja, jolloin tutkimus ei vaatinut tutkimuslupaa KRP:n oikeusyksikön linjauksen mukaan. Tutkija on huolehtinut tutkimuksen luotettavuuden sekä eettisyyden arvioinnista koko tutkielmapirosessin ajan.

Tutkimuksessa on noudatettu tietosuojalainsäädäntöä (Tietosuojalaki 1050/2018).

Haastatteluun osallistuneiden henkilöllisyys on vain tutkimuksen toteuttaneen tutkijan tiedossa ja haastatteluista on raportoitu tutkielmassa anonymisti. Tutkimuksessa noudatetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa* -ohjetta (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019). Tutkimukseen osallistuneet henkilöt ovat olleet osana tutkimusta vapaaehtoisesti ja suostumus tutkimukseen osallistumisesta on pyydetty esitietolomakkeessa. Tutkimukseen osallistuvilla on ollut oikeus keskeyttää tai peruuttaa suostumus tutkimukseen osallistuminen missä tahansa vaiheessa tutkimusprosessia.

Aineistonkeruuta varten tehtävät haastattelut suunniteltiin huolellisesti ennen haastatteluja ja haastattelua varten varattiin riittävä aika. Haastattelukysymykset suunniteltiin niin, että niihin saatujen vastausten pohjalta on pystytty mahdollisimman kattavasti vastaamaan tutkimuskysymykseen. Haastattelukysymykset on lähetetty haastateltaville ennakkoon tutustuttaviksi, mikä lisää myös tutkimuksen luotettavuutta. Lisäksi haastattelujen nauhoittaminen ja litterointi lisäävät tutkimuksen luotettavuutta. Analyysissä käytetään myös suoria lainauksia haastatteluista, jotta haastateltavien näkemykset tulevat esiin laadullisesti oikeassa muodossa. Haastatelluille on varattu mahdollisuus lukea heidän omat haastatteluvastauksensa läpi ennen tutkimuksen julkaisemista, mikä annettiin ohjeeksi KRP:n oikeusyksiköstä tutkimuslupapäätöksen yhteydessä. Aineistoa on käsitelty vain tutkija eikä muilla ole ollut pääsyä aineistoon. Aineisto hävitetään, kun tutkimus on viety sovituilla tavalla päätökseen.

6 Tutkimustulokset ja analyysi

6.1 Tutkimukseen osallistuneiden kielitaito

Ensimmäisessä analyysikappaleessa käsitellään haastateltujen sekä esitietolomakkeeseen vastanneiden kielitaitoa yksityiskohtaisemmin. Lisäksi analyysissä käydään läpi haastateltujen mahdollisesti suorittamia kielitutkintoja, työnantajan mahdollistamia kielikoulutuksia sekä kokemuksia työnantajan suhtautumisesta kielitaitoon. Näiden avulla taustoitetaan seuraavissa analyysiluvuissa käsiteltäviä teemoja vieraiden kielten käytöstä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä (ks. alaluku 6.2), monikielisyyden merkityksestä kansainvälisessä viranomaistiedonvaihdossa (ks. alaluku 6.3) ja tulevaisuuden kielitaitotarpeista (ks. alaluku 6.4) mahdollisimman kattavan kokonaiskuvan saamiseksi. Lisäksi kokemuksilla työnantajan suhtautumisesta kielitaitoon voidaan saada laajempaa näkemystä kielitaitoon liittyvästä arvostuksesta kansainvälisissä tehtävissä KRP:ssä. Tämän osalta on kuitenkin huomioitava, etteivät näkemykset ole yleistettävissä vaan edustavat ainoastaan haastateltujen kokemuksia kysytyistä teemoista.

Kansainvälisissä tehtävissä toimimisen kannalta kielitaito nousi haastatteluissa ehdottomaksi edellytykseksi, ja sen lisäksi kaikki esitietolomakkeeseen vastanneet kokivat kielitaidosta olevan paljon hyötyä työtehtävien kannalta. Esitietolomakkeen ja haastattelujen perusteella KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön kielitaito on suhteellisen monipuolista ja osalla oli repertuaarissaan useita kieliä. Seuraavassa taulukossa on listattuna esitietolomakkeeseen vastanneiden sekä haastateltujen kielitaito satunnaisessa järjestyksessä.

Taulukko 2 Esitietolomakkeeseen vastanneiden ja haastatteluun osallistuneiden kielitaito

Esitietolomakkeeseen vastanneisiin viitattu taulukossa kirjaimella E ja haastatteluun osallistuneisiin kirjaimella H. Taitotasot kuvastavat henkilön omaa arviota kielitaidostaan asteikolla alkeet 1 – erinomainen 5

Vastaaja	Alkeet 1	Taitotaso 2	Taitotaso 3	Taitotaso 4	Erinomainen 5
E1			ruotsi hollanti saksa	englanti	
E2	espanja	ruotsi			englanti
E3	saksa	ruotsi		englanti	

Vastaaja	Alkeet 1	Taitotaso 2	Taitotaso 3	Taitotaso 4	Erinomainen 5
H1	saksa ranska			englanti ruotsi	
H2	ruotsi			englanti	
H3		saksa venäjä		ruotsi thai	englanti
H4	ruotsi				englanti
H5				englanti	ruotsi saksa suomi
H6		viro saksa	venäjä espanja		ruotsi englanti
H7		ranska	ruotsi	englanti	

Esitietolomakkeessa vastaajia pyydettiin arvioimaan kielitaitoaan asteikolla alkeet 1 – erinomainen 5. Esitietolomakkeeseen vastanneista haastatteluun osallistumattomista henkilöistä jokainen ilmoitti osaavansa ruotsin ja englannin lisäksi ainakin yhtä vierasta kieltä vähintään alkeistasolla. Haastatelluista kaksi kertoi hallitsevansa vain ruotsin ja englannin, kun taas viisi kertoi osaavansa näiden kielten lisäksi myös muita vieraita kieliä.

Osa haastatelluista oli oppinut useampia kieliä jo lapsuuden kasvuympäristössä, kun taas osa oli varta vasten opiskellut kieliä tai muutoin oppinut vieraita kieliä oman kiinnostuksensa pohjalta nuoruudessa tai aikuisiällä. Kielitaidon kehittymiseen vaikuttavina tekijöinä mainittiin haastatteluissa ulkomailla oleskelu ja kansainväliset työtehtävät. Eräs haastatelluista oli oppinut esimerkiksi viron kielen työtehtäviensä ansiosta. Toisaalta juuri mahdollisuudet kielen käyttämiselle koettiin kielitaitoa kehittävänä. Eräs haastatelluista mainitsi seuraavasti:

(1) [...] ja sitten tietysti aikuisiällä ehkä se kielitaito erityisesti puheen osalta on sitten karttunut siinä, että on päässyt sitä käyttämään.

Haastatelluista neljä oli suorittanut kielitaitoa osoittavia kielitutkintoja osaamiensa kielten osalta ja loput kolme eivät olleet. Kielitutkinnot vaihtelivat kansainvälisistä kielitutkinnoista lukioaikana suoritettuihin kielitutkintoihin. Haastatteluissa ei tarkemmin pyydetty määrittelemään haastatellun suorittamaa kielitutkintoa, mutta kaikkien haastateltujen osalta

kyseessä ei ollut kuitenkaan esimerkiksi Opetushallituksen virallinen yleinen kielitutkinto YKI (Opetushallitus). Eräs haastatelluista, jonka aikomuksena oli ollut aikanaan suorittaa kielitutkinto eräällä poliisilaitoksella työskennellessään, mainitsi kielitutkintoon ja siitä saatavaan rahalliseen kompensaatioon¹ liittyen seuraavasti:

(2) [...] poliisilaitos olisi käyttänyt mua enemmän tai vähemmän kielen kääntäjänä [...] mä näin sen materiaalin ja tuommosen, et se on niin iso, että se pieni raha, minkä mä saan siitä lisästä, niin ei olisi kyllä korvannut sitä työtä, mitä mä olisin joutunut tekemään.

Tutkimuksen kannalta tieto kielitutkinnon suorittamisesta oli arvoltaan vähäinen, mutta sen avulla pystyttiin kuitenkin kartoittamaan mahdollisten suoritettujen kielitutkintojen määrää haastattelijoukossa. Yleisin kieli, jonka osalta kielitutkinto oli suoritettu, oli englannin kieli, mutta sen lisäksi haastatteluissa mainittiin ruotsin ja ranskan kielen kielitutkintojen suorittamiset.

Haastatteluissa selvitettiin kielitaidon lisäksi työnantajan mahdollistamien kielikoulutusten tilaa sekä muutoin kokemuksia työnantajan suhtautumisesta kielitaitoon. Haastatelluilla oli suhteellisen vähän tietoa tämänhetkisistä työnantajan tarjoamista kielikoulutusmahdollisuuksista. Lähtökohtana oli kuitenkin se, ettei työnantaja itse järjestä koulutuksia, mutta mahdollistaa pääsyn esimerkiksi Cepolin järjestämille kursseille. Eräs haastatelluista kertoikin kielikoulutuksista seuraavasti:

(3) [...] itseasiassa nyt just avautui Europolin virkamiesenglanti-ruotsi-kurssi niin ajattelin siihen ilmottautua. [...] Periaatteessa jotain tietysti mahdollistaa siinä mielessä, että saanhan mä palkan siltä ajalta, kun mä sitä [kurssia] teen.

Lisäksi muiden kieliopintojen suorittamiseen työnantaja on haastateltujen mukaan antanut työvuorosuunnittelussa joustoa, jotta näiden opintojen suorittaminen on ollut mahdollista. Eräs haastatelluista kertoi seuraavasti:

(4) No nyt en tämän hetken tilannetta tiedä, mutta ainakin silloin, kun mä opiskelin sitä ranskaa niin mä sain työvuorojärjestelyjä tehdä sillä tavalla, että mä sovitin mun työvuorotkin, että mä ehdin joka päivä neljäksi yliopistolle. [...] Ja [...] kun mä suoritin ton ruotsin kielen niin silloinkin mä sain mun mielestä työvuorojärjestelyin sovitettua sen, että siinä työnantaja anto [...] joustoa, että sen

¹ Suomen poliisissa voidaan maksaa erillistä kielilisää kaksikielisyyden perusteella ja kielitaitolisää vieraan kielen osaamisen perusteella. Vieraan kielen osaamisen voi todistaa esimerkiksi yleisen kielitutkinnon suorittamalla.

voi suorittaa, mutta ei siihen varsinaisesti työaika muistaakseni saanu silloinkaan [...].

Haastateltujen kertomista kielikoulutukseen liittyvistä havainnoista voidaan tehdä päätelmiä työnantajan suhtautumisesta kielitaitoon, mutta sen lisäksi haastatelluilta kysyttiin suoraan heidän kokemuksistaan siitä. Haastatelluilla oli tästä jonkin verran erilaisia näkemyksiä. Haastatelluista neljä kuvaili työnantajan suhtautuvan kielitaitoon myönteisesti ja kolme haastateltua koki, että arvostus voisi olla parempaakin. Haastatellut kuvasivat myönteistä suhtautumista seuraavasti:

(5) No nyt, ku olen tässä työpaikassa, niin sehän on oikeastaan vaatimus. Meille ei muuten pääse töihin, ellei niitä osaa. Niin täällä kielitaito on välttämätöntä. Ja jos ei osaa niin sitten siihen suhtaudutaan huonosti. [...] Ja silloin, kun olin paikallispoliisissa vielä [...] niin silloin suhtauduttiin totta kai myönteisesti siihen, että yleensä kieliä osaa ja sillä sitten toisinaan määrättiin kielitaitoa vaativiin erityistehtäviin [...].

(6) Kyllähän KRP:ssä sitä [kielitaitoa] arvostetaan.

Haastatellut, jotka kokivat arvostuksen olevan vähäisempää, kuvailivat kokemuksiaan seuraavasti:

(7) No meillähän on nyt kuitenkin pakko osata, että siinä mielessä [...] että se on just se, että pitää osata, mutta en mä nyt ainakaan koe, että ihan hirveästi sillä tavalla tuettais ja kannustettais ottaan uusia kieliä haltuun.

(8) No musta tuntuu, että sitä kyllä arvostetaan, mutta se, että missä se arvostus näkyy, niin se on kyllä enemmän puheessa. Että sitä ei kompensoida kauhean hyvin, että se mikä siinä palkassa näkyy niin se taitaa olla se kolmekymppiä kuussa ainakin englannin kielen osaamisesta, vaikka tavallaan työtehtävissä on vaatimuksena se, että se on sujuvaa ja että sitä osaa käyttää.

Toisaalta työnantajan arvostuksesta kertoo kuitenkin se, että poliisissa maksetaan joissain tapauksissa erillistä palkanlisää kielitaitoisille työntekijöille, mikä ei ole itsestäänselvyys. Eräs haastatelluista vertasi kokemuksiaan KRP:stä aikaisempiin kokemuksiinsa paikallispoliisissa ja hän kertoi ajatuksistaan seuraavasti:

(9) Se on vähän näitä juhlapuheissa aina esille nostettavia, mutta sitten se käytäntö vähän aina tuppaa unohtumaan [...] Kaikki tietenkin sanoo, että se on joo tärkeätä, se on tärkeätä, mutta onhan ne, jos me ajatellaan tämän päivän esitutkintoja, niin ne on vaan koko ajan kansainvälisempiä ja kansainvälisempiä. [...] Jos ajatellaan KRP:tä sen verran vielä tarkennuksena, mulla on kymmenen vuoden kokemus myöskin paikallispoliisista, niin kyllä KRP:ssä mun käsityksen mukaan on kannustavampaa kuin paikallispoliisissa.

Kokemukset erosivat jossain määrin myös KRP:n ja paikallispoliisin välillä, kuten esimerkeistä 5 ja 9 on havaittavissa. Näistä esimerkeistä voidaan kuitenkin päätellä, että kokemukset työnantajan suhtautumisesta kielitaitoon ovat hyvin subjektiivisia ja perustuvat yksilöiden omiin kokemuksiin kielitaitoon liittyvästä arvostuksesta.

Kielitaidon voidaan todeta olevan kohtuullisen monipuolista haastateltujen sekä esitietolomakkeeseen vastanneiden osalta. Tästä huolimatta haastatellut kokivat työnantajan suhtautumisen kielitaitoon vaihtelevasti. Haastateltujen osalta yksilön osaamien kielten määrällä ei ollut vaikutusta kokemukseen työnantajan suhtautumisesta kielitaitoon. Myönteistä suhtautumista kokivat yhtä lailla niin laajasti kielitaitoiset haastatellut kuin kahden kielen osaajatkin. Erään haastatellun kokemuksen mukaan hänen kohdallaan kielitaito on kuitenkin vaikuttanut positiivisesti uralla etenemisen. Hän kertoi seuraavasti:

(10) Elikkä se [kielitaito] on ollut tällainen moottori mun työuralla, että se on vaikuttanut hyvin voimakkaasti etenemiseen.

Kuten aiemmin todettiin, kielitaidon myönteistä vaikutusta työuralla etenemiseen on havaittu myös muissa tutkimuksissa (ks. Angouri, 2013) ja esimerkiksi kansainvälisissä tehtävissä karttunutta kielitaitoa on voitu poliisiyhdysheiköiden osalta hyödyntää myöhemmin heidän urallaan (ks. Pöyhönen, 2021). Seuraavassa kappaleessa analysoidaan tarkemmin vieraiden kielten käyttötilanteita sekä vieraiden kielten osaamisen tarvetta kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä.

6.2 Monikielisyys kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä

Tässä luvussa käsitellään tarkemmin monikielisyttä ja vieraiden kielten käyttöä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä sekä kielenkäytön sosiaalista ulottuvuutta muun muassa tilanteisten kielivalintojen osalta. Tämän luvun tarkoituksena on saada käsitystä erityisesti siitä, mille kielille haastatellut kokevat tarvetta heidän nykyisissä työtehtävissään, minkälaisissa tilanteissa vieraita kieliä käytetään eli esimerkiksi suullisen ja kirjallisen viestinnän osuutta työtehtävissä, sekä kielipoliittista ulottuvuutta kielivalinnoille ylhäältä päin määrättyjen ohjeiden mukaisesti, mutta toisaalta myös tilanteisten kielivalintojen vaikutusta vieraiden kielten käyttöön viestinnässä. Lisäksi haastatteluissa selvitettiin käännössovellusten käyttöä vieraskielisessä viestinnässä.

6.2.1 Kansainvälisen viranomaisyhteistyön kielet ja käyttötilanteet

Haastattelujen perusteella englannin kieli nousi eniten käytössä olevaksi kieleksi KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön keskuudessa. Yleisestä linjasta poiketen kuitenkin kaksi haastatelluista kertoi käyttävänsä työssään eniten ruotsin kieltä. Ruotsin kielen käytön osuuteen vaikuttivat heidän osaltaan eniten työtehtävät ja toimenkuvat, ja toisen haastatellun osalta työyhteisön ruotsinkielisyydellä oli vaikutus ruotsin kielen käytön merkittävään osuuteen. Toisen osalta taas hänen erinomainen ruotsin kielen taitonsa oli johtanut työtehtävien painottumiseen ruotsinkielisiksi.

Englannin kieli nousi kuitenkin kaikissa haastatteluissa esiin kielenä, joka on välttämätöntä hallita KRP:n kansainvälisten asioiden linjalla työskennellessä. Haastatellut kuvasivat englannin kielen merkitystä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä seuraavasti:

(11) [...] kun tuo englantia on Euroopan alueella niin vahva, että kaikki muut alkaa olla sillä tavalla eksoottisia, että kyllähän me käydään joka puolella maailmaa, mutta se on vaan tuo englantia on niin vahva yleismaailmallinen, että sillä pärjää, tai sitten ei pärjää ollenkaan, että sit se menee viittomiseksi. [...] suurin osa viestinnästä tulee englanniksi.

(12) [...] englantia on se virallinen kieli [...] toki jotkut maat yrittää puhua espanjaa, mutta siinä ei ole minkään näköisiä resursseja itelläni. Se jää sitten. [...] mutta kyllä suurin osa kaikista maista, kenen kanssa me tehdään yhteistyötä ja ne ymmärtää, että englantia olisi vähän pakko osata sit.

(13) No jos ei englantia jossain määrin sujuvaa niin ei näitä hommia oikeastaan voi tehdä. Ja sitten kaikki muu kielitaito niin se on tietenkin plussaa.

Näissä vastauksissa on konkreettisesti nähtävissä myös aiemmin esiin tullut englannin kielen asema yleisenä lingua francana (ks. Canagarajah, 2020: 563; Lequesne, 2020), mutta samaan aikaan havainto tukee myös sekä Interpolin että Europolin linjaa englannin kielen asemasta työkielenä (Interpol, 2025; Europol, 2023).

Haastatellut kertoivat käyttävänsä vieraita kieliä omassa työssään aktiivisesti päivittäin, osalla vieraskielisen viestinnän osuus työtehtävistä oli haastateltujen omien arvioiden mukaan lähellä 95 prosenttia. Haastatellut käyttävät kertomansa mukaan vieraita kieliä sekä suullisesti että kirjallisesti, mutta haastateltujen välillä oli jonkin verran vaihtelua suullisen ja kirjallisen viestinnän osuuksissa. Tämän voidaan olettaa ainakin jossain määrin johtuvan vaihtelevista työtehtävistä. Haastateltuja ei pyydetty määrittelemään tarkemmin heidän työtehtäviään tai kirjallisen ja suullisen viestinnän tarkkaa suhdetta, mutta haastatteluissa annetut vastaukset

osoittivat suullisen ja kirjallisen viestinnän osuuksien vaihtelevan. Tämän myötä voidaan olettaa työtehtävien vaikuttavan työssä toteutettavaan viestintätapaan sekä viestinnässä käytössä oleviin kieliin. Eräs haastatelluista kuvasi oman työnsä osalta viestintää seuraavasti:

(14) [...] meillä on päivittäistä [...] kommunikoidaan englanniksi sekä puhumalla että kirjoittamalla että lukemalla ja sitte viikottain ruotsiksi ainakin mun työtehtävissä.

Aiemmissa esimerkeissä on havaittavissa englannin kielen merkittävä osuus viestintäkielenä. Se nousi eräässä haastattelussa esiin myös rekrytointinäkökulmasta. Eräs haastatelluista, joka on ollut mukana KRP:n rekrytointitehtävissä, mainitsi ainakin englannin kielen osalta kielitaidon olevan testattavana osa-alueena myös työhaastatteluissa. Hän kuvasi rekrytointia seuraavasti:

(15) [...] se englantia on ihan välttämätön meille ja sitten kaikki muu on plussaa. Mää oon ollu tossa rekrytointihommissa kans täällä [...] ollu haastattelemassa ja muuta niin kyllä me siellä se testataan ja katotaan et oikeesti pärjää siinä et ei tänne kannata ottaa sellasta henkilöä, joka ei ymmärrä ja sitte varsinkin, jos kirjottaa nii se pitää olla myös sellasta et sitä vastapuoliki voi ymmärtää. [...]

Toisaalta eräässä haastattelussa nousi esiin kielitaidon toissijainen merkitys rekrytoinnissa. Haastateltu mainitsi seuraavasti:

(16) [...] se kielitaito ei oo se ykkösvalinta, kun valitaan henkilöitä, kun tulee poliisiin töihin.

Rekrytoinnin kannalta kielitietoinen rekrytointi näkyy siis jossain määrin ainakin englannin kielen osalta myös KRP:n kansainvälisten asioiden linjan rekrytointiprosessissa, mutta yhtä lailla myös muun osaamisen painottaminen on keskeistä, jolloin kielitaidon osuus voi jäädä toissijaiseksi, kuten esimerkissä 16 on havaittavissa. Tästä huolimatta voidaan kuitenkin todeta kielitaidon olevan tärkeää KRP:n kansainvälisten asioiden linjalla työskentelyn kannalta ja erityisesti englannin kielen osaaminen on tarpeellista.

Englannin kielen valta-asemasta huolimatta haastatteluista kävi ilmi, että yhteistyötahoilta voi tulla viestejä myös muilla kielillä kuin englanniksi. Eräs haastatelluista kertoi kansainväliseen viestintään liittyen seuraavasti:

(17) [...] täällä [...] kaikki meidän viestit, mitä me saadaan ulkomailta, ne on englanniksi. Jotkut voi olla vielä ranskaksi [...] tai joku voi olla espanjaksi, mutta pääsääntöisesti englanniksi kaikki. Ja kaikki, mikä meiltä lähtee ulos on englanniksi. Ja ruotsiksi tulee sitte tietysti ja norjaksi tulee pohjoismaista jotakin viestejä vielä, mut niihinki me pyritään vastaamaan sitte englanniksi. Kirjallisesti

siis. Ja sitte puhelimellahan voi tulla sitte melkein mitä vaan, että se on sitte yleensä joko englantia tai ruotsia, mitä me puhutaan puhelimessa.

Kyseinen haastateltu kuvaili seuraavasti syytä, miksi Suomesta lähetetään pohjoismaihin viestejä englanniksi, vaikka viestin lähettäjän oma ruotsin kielen taito riittäisi kirjoittamaan viestin ruotsiksi:

(18) [...] jos meillä nyt esimerkiksi oletetaan, että mä kirjoittaisin sen viestin vaikka ruotsiksi ruotsiin, minkä mä voisin tietysti tehdä, mutta sitten taas kaikki ei kuitenkaan osaa sitä ruotsia meillä ja ne näkee sen viestin, ne ei tiedä, mitä siinä on viestin sisällä vaan että sillä mäkin nykyään vaikka mulle viesti tulisi ruotsiksi, mä ymmärrän sen, mä kirjoitan ne takaisin englanniksi.

Tämän vastauksen osalta voidaan todeta myös yksilön oman työyhteisön vaikuttavan siihen, että työyhteisössä laajasti ymmärretty kieli valikoituu viestintäkieleksi yksilön mahdollisesti monipuolisemmasta kielitaidosta huolimatta. Tämä tukee näkemystä siitä, että yhteisesti sovittu työkieli vähentää kielimuurien aiheuttamia haasteita monikielisessä työssä (ks. Gerspacher, 2010).

Kuten aiemmin on todettu, sekä Interpolilla että Europolilla on useita virallisia kieliä (ks. alaluvut 2.4.1 ja 2.4.2). Osassa haastatteluista myös tämä seikka tuli esiin ja eräs haastatelluista kuvailikin muun vieraskielisen viestinnän aiheuttamia haasteita seuraavasti:

(19) [...] Toki on virallisia kieliä, on myös ranska ja espanja ja tietysti arabia, mutta periaatteessa siinä tulee se hirveä ongelma, että ne pitää aina käännättää. [...] eihän meillä sellaista kaiken kattavaa valmiutta oo johonkin vieraisiin kieliin.

Tässä vastauksessa esiin tulevat organisaation muiden virallisten kielten käyttöön liittyvät haasteet viestin kääntämisen suhteen. Kääntämiseen liittyviä haasteita käsitellään tarkemmin vielä tiedonvaihtoa koskevassa luvussa 6.3.

Pohjoismaisessa yhteistyössä haastatteluissa korostui ruotsin kielen asema ja merkitys. Useamman haastatellun kokemuksien perusteella pohjoismaisessa yhteistyössä pyritään pitkälti viestimään ruotsiksi, mikäli yksilön osaaminen riittää siihen. Tämä koskee kuitenkin erityisesti suullista viestintää. Ruotsin kielen käytön osalta on muistettava esimerkissä 18 esiin tullut seikka kirjalliseen viestintään liittyen, jolloin oman työyhteisön kielitaito huomioidaan viestintäkielen valinnassa ja englannin kieli on tällöin kirjallisen viestinnän kielenä. Kuitenkin pohjoismaisessakin viranomaisviestinnässä englannin kielen osuus on lisääntynyt, kuten eräs haastatelluista kuvaili:

(20) [...] No se on ainakin jännä juttu, kun mä muistan, että silloin, kun mä olen aloittanut niin silloinhan PTN-kokouksetkin, mitä nehän on pohjoismaisia kokouksia niin pidettiin ruotsiksi. Mutta nythän sielläkin on kokonaan lopetettu se ruotsin kielen käyttö. Et sitä voi puhua, jos haluaa, mitä joskus teen huvin vuoksi, viihdyttääkseni itseäni. Mutta sitten normisti ei ruotsalaisetkaan enää puhu ruotsii.

Ruotsin kielen käytön voidaan todeta olevan vaihtelevaa pohjoismaisessa viranomaisyhteistyössä, sillä englannin kielen lisääntyneestä käytöstä huolimatta kaksi haastateltua kertoi kuitenkin käyttävänsä työssään eniten ruotsin kieltä. Näin ollen haastattelujen perusteella tietyt työtehtävät ja tietynlainen viranomaisviestintä vaatii ruotsin kielen aktiivista käyttöä, kun taas toisissa yhteyksissä suositaan englannin kielistä viestintää myös pohjoismaisessa yhteistyössä. Toisaalta ruotsin kieltä eniten työssään käyttävät haastatellut olivat ainoita, jotka olivat arvioineet oman ruotsin kielen taitonsa erinomaiseksi. Tämä voi siis olla yksi syy siihen, miksi he käyttävät ruotsia työssään enemmän kuin muut.

Tutkimuksessa haluttiin selvittää myös ranskan kielen osuutta nykypäivän kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Osassa haastateluista ranskan kielen merkitys tuli esiin spontaanisti, kun taas osassa esitettiin sen osalta tarkentava kysymys. Haastatelluista neljä ilmaisi selvästi tarpeen ranskan kielen taidolle ja näistä kolme ei itse osannut ranskan kieltä. Ranskan kielen tarpeen osalta eräs haastatelluista kertoi seuraavasti:

(21) [...] sitten tietysti nämä valtakielet, espanja, ranska, saksa, niin niistä olisi kyllä kanssa hyötyä, että täällä [Europolissa] on tosi paljon väkeä, jotka puhuvat jotain niistä kolmesta kielestä. Et sanotaanko, että jos vaikka Europol-tasollakin puhuisi vaikka ranskaa niin puhutaan varmaan joka kymmenennestä täällä, joka ymmärtää jollain tasolla tai jonka kanssa pystyisi kommunikoidaan ranskaksi.

(22) [...] osa viestinnästä saattaa tulla ainakin osin esimerkiksi asiaa koskeva alkuperäinen asiakirja [...] tulee sillä alkuperäiskielellä niin meillä on käyttöä tosiaan espanjan, ranskan, saksankin osajille, mutta lähinnä just nää latinalaiskielet: espanja, ranska.

Vastaavasti ranskan kielen tarvetta kuvailtiin seuraavasti:

(23) [...] Mutta sitten yksi, mikä olisi tietysti ihan yksi sellainen käyttökelpoinen, [...] niin ranska ja arabia virallisesti Interpol-kielet, että jos niitä osais, niin ne olisi hyvä. Ranskassa on ollut sellaisia tilanteita, joissa vaikka on ollut tavallaan Europolin vastaavaa hommaa kuin, mitä minä teen niin englannin kielen taito on niin heikko et vaikka heillääki tavallaan vaatimuksena se on niin puhuu jopa vielä vahvempaa rallia ku mitä ite.

Edeltävässä esimerkissä on havaittavissa vastapuolen riittämättömän englannin kielen taidon vaikutus esimerkiksi ranskan kielen tai muutoin monikielisyys tarpeeseen, mikä on tullut

esiin myös muissa alan tutkimuksissa (ks. Angouri, 2013). Vastaava havainto nousi esiin myös muissa tämän tutkimuksen haastatteluisa. Haastatellut kuvasivat tällaisia tilanteita seuraavasti:

(24) [...] englantia on semmoinen, että mitä täytyy osata ja mitä paremmin niin sen parempi. [...] kyllä täällä väkeä on, [...] muiden maiden viranomaisia, joilla se [englannin kieli] selvästi on vähän jopa ongelma ja sitten se tuottaa erinäisiä ongelmia ihan päivittäiseen työhön.

(25) No varmaankin on sitte just, et jos ei ole englanninkielinen. Tai ei osaa sitä englantia se vastapuoli. Nii silloinhan olisi kauhean hyvä, kun osaisi jotakin hänen ymmärtämäänsä kieltä, mutta se ei nyt tietysti oo aina ihan mahdollista.

Näiden vastausten perusteella voidaan pohtia yksilön monikielisuuden merkitystä niissä tapauksissa, joissa vastapuoli ei osaa muita kieliä kuin esimerkiksi omaa äidinkieltään. Tällöin suomalaisen viranomaisen laaja monikielisyys voi osoittautua hyvinkin arvokkaaksi eikä kaikissa viestintätilanteissa voi vielä tänä päivänä välttämättä luottaa toisen yksilön riittävään englannin kielen osaamiseen.

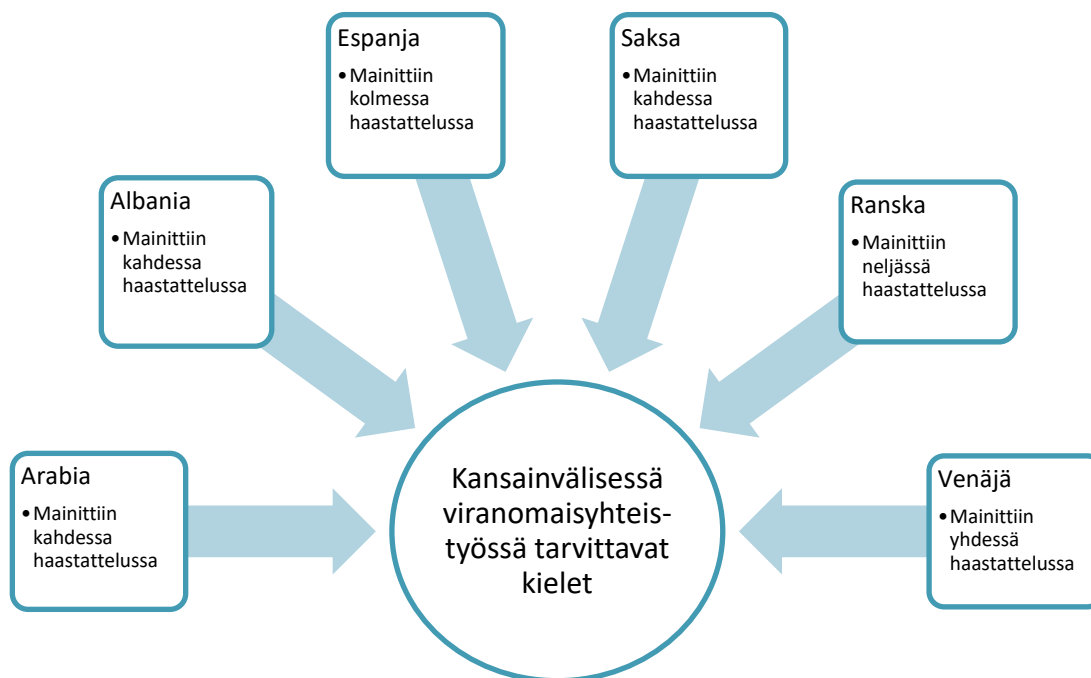
Ranskan kielen osalta on kuitenkin huomionarvoista, että vaikka osa haastatelluista koki ranskan kielen tarpeen tulevan esiin heidän työssään, eräs ranskankielentaitoinen haastateltu mainitsi kuitenkin seuraavasti:

(26) [...] ranskaa oli idea nimenomaan opiskella, kun mä tiesin, että siihen maailman aikaan vielä 90-luvun lopulla vaikutti, että se tulee olemaan vielä suuremmassa roolissa kuin mitä se nyt sitte oikeesti on ollutkaan tässä. Mä oon ollut KRP:ssä 25 vuotta nyten vajaa näissä KV-tehtävissä ja silloin vielä aika paljon saatiin ranskankielisiä viestejä. Mutta se on sovittu tavallaan noissa Interpolin ja muissa säännöissä, että työkieli tai viestikieli olisi englantia. Jopa Ranska lähettää meille englanniksi viestejä ja me lähetetään englanniksi Ranskaan. Että sen tarve on vähentynyt tässä päivittäisessä viestinnässä.

Edeltävän vastauksen osalta voidaan nähdä kielitaitovaatimuksissa tapahtunut muutos, jossa englannin kielen nähdään syrjäyttävän tarpeen muiden kielten osaamiselle. Tästä huolimatta, kuten esimerkeissä 21, 22 ja 23 oli havaittavissa, ranskan kielelle koetaan kuitenkin edelleen tarvetta. Ranskan kielen tarve ei tule välttämättä loppumaankaan sen ollessa esimerkiksi Interpolin virallisena kielenä. Tämä tulee esiin haastattelujen perusteella erityisesti niissä tilanteissa, joissa vastapuolen englannin kielen taito ei riitä sujuvaan viestintään.

Kuten edeltävissä esimerkeissä on tullut esiin, haastateltuja pyydettiin kertomaan myös heidän kokemuksiaan siitä, minkä kielten osaamiselle he kokevat tarvetta tämän hetken kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä englannin kielen lisäksi. Haastatellut mainitsivat

ranskan kielen lisäksi arabian, albanian, espanjan, saksan ja venäjän sellaisiksi kieliksi, joille olisi ainakin heidän työnsä näkökulmasta tarvetta. Seuraavassa taulukossa on esitettynä haastatteluissa mainitut kielet ja se, kuinka monessa haastattelussa kukin näistä kielistä mainittiin.

Kuva 2. Kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä tarvittavat kielet haastateltujen kokemusten mukaan.

6.2.2 Sosiaalisen vuorovaikutuksen tilanteet monikielisessä viestinnässä

Haastatteluissa selvitettiin monikielisen kieleilyn (*translanguaging*) tilanteita ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tapahtuvaa vaihtelua eri kielten välillä. Lähtökohtaisesti haastatellut kertoivat käyttävänsä viestinnässä kerrallaan aina yhtä kieltä eikä monikielistä kieleilyä kerrottu tapahtuvan viestintätilanteissa kovinkaan usein. Pääasiassa kieltä kuvattiin vaihdettavan lauseiden välillä, mutta ei kesken lausetta. Monikielisen kielenkäytön osalta kielen vaihtamista kuvailtiin tapahtuvan tilanteissa, joissa puhuja ei esimerkiksi tiennyt jotain tiettyä sanaa viestinnässä käytössä olevalla kielellä. Eräs haastatelluista kertoi seuraavasti:

(27) [...] jollei jotakin sanaa tiedä tai vastapuoli ei tiedä, niin sitten voi koittaa toisella kielellä sitä tiettyä sanaa tai termiä tai muuta. [...] pääasia, että tulee ymmärretyksi.

Monikielisen kielenkäytön osalta tulee huomioida kuitenkin myös se, ettei haastatellulla välttämättä ollut repertuaarissaan muita kieliä, joita käyttää kansainvälisessä viestinnässä.

Eräs haastatelluista mainitsikin seuraavasti:

(28) Kyllä ne [vieraskieliset tilanteet] pääsääntöisesti on englantia. Itsellä tietysti, ku ei oikein muita kieliä handlaa.

Toisaalta myös keskustelukumppanien riittämätön englannin kielen taito on johtanut erään haastatellun mukaan siihen, että kyseiset henkilöt ovat vaihtaneet keskinäistä viestintäkieltä tilanteessa, jossa viestintäkielenä on muutoin ollut käytössä englannin kieli. Haastateltu kuvaili tällaista tilannetta seuraavasti:

(29) No esimerkiksi ranskalaisten osalta saattaa tapahtua silleen, että siellä on vaikka joku, no sanoisin, että varmaan ranska ja puola on tässä sellaiset, mitkä on itsellä pistänyt erityisesti silmään, että se englannin kielen taito ei ole tarpeeksi korkea jollakin osanottajalla siihen, että pystyisi seuraamaan tai osallistumaan siihen palaveriin, joka sitten tarkoittaa sitä, että välillä siellä voi olla vaikka ranskalainen tai puolalainen ryhmä, jotka alkaa sitten keskenään vähän neuvottelemaan omalla kielellään tai sitten tulkkaamaan jollekin.

Oman äidinkielen käyttäminen tiedonvaihdossa lisää kontrollin tunnetta ja poistaa omaan tai muiden kielellisiin taitoihin liittyvän huolen (Ahmad, 2018: 11). Tämä voi olla osasyynä samasta kielitaustasta tulevien ryhmien kielivaihdokseen. Yksilöt voivat myös auttaa toinen toistaan vaativammissa viestinnällisissä tehtävissä yhdistämällä kielellisen osaamisensa (Blommaert, 2010: 9), jolloin kielitaitoisemmat yksilöt voivat auttaa ryhmän jäseniä tulkkaamalla käynnissä olevaa keskustelua, kuten edeltävässä esimerkissä näkyy.

Näiden esimerkkien osalta voidaan todeta vieraskielisen viestinnän olevan lähtökohtaisesti yhdellä kielellä hoidettua viestintää, mutta tapauskohtaisesti muita kieliä voidaan käyttää viestintäkielen tukena ymmärretyksi tulemisen varmistamiseksi, kuten esimerkissä 27 oli havaittavissa. Toisaalta vastapuolen riittämätön kielitaito on voinut johtaa myös siihen, että jonkin ryhmän sisäinen viestintäkieli vaihtuu kokonaan, kuten esimerkissä 29 nousi esiin. Monikielistä kieleilyä tapahtui haastattelujen perusteella kuitenkin harvoin.

Haastatteluissa korostui ymmärretyksi tulemisen tärkeys niissä tilanteissa, joissa kieltä vaihdettiin kesken viestintätilanteen. Viestinnässä tapahtuvaa kielenvaihtoa kuvattiin haastatteluissa myös seuraavasti:

(30) [...] kun ruotsista tänne soitetaan ja sit jos on perushelppo keissi normaalisanastolla pärjää, niin sitten se hoidetaan ruotsiksi. Mutta jossain

vaiheessa, kun alkaa tulemaan sanoja, mitkä ei ehkä ruotsiksi löydykään, niin sitten ehkä vaihdetaan englanniksi.

(31) Yleensä ne [kielenvaihdot] liittyy siihen, että jos puhutaan nyt espanjan kielestä [...] joudun useampaan kertaan toistaan niin sitten se vaihdetaan englanniksi, jos se toinen osapuoli puhuu [englantia]. Jos ei puhu niin sitten vaan hidastetaan, hidastetaan ja käytetään kiertoilmaisuja, että sitten se, jolla on se heikompi kielitaito niin ymmärtää sen.

Näissä esimerkeissä on havaittavissa joustavan monikielisyyden luomat mahdollisuudet siihen, että viestintä voidaan hoitaa sillä kielellä, minkä keskustelukumppanit kokevat parhaaksi. Tässä tulee esiin monikielisyyttä tukevan kielipolitiikan tärkeys, jolloin yksilöillä on mahdollisuus käyttää heistä luontevimmalta tuntuva kielä viestinnässä (ks. Louhiala-Salminen & Kankaanranta, 2012: 268). Seuraavaksi käsitelläänkin tarkemmin kansainvälisen viranomaisyhteistyön kielipoliittisia näkökulmia.

Kielipolitiikan osalta haastatteluissa selvitettiin, millaisia ohjeita kielivalinnoista on annettu kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön liittyen. Haastattelujen perusteella kielivalinnat olivat implisiittisiä ja tilannesidonnaisia, mutta englannin kielen asema työkielenä oli korostunutta ja myös virallisesti työkieleksi määriteltyä. Eräs haastatelluista osasi kertoa kielivalintoja koskevista ohjeistuksista seuraavasti:

(32) Ensinnäkin [...] Schengen-säännöstö ja Europol-säännöstö se on määritelty siellä tavallaan yhteisesti sovitussa viestinvaihtoa koskevissa kansallisissa säännöissä, että se viestintäkieli, jota käytetään, on englanti näissä, koska sitä joka maassa jonkun verran pitää osata. [...] Ja sit keskinäisiä epävirallisempia viestejä toki voidaan lähettää [muilla kielillä], mut ei semmosia, mitkä menee isompaan jakeluun eli esimerkiksi oikeusapupyynnöt lähetetään kohdemaan hyväksymällä kielellä. [...] Mutta useilla foorumeilla on tavallaan sovittu se, että se on englanti se kieli, jota viestinnässä käytetään, nimenomaan kirjoitetussa viestissä.

Haastatellut, jotka mainitsivat englannin kielen olevan heillä työkielenä, eivät kuitenkaan kaikki osanneet kertoa, mihin heidän tietonsa englannin kielen asemasta työkielenä perustuu. Haastatelluista viisi totesi, ettei heillä ole tiedossa minkäänlaisia kielivalintoja koskevia ohjeita. Eräs heistä kuitenkin lisäsi siihen seuraavasti:

(33) Ei taida olla mitään [ohjeita]. No siis ainoa on se, että Europolin virallinen työkieli on englanti niin se on ehkä ainoa semmoinen ohje, mikä on.

Kun haastateltua pyydettiin tarkentamaan, mistä tämä englannin kielen asema työkielenä on käynyt ilmi, hän vastasi seuraavasti:

(34) Hyvä kysymys. Mä luulen, että mulle se oli vähän itsestänselvyys ja varmaan se on semmoinen tavallaan aika sisäänrakennettu juttu siinä Europol-yhteistyössä, että tänne tullaan tekemään töitä englanniksi ja että se on se kaikkien tuntema esisopimus.

Kielipoliittisten linjauksien osalta haastatteluissa korostui työkielen tiedostamaton valinta ja käyttö. Havainto on mielenkiintoinen ja osoittaa jossain määrin englannin kielen valta-aseman tiedostamatonta hyväksyntää. Työkieli on isoissa organisaatioissa virallisesti määritelty, mutta tietämättömyys työkielen virallisesta perustasta osoittaa jollain tasolla englannin kielen valta-asemaa sen valikoituessa henkilöstön keskuudessa työkieleksi ilman virallisen ohjeistuksen tiedostamista.

Virallisten kielipoliittisten linjauksien lisäksi kielivalintoihin voivat vaikuttaa tilanteiset kielivalinnat. Sosiaalisessa kontekstissa tilanteisten kielivalintojen osalta haastatteluissa korostui tilannesidonnaisuus sekä ymmärretyksi tulemisen merkitys käytettävän kielen määrittelyssä, kuten jo esimerkissä 27 tuli esiin monikielisen kieleilyn osalta. Tilanteisia kielivalintoja kuvattiin haastatteluissa seuraavasti:

(35) [...] vapaamuotoisesti päätetään se [kieli] varsinkin puhelimesta ja sitten vielä vapaamuotoisemmin, kun ollaan jossain oikeasti fyysisesti tekemisissä, niin siellähän se käy ihan luontevasti [...]

(36) Kyllä se menee sillä perusteella, että mennään sillä kielellä, millä tullaan eniten ymmärretyksi toistemme kanssa.

Tilanteisten kielivalintojen osalta eräässä haastattelussa nousi esiin myös yksilön oman suorituskyvyn vaikutus kielivalintaan. Eräs haastatelluista kertoi pohjoismaisesta viranomaisviestinnästä seuraavasti:

(37) [...] ruotsia saa käyttää, jos haluaa, mutta sitten se on ihan itse oman valinta, jos esimerkiksi meille soitetaan Tukholmasta, että puhutaanko ruotsia vai englantii, se päivän kunto ratkaisee, sanotaanko näin. Totta kai se antaa hyvän vaikutuksen, jos käytetään ruotsia. [...] Siihen ruotsin käyttöön kannustetaan [...].

Esimerkissä 37 on havaittavissa kielivalintojen tilannesidonnaisuuteen vaikuttavan yksilölliset tekijät. Sen lisäksi esiin tulee myös kielivalintojen sosiaalinen puoli, jolloin keskustelukumppanin kielen käyttämisellä luodaan hyvä vaikutus. Tilanteisiin kielivalintoihin voi siis tämän perusteella vaikuttaa sekä yksilölliset että sosiaaliset tekijät. Kuten aiemmin on mainittu, monikielisyydellä on vaikutusta luottamuksen synnyttämiseen ja sen lisäksi monikielisyys voi vaikuttaa siihen, että yksilö nähdään yhteistyökykyisempänä viestijänä (Louhiala-Salminen & Kankaanranta, 2012: 264). Tilanteisilla kielivalinnoilla on näin ollen

sosiaalinen vaikutus ja keskustelukumppanin kielen käyttämiseen kannustaminen on positiivinen merkki, jolla voi olla merkittävääkin vaikutusta yhteistyön kannalta.

Myös muissa haastatteluissa tuli esiin myös monikielisuuden vaikutus sosiaalisiin suhteisiin sekä vastapuolen osoittamaan arvostukseen. Tämä monikielisuuden ulottuvuus nousi selkeimmin esiin kuitenkin vain niissä haastatteluissa, joissa haastateltu toimi haastatteluhetkellä yhdyshenkilötehtävissä. Nämä haastatellut kertoivat seuraavasti:

(38) [...] Sit tavallaan se, että kun pystyy ensinnäkin osoittamaan sen, että osaa sitä toisen kieltä niin sehän on heti heidän mielestään tavallaan kunnianosoitus ja sitä arvostetaan tosi paljon. Ja sitten sitä kautta ehkä voi olla, että ne omat asiat, mitä koittaa ajaa niin menee vähän paremmin eteenpäin. [...] tietysti tämmöisessä yhdyshenkilödiplomatiakentässä ne henkilökohtaiset suhteet toisiin henkilöihin on myös tosi tärkeitä, että vaikka niitä ei ole sinällään työkontekstissa olemassa niin kyllä ne silti vaikuttaa aina tietysti.

(39) [...] se on aika tärkeä asia täällä, että sä osaat maan kieltä missä sä oot sijoitettuna. [...] mä oon aina ottanut sen, että pakkohan sun on sen asemamaan kieltä oppii, koska sehän antaa sit tietyn tai aika vahvan signaalin sille asemamaan porukalle, että tuo nyt ottaa tosissaan tän ja se on kunnioittavaa, et siihen tulee paljo semmosta [...], että sä annat semmosia signaaleja, että sun tavallaan arvostuskin nousee, vaikkeet sä puhuisi virheetöntäkään, mutta kuitenkin, että sä yrität niin kyllä ne täällä arvostaa sitä ihan valtavasti.

Kielen sosiaalinen ulottuvuus ja suhteiden rakentaminen kielen avulla (ks. Boutet & Gardin, 2005) tulee hyvin esille näissä vastauksissa ja tämän osalta onkin mielenkiintoista pohtia, mikä vaikutus juuri yhdyshenkilötehtävillä on siihen, että haastatellut nostivat esiin tämän näkökulman. Mahdollisesti täysin vieraskielisessä työyhteisössä ja kotimaan ulkopuolella työskenteleminen lisää kielitaidon sosiaalisen vaikutusten tiedostamista.

Kieli mahdollistaa sekä yhteisöihin pääsyn että sosiaalisiin tilanteisiin osallistumisen vuorovaikutteisesti (ks. Darwin & Norton, 2015). Tämä nousi esiin myös eräässä haastattelussa, jossa yhdyshenkilötehtävissä toimiva haastateltu kertoi seuraavasti:

(40) [...] Ja sitten hyötyä tällaisessa monikulttuurisessa työympäristössä olisi tietysti, mitä enempi osaa kieliä, niin sitä parempi. [...] Ja se tietysti ryhmäyttää tietyllä tavalla, että kyllä täällä klikkiytyy sitten esimerkiksi ne pohjoismaalaiset, jotka puhuu ruotsia tai tanskaa tai norjaa niin ihan eri tavalla.

Kielitaidon sosiaalisten vaikutusten lisäksi kahdessa haastattelussa nousi esiin kielitaidon merkityksen rinnalla myös kulttuurinen ulottuvuus. Toinen näistä haastatelluista oli yhdyshenkilötehtävissä ja toinen taas kaksikielinen. Voidaankin pohtia, onko näillä seikoilla

mahdollisesti vaikutusta kulttuurisen ulottuvuuden erilaiseen tiedostamiseen. Haastattelut kuvasivat tätä seuraavasti:

(41) [...] eihän pelkkä kielen opiskelu oo se juttu vaan siihen kieleen liittyy aina kulttuuri. Ja onneksi mä oon päässy elämään, että minä en ole pelkästään oppinu kieltä, vaan minä olen aina oppinut kielen siinä kielellisessä kulttuurissa.

(42) [...] se ei oo se kieli vaan se on sitten se kulttuuri myöskin tärkeää ja se, jos tuntee kulttuurin niin osaa myöskin ilmaista itsensä toisella tavalla.

Kansainvälisessä työssä esiin tulevien rajojen ylittämisen kannalta on todettu kielitaidon ja kulttuurintuntemuksen olevan tärkeässä asemassa (Barner-Rasmussen ym., 2014: 887). Näin ollen haastateltujen mainitsema kulttuurinen ulottuvuus on yhtä lailla tärkeää kielitaidon rinnalla.

Monikielisyyden merkitys kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä voi tulla esiin myös kansalliskieltä kohtaan tunnettavan ylpeyden myötä. Tämä voi muodostua monikielisessä ympäristössä erottavaksi tekijäksi ja johtaa kielellisten resurssien eri tasoiseen arvostukseen (Blackledge & Creese, 2012: 117). Kansalliskieltä kohtaan tunnettava ylpeys ja sen vaikutus englannin kielen taitoon sekä sen käyttöön tuli esille eräässä haastattelussa seuraavasti:

(43) Vähintäänkin varmaan siihen enemmän ja enemmän mennään, että tuo englantia tulee yleistymään semmoisena niin kuin selkeämpänä ykköskielenä, koska esimerkiksi nuo kaikki Siena-viestit² tehään englanniksi ja näin pois päin. Mutta sitten taas tuota, sitten meillä on kuitenkin semmosia maita Euroopassa, joissa on kuitenkin vielä aika heikkoo se englannin kielen taito, espanja, ranska nyt ensimmäisenä tulee mieleen, jotka on siis ylpeitä omasta kielestä ja haluaa käyttää sitä.

Tämän esimerkin myötä voidaan pohtia, onko kansalliskieltä kohtaan tunnettavan ylpeyden ja heikomman englannin kielen osaamisen vuoksi kansainvälisessä viranomaistoiminnassa korostuneempi tarve esimerkiksi espanjan ja ranskan kielen osaajille myös Suomessa.

Tutkimuksessa haluttiin lisäksi selvittää haastateltujen kokemuksia kansainvälisten tehtävien vaikutuksesta heidän kielitaitoonsa. Suurin osa haastatelluista kertoi kielitaitonsa parantuneen kansainvälisten tehtävien myötä. Ainoastaan yksi haastatelluista sanoi, ettei ole huomannut muutosta kielitaidossaan. Kyseisellä haastatellulla oli kuitenkin yksi kattavimmista kielitaidoista ja hän oli lisäksi äidinkieleltään kaksikielinen, joten tällä voi mahdollisesti olla vaikutus hänen kokemuksiinsa siitä, etteivät työtehtävät ole niinkään vaikuttaneet hänen

² Secure Information Exchange Network Application (SIENA) on Europolin ja sen yhteistyötahojen välinen tiedonvaihtojärjestelmä (Europol, 2026).

kielitaitoonsa. Eräs haastatelluista kuvasi kansainvälisen työn vaikutusta hänen kielitaitoonsa seuraavasti:

(44) Eli tavallaan ammattisanasto ja semmoinen tietty puheenparsi, että ehkä siihen on tullut sellasta selkeyttä, että varsinkin kun kirjailee viestejä kollegoille, niin tavallaan osaa puhua poliisia englanniksi.

6.2.3 Käännössovellusten käyttö viestinnän tukena

Haastatteluissa selvitettiin myös, miten ja missä tilanteissa haastatellut käyttävät käännössovelluksia. Esiin nousi julkisten käännössovellusten ongelmallisuus salassa pidettävän tiedon suhteen. Haastatellut korostivat, miten käännössovelluksia käytettäessä tulee huomioida se, mitä sovellukseen voi kirjoittaa, jotta tietosuoja toteutuu. Haastatteluissa tuli kuitenkin ilmi, että avoimien julkisten käännössovellusten lisäksi on olemassa esimerkiksi Interpolin ja Europolin omat käännössovellukset, jotka ovat tietoturvallisia. Haastatellut kertoivat lisäksi käyttävänsä Google Translator sekä DeepL -käännössovelluksia. Käännössovellusten käyttötarkoituksesta haastatellut kertoivat seuraavasti:

(45) [...] jos täyttää jotain sähköpostia tai jotain järjestelmää ja tietää, että se ei oikeastaan saa mennä väärin se asia, niin silloin tulee aika useasti varmistettua. [...] kyllähän sieltä [käännössovelluksesta] tulee haettua joskus varmistusta itselleen. Jos on nyt taas joku sana, mitä ei kerta kaikkiaan löydä jostain muistilokeroista niin kyllähän niitä tulee käytettyä.

(46) [...] No vaikka, jos tulee vastaan vaikeampi, esimerkiksi just ranska, niin voihan sitä tehdä sellaisen double check, et saa siitä sellasen varmuuden, että onkohan itse nyt lukenut ihan oikein.

Näiden vastausten osalta korostui käännössovellusten käyttäminen oman kielitaidon varmistamiseksi ja tukemiseksi tai ajankäytön tehostamiseksi. Toisaalta taas käännössovelluksia saatettiin käyttää, mikäli käännettävä kieli oli sellainen, jota haastateltu ei itse osannut ollenkaan. Eräs haastatelluista kertoi seuraavasti:

(47) Käännössovelluksia on tullut käytettyä ehkä ainoastaan sellaisessa tilanteessa, missä se lähtökieli siinä dokumentissa tai keskustelussa tai mitä ikinä kääntääkään niin on joku muu kuin englanti.

Käännössovellusten osalta nousi esiin myös ammattisanaston merkitys. Eräs haastatelluista pohti viranomaistyöhön tarkoitettujen ja julkisten käännössovellusten eroja seuraavasti:

(48) [...] mutta sitten on toi firman virallinen eli mikä Interpol tarjoaa sen Interpol-käännössovelluksen niin se ehkä ymmärtää tuommoista viranomaiskieltä

paremmin kuin sitten tavallaan kaupalliset, että siellä se sanasto on ehkä semmoinen paremmin hallussa oleva.

Yhteenvedona tästä luvusta voidaan todeta monikielisuuden näkyvän kansainvälisessä viranomaistyössä laajasti, mutta englannin kielen käytön olevan voimakkaasti korostunutta. Muiden vieraiden kielten osaamisen merkitystä ei voida kuitenkaan väheksyä, sillä edellä kuvatuissa esimerkeissä on noussut esiin monipuolisen kielitaidon merkittävyys erityisesti silloin, jos vastapuolen englannin kielen taito ei ole riittävää. Suomalaisten kielitaito on kaventunut (Kolehmainen ym., 2025), minkä voisi uskoa vaikuttavan myös kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä niin luottamussuhteiden muodostamisen kuin yhteistyön sujuvuuden kannalta. Seuraavaksi käsitellään tarkemmin monikielisyyttä tiedonvaihdon näkökulmasta.

6.3 Monikielisuuden merkitys kansainvälisessä viranomaistiedonvaihdossa

Tässä alaluvussa käsitellään tarkemmin monikielisuuden merkitystä tiedonvaihdon näkökulmasta haastateltujen kokemuksen perusteella. Poliisin tiedonkulku ja kansallisen tason poliisiviranomaisten osaaminen tiedonvaihdossa on tärkeää valtioiden välisen yhteistyön onnistumisen kannalta (Gerspacher & Pujas, 2010: 249) ja tiedonkulun näkökulmasta kielitaidon on todettu olevan yksi haaste kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä (Birdi ym., 2021: 13). Tiedonvaihdon osalta KRP:n kansainvälisten asioiden linjan työntekijät kuvasivat tiedonvaihtoa tapahtuvan sekä suullisesti että kirjallisesti, joista kuitenkin kirjallisen tiedonvaihdon osuus vaikutti olevan suurempi. Kirjallista tiedonvaihtoa tapahtui haastattelujen perusteella sähköpostitse ja kansainvälisten tiedonvaihtojärjestelmien kautta. Lisäksi tiedonvaihtoa kerrottiin tapahtuvan pikaviestisovellusten välityksellä. Suullista tiedonvaihtoa taas kerrottiin tapahtuvan pääasiassa puhelimitse. Eräs haastatelluista kertoi käytössä olevista tiedonvaihdon järjestelmistä seuraavasti:

(49) [...] pääsääntöisesti virallinen viestintä hoidetaan Europolin sisäisen järjestelmän kautta [...], käytännössä puhutaan glorifioidusta sähköpostista eli kaikki on tavallaan strukturoitua siellä järjestelmän sisällä ja viestien näkyvyys on rajattua ja se on salattu kanava. Ja sitten sen lisäksi vähemmän salatuissa esimerkiksi ei-operatiivisessa viestinnässä niin sähköposti on suosiossa ja siinä on sekä jokaisen viranomaisen yleisesti oman organisaation sähköposti ja sitten lisäksi Europolin sähköposti. Ja sitten vielä kolmas taso eli kaikkein epävirallinen on sitten pikaviestisovellukset. [...] Siinä on ehkä ne pääkanavat ja sitten tietysti perinteiset puhelut.

Haastatteluissa nousi esiin eroavia näkemyksiä suullisen ja kirjallisen viestinnän käytön osalta. Erään haastatellun kokemuksen mukaan kirjallisessa viestinnässä väärinymmärrykset lisääntyvät ja tämän vuoksi suullinen viestintä toimii paremmin. Haastateltu kuvasi ajatuksiaan seuraavasti:

(50) Tietenkin semmoinen, että mä kyllä suosin vuorovaikutteista viestintää. Ja mä en laske mitään kirjoitettavaa vuorovaikutteiseen viestintään. Se synnyttää aivan älyttömästi väärinkäsityksiä. [...] Koska silloin, kun siellä viestitään vieraalla kielellä niin [...] kirjallisessa tuotannossa on vähän vaikea esittää sitä kysymystä, että mitä sä tarkoitat. Ja sit kun se tulee sun postiin tai se tulee johonkin muuhun viestintävälineeseen niin sit sä rupeet tekemään olettamuksia. Että ainakin sitä pitäis sitten varmistaa ihan tälleen puheen tasolla.

Toisaalta toinen haastatelluista korosti juuri kirjallisen tiedonvaihdon merkitystä tiedon säilyttämisen kannalta. Kyseinen haastateltu kuvasti kirjallisen tiedonvaihdon merkitystä seuraavasti:

(51) [...] kirjallisesti ne pitää tietysti tehdä kaikki tiedonvaihdot, että ne jää sitten meille jatkokäsiteltäväksi.

Haastattelujen perusteella englannin kielen asema viestintäkielenä oli kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä vahvasti korostunut. Suurimassa osassa haastatteluista juuri englannin kielen taito nousi merkittävimmäksi kansainvälisessä tiedonvaihdossa. Eräs haastatelluista kuvasi kielitaidon merkitystä kansainvälisessä tiedonvaihdossa seuraavasti:

(52) Ihan siis elintärkeää, kriittistä se, että pystyy tuottamaan sujuvaa englantia ja ottamaan myös vastaan sitä. Ja ehkä siinä myös vielä sellainen, että pitää pystyä myös ottamaan vastaan huonoa englantia. [...] mä sanoisin, että ne [muut vieraat kielet] on enemmän sellaisia nyansseja, että se voi auttaa verkostoitumaan paremmin ja se voi tietyissä tilanteissa myös edesauttaa sitä oman viestin selittämistä, jos on joku sellainen kollega, joka ei vaikka oikein ymmärrä englantia. Niin sitte, jos pystyy vaihtamaan hänen omaan kieleen, niin totta kai se on äärettömän hyödyllinen taito ja siitä voi olla yllättävänkin usein hyötyä, mutta muuten niin sanoisin, että se enkku on se, millä pelataan ja mikä on tärkein.

Kyseisessä esimerkissä tuli esiin laajemman kielitaidon osalta kielitaidon luomat mahdollisuudet sosiaaliselle kanssakäymiselle ja toisaalta myös yksilön oman kielitaidon merkitys vastapuolen riittämättömän englannin kielen taidon kompensoimisessa. Tämän osalta voidaankin kokonaisuudessaan pohtia monipuolisen kielitaidon vaikutusta kansainväliselle tiedonvaihdolle kielimuurien ja tiedonvaihdon haasteiden välttämiseksi. Kielellisen huoltovarmuuden näkökulmasta kaventuneen kielitaidon on todettu heikentävän kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisen mahdollisuuksia. Lisäksi kielitaidolla on tärkeä

merkitys ihmisten välisen vuorovaikutuksen ja tehokkaan viestinnän kannalta. (ks. Honko & Nuolijärvi, 2025.) Kielellisen huoltovarmuuden näkökulma on siis vahvasti sidoksissa myös kansainväliseen viranomaisyhteistyöhön niin sosiaalisten suhteiden kuin tehokkaan viestinnän kannalta kansainvälisen yhteistyön toteutumisessa.

Haastatteluissa selvitettiin lisäksi haastateltujen kokemuksia kansainvälisessä tiedonvaihdossa esiin tulleista haasteista sekä tiedonvaihtoa sujuvoittavista seikoista. Kielitaidon merkitys nousi useissa haastatteluissa arvoonsa juuri tiedonvaihdon nopeuden osalta. Haastatellut kuvailivat tiedonvaihdon sujuvuuteen vaikuttavia tekijöitä seuraavasti:

(53) [...] tietysti kyllähän nois jossain maissa, jotka itsepintaisesti käyttää omia kieliään niin kyllähän niihin tiedonvaihtoon sujuvoittaa se, että jos siihen viestiin saa kirjoitettua sen lisäksi, että se on englanniksi niin vaikka sillä heidän käyttämällä kielellä. [...] se kyllä nopeuttaa sitä toimintaa.

(54) [...] jos kielen kautta mietitään niin se tiedonvaihdossa käytettävä, se kielen sisältö on mahdollisimman selkeä. Ja sitten tietenkin [...], että se on riittävän nopeeta se tiedonvaihto. Mutta se vaikuttaa tietenkin siihen, että se on riittävän nopeeta niin, mitä selkeämpään se käytettävä kieli on ja mitä paremmin osapuolet ymmärtää kielellisesti niin se vaikuttaa myöskin siihen nopeuteen.

Edellä olevien esimerkkien mukaisesti yksilön kielitaidon voidaan tulkita nopeuttavan ja helpottavan tiedonvaihtoa. Kleivenin (2013) tutkimuksessa välitön tiedonvaihto yhteistyötahojen välillä oli osoittautunut kriittiseksi tekijäksi toimenpiteiden kannalta, joten tämän takia voidaankin pohtia monipuolisen kielitaidon merkitystä tiedonvaihtoa sujuvoittavana ja näin ollen joissain tilanteissa kriittiseksikin osoittautuvana kompetenssina. Yksilön monipuolinen kielitaito vaikuttaa myös siihen, ettei käännöspalveluja tarvitse välttämättä käyttää tiedonvaihdossa. Haastattelujen perusteella viestien käännättämisen nähtiin hidastavan tiedonvaihtoa. Käännättämisen osalta eräs haastatelluista mainitsi seuraavasti:

(55) [...] niin parasta olisi, että joku osais [kieltä] tai sitten toinen vaihtoehto, että pyydetään, että voiko nämä saada käännettynä, mutta se on aika aikaa vievää ja ehkä jossain määrin kallistakin.

Yksilötason kielitaidon lisäksi haastatteluissa nousi esiin juuri yhteisesti määritellyn työkielen vaikutus tiedonvaihdon sujuvuuteen ja nopeuteen, kuten seuraavassa esimerkissä voidaan havaita:

(56) No varmaan just ne on haasteita, että sitten kun jotkut kaikesta ohjeistuksesta huolimatta kirjoittaa jollain kielellä, joka ei sitten taas [...] niin helposti meille

aukene, niin sehän hidastaa sitä prosessia, kun ajatellaan, että meidän täytyy sitten taas selvittää, että mitä viestissä sanotaan.

Edellä kuvatun esimerkin mukaisesti yhteisesti määritellyn työkielen merkitys on keskeinen tiedonvaihdon sujuvuuden kannalta. Muiden kuin englannin kielen osaamisen suhteen eräs haastatelluista kuitenkin pohti, miten kielitaidon tulisi olla riittävän hyvä sujuvan viestinnän onnistumiseksi ja ollakseen käytettävissä englannin kielen rinnalla. Kyseinen haastateltu pohti seuraavasti:

(57) [...] ainahan se tavallaan vähentää sitä väärinymmärryksen mahdollisuutta, jos ois [muiden kielten osaamista], mut sit se taas edellyttäis niin hyvää kielitaitoa [...], että jos mä osaan perusteet ranskasta niin todennäköisesti se viesti ei välity sen paremmin kuin se, että mä puhun huonoa englantia, kun puhun huonoa ranskaa. Eli tavallaan sit se pitäisi olla niin hyvä se kielitaito, että se pystyisi kompensoimaan.

Normatiivisessa kielenkäytössä erikoissanastolla on tärkeä merkitys (Boutet, 2005: 190–192) ja myös tämän tutkimuksen haastatteluissa ammattisanaston merkitys nousi esiin kansainvälisen tiedonvaihdon ja yhteistyön sujuvuuden kannalta. Eräs haastatelluista mainitsi esimerkiksi seuraavasti:

(58) [...] aina, kun sä lähetät jotain Suomesta maailmalle niin suurin virhe, mitä sä voit tehdä on peiliajattelu. Eli sä kirjoitat esimerkiksi, jos lähdetään tuosta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä, sä pyydät [...] televalvontaa jossain toisessa maassa, joka on vähän spesifi lainsäädäntötekniestikin jo Suomessakin. Ja sitten sä käytät siellä vaan sitä meidän omaksumaa juridista termiä, joka ei taas siellä Espanjassa kerro yhtään mitään. [...] täällä päässä tai siellä vastaanottavassa valtiossa pitää [...] sen päättävän tahon oikeasti ymmärtää, että mitä tässä ollaan hakemassa ja mitä se meidän lainsäädännössä tarkoittaa.

Tämän esimerkin kohdalla voidaan todeta, että kansainvälisessä yhteistyössä sekä ammattisanaston että itsensä ymmärrettäväksi tekemisen merkitys on korostunutta. Yksilön tulee siis kyetä ilmaisemaan itseään selkeästi samalla ymmärtäen sen, miten vastaanottaja viestin tulkitsee. Tämä korostaa viestinnällisten taitojen sosiaalista ulottuvuutta sen osalta, että yksilöllä tulee olla ymmärrystä sekä oman maan että vastaanottavan maan järjestelmistä.

Monikielisyys lisää yksilön verkostoitumista ja yhteyksiä (Itani ym., 2015: 375) ja kielitaidon mahdollistama sosiaalisten suhteiden muodostamisen ulottuvuus tuli esiin myös tämän tutkimuksen haastatteluissa, kuten jo esimerkissä 52 oli havaittavissa. Verkostoilla nähtiin olevan hyötyä myös tiedonvaihdon sujuvuuden kannalta. Haastatellut kuvasivat tätä seuraavasti:

(59) [...] kielitaito [...] on tietysti ehkä se tärkein, mutta sitten siinä on myös ylipäättään se, että miten käyttää sitä kielitaitoa, että miten jäsentää viestit, miten osaa tiivistää oman asiansa fiksusti ymmärrettävään pakettiin ja miten sitten myös keskinäiset suhteet toimii, että miten pystyy verkostoitumaan. [...] Ja sitten taas siihen [verkostoitumiseen] saattaa edesauttaa se, että vaikka osaa tätä toisen kieltä ja sitten on vähän sitä kautta verkostoitunut siihen tiettyyn piiriin tai porukkaan tai henkilöön.

(60) [...] ainahan ihmiset suhtautuu positiivisemmin semmoisiin ihmisiin, jotka puhuu samaa kieltä. [...] Se on jännä, miten vahva positiivinen psykologinen vaikutus ihmisillä on, että joku täysin toiselta puolelta planeettaa puhuu samaa kieltä sun kanssa.

Kielimuurien on todettu olevan yksi kansainvälistä poliisiyhteistyötä vaikeuttava tekijä (Gerspacher, 2010: 151), jonka vuoksi tässäkin tutkimuksessa selvitettiin haastateltujen kokemuksia tilanteista, joissa yhteisen kielen puuttuminen on haitannut yhteistyötä.

Kielimuurien osalta kokemukset erosivat hieman toisistaan sen osalta, tulivatko kielelliset haasteet vastaan kirjallisessa vai suullisessa viestinnässä. Eräs haastatelluista koki, että kielimuurit ovat näkyneet hänen osaltaan eniten kirjallisessa viestinnässä. Hän kuvasi tätä seuraavasti:

(61) Yleensä ne [kielimuurit] on kyllä enemmän kirjallisissa [tilanteissa], että sä joudut kysyyn moneen kertaan, et mitä sä tarkoitat.

Toisaalta toisen haastatellun kokemus oli juuri päinvastainen, ja hänen mukaansa kielimuurit ilmaantuvat yleensä suullisessa viestinnässä. Hänen mukaansa kirjallisessa viestinnässä apuna on yhteisesti sovitun työkielen olemassaolo. Hän kuvasi kokemuksiaan seuraavasti:

(62) No ei oikeastaan tuu kirjallisessa [kielimuureja], koska [...] ne on sovittu säännöissä, että ne on englanniksi. Niin se toimii kyllä. Toki sitte saattaa olla hyvin suppeita ne heidän vastaavat viestit sieltä, et siellä ei paljoo oo asiaa, et se on enemmän sitte tämmöinen puhelinkeskustelu tai sitte kasvokkainen kohtaaminen [jossa kielimuureja syntyy], mut ne on tietysti lähtökohtaisesti jo vapaamuotoisempia niin siinä kyllä sitte se yhteinen sävel saadaan aika nopeesti aikaseksi. Ei se oo sellanen iso ongelma, mitä se on ehkä ollu joskus parikymmentä vuotta sitte.

Eräs haastatelluista taas kuvasi kielimuurien aiheuttamia haasteita seuraavasti:

(63) [...] no esimerkiksi tiettyjen maiden kollegat nii voi olla, että ne ei puhu ollenkaan englantia, vaikka se on Europolin työkieli. Niin sitten ne on tavallaan muiden kollegojen varassa, jotka puhuu heidän kieltään ja englantia. [...] Jos toinen kollega ei ole paikalla niin sitten se viesti ei kyllä mene perille, että jos puhutaan ihan täysin eri kieltä keskenään niin se ei kyllä onnistu se yhteistyö.

Edeltävissä esimerkeissä näkyy yhteisesti sovitun työkielen vaikutus kielimuurien välttämiseen, mikä on tullut esiin myös muissa kansainvälistä poliisiyhteistyötä koskevissa tutkimuksissa (ks. Gerspacher, 2010) ja myös aiemmin tässä tutkielmassa (ks. alaluku 6.2.1). Tästä huolimatta kuitenkin yksilön kielitaidon merkitys korostuu juuri tilanteissa, joissa vastapuolen englannin kielen taito ei ole riittävää (Angouri, 2013: 576). Haastatellut eivät arvioineet oman kielitaidon vaikutusta kielimuurien syntymiseen vaan niiden nähtiin useimmiten aiheutuvan vastapuolen riittämättömästä englannin kielen taidosta. Kansainvälisessä yhteistyössä työkielellä on suuri merkitys tiedonvaihdon sujuvuudenkin kannalta, mutta silti voidaan pohtia myös yksilötason monipuolisen kielitaidon vaikutusta yhteistyölle.

Haastatellut eivät kokeneet yhteistyöorganisaatiolla tai -maalla olevan suurta merkitystä tiedonvaihdon sujuvuuden kannalta kielellisestä näkökulmasta. Yhteistyötahon iän nähtiin vaikuttavan enemmän kielitaitoon ja sen myötä viestinnän sujuvuuteen. Eräs haastatelluista mainitsi seuraavasti:

(64) Se ei ole mun mielestä enää ratkaiseva tekijä, että onko se mikä organisaatio, vaan se on se ikä. Et täälläkin näkee ihan selkeän muutoksen, sanotaanko tällä hetkellä jotain [...] ehkä kolmekymmentä ja sitä nuoremmat niin huikee ero englannin kielessä vanhempaan porukkaan.

Poliisin kansainvälisen yhteistyön osalta yhtenä haasteena ovat kulttuurierot (Wasastjerna, 1999: 59) ja kulttuurintuntemuksella on keskeinen rooli kansainvälisessä työssä esiintyvien rajojen ylittämisessä (Barner-Rasmussen ym., 2014: 887). Kulttuurisen ulottuvuuden vaikutus tiedonvaihtoon nousikin esiin yhdessä haastattelussa. Haastateltu kuvaili tätä seuraavasti:

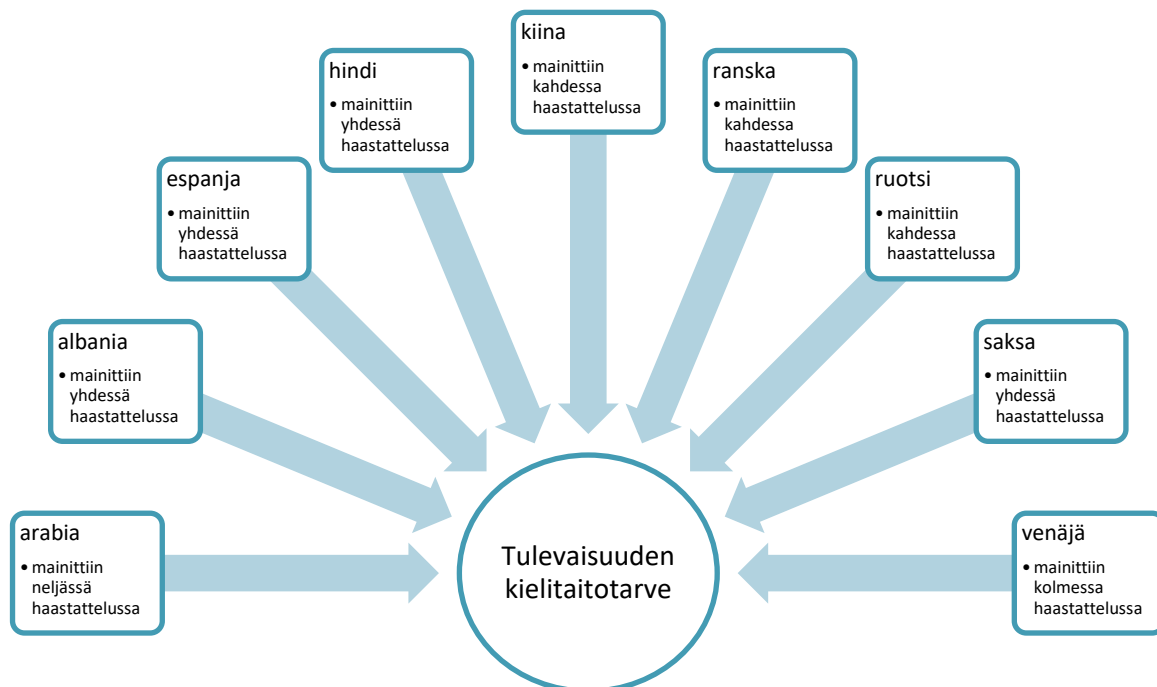
(65) [...] jokainen kulttuuri on omanlaisensa. Lähtökohtaisesti länsimaisten kollegoiden kanssa homma sujuu aika standardioletuksella siitä, mikä se viestintätilanne on. Mutta sitten, mitä tavallaan kauemmaksi meidän kulttuurista mennään niin sitä enemmän se muuttuu. Ja sitten tietysti kans tällaiset tietyt stereotyyppiat kielen tai englannin kielen osaamisesta pitää paikkansa tiettyyn pisteeseen asti. Että esimerkiksi vanhemman sukupolven ranskalaiset tosi harvoin puhuu hyvää englantia. Että yleisesti nyt, jotka täällä piireissä on niin ne puhuu jossain määrin sujuvaa, mutta sitten kyllä siinä on tosi suuri ero sukupolvien välillä. [...] mutta sanoisin, että paljon on eroja ja ne on sekä kulttuurillisia että kielen osaamisen suhteen, jotka voivat tietysti liittyä myös kulttuuriin [...].

Kielelliseen repertuaariin kuuluvatkin kielelliset, kulttuuriset sekä sosiaaliset keinot käyttää kieltä viestinnässä (Blommaert & Backus, 2013: 11), joten myös muiden kulttuurien tapojen ymmärtämisellä voi olla keskeinen merkitys kansainvälisen viranomaistiedonvaihdon

kannalta. Seuraavassa aluvuussa käsitellään haastateltujen arvioita tulevaisuuden kielitaitotarpeesta.

6.4 Tulevaisuuden kielitaitotarpeet kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä

Viimeisessä analyysiluvussa käsitellään haastateltujen näkemyksiä tulevaisuuden kielitaitotarpeista kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Haastateltujen vastauksissa esiintyi useamman kielen osalta mahdollisesti kasvava tarve. Haastatteluissa mainittiin seuraavat kielet (listattu aakkosjärjestyksessä): arabia, albania, espanja, hindi, kiina, ranska, ruotsi, saksa ja venäjä. Seuraavassa kuvassa on lueteltuna kielet, joille haastatellut kokivat tarvetta tulevaisuudessa sekä se, kuinka monessa haastattelussa kyseinen kieli nousi esiin.

Kuva 3. Tulevaisuuden kielitaitotarve kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä haastateltujen arvioiden perusteella.

Haastatteluvastauksissa tuli esiin useita eri kieliä, joille haastatellut kokivat mahdollisesti kasvavaa tarvetta. Arabia ja venäjä mainittiin useimman kerran, jonka jälkeen tulivat kiina, ranska ja ruotsi. Vastaukset olivat kuitenkin hajaantuneita ja voimme huomata osan kielistä tulleen mainituiksi vain yhdessä haastattelussa. Tämän perusteella voidaan todeta kokemusten olevan vahvasti sidoksissa yksilön omassa työssään kohtaamiin kielitarpeisiin. Näiden vastausten perusteella voidaan tästä huolimatta tehdä johtopäätös, että monipuoliselle kielitaidolle on tarve kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä, vaikka tarve vieraiden kielten osaamiselle olisi tapauskohtaista.

Haastatteluvastausten perusteella voidaan todeta ruotsin kielen tarpeen merkityksen korostuneen niissä kahdessa haastatteluissa, joissa haastatellut itse tekivät päivittäistä työtään suurimmaksi osin ruotsin kielellä. Toinen näistä pohti tulevaisuuden kielitaitotarpeita seuraavasti:

(66) [...] sisäisessä turvallisuudessa niin kyllä mä näkisin, että se arabian kieli on yksi tärkeimpiä. No tietenkin sitten nyt viimeaikaisten uutisointien perusteella niin ruotsikin tulee yllättävän tärkeäksi. [...] Jos me katsotaan sitä kansainvälistä uhkaa niin varmaan tällä hetkellä tärkeimmät kielet ovat albania ja ruotsi. [...] Mutta sitten semmoinen pysyvämpi juttu tuon sisäisen turvallisuuden kannalta on kyllä [...] arabian kieli.

Eräs haastatelluista pohti tulevaisuuden kielitaitotarpeita myös Interpolin virallisten kielten näkökulmasta, jolloin hän nosti ranskan ja arabian kielten osaamisen tarpeen esiin. Hän pohti aihetta seuraavasti:

(67) Kyllä tuo ranska ja arabia on tietysti Interpolin virallisena kielenä niin ennen kaikkea ehkä ranska, koska monet arabimaat, vaikka puhuis arabiaa, niin käytetään kuitenkin ranskaa. [...] Ja sit taas mä luulen, että [...] oli maailmanpolitiikka mikä tahansa niin meillä on todennäköisesti jatkossakin aika vähän kiinalaisten kanssa tekemistä. En usko, että tavallaan tämmösiin Aasian maiden kielitarvetta löytyy. [...] jos siteet tuonne Afrikan suuntaan vahvistus, niin sitten ranska olisi ehkä semmoinen käyttökelpoinen kieli.

Tulevaisuuden kielitaitotarpeen osalta eräässä haastattelussa nousi esiin myös vastapuolen riittämättömän englannin kielen osaamisen merkitys yksilön laajemmalle kielitaidolle, jolloin haastateltu nosti esiin tarpeen ranskan ja espanjan kielten osaajille. Lisäksi kyseinen haastateltu mainitsi tarpeen myös venäjän kielen osaajille. Hän kuvaili tulevaisuuden kielitaitotarpeita seuraavasti:

(68) [...] mä sanoisin, että englantia ja sitten kaikki sellaiset kielet, mitä minkä maan kansalaiset puhuu ehkä englantia vähän huonommin eli esimerkiksi juuri ranska ja espanja. Miksei saksakin. Saksalaiset nyt lähtökohtaisesti puhuu aika hyvin englantia. Sitten taas niillä on virallinen viestintä ja esimerkiksi oikeusapupyyntöjen vastaukset on saksaksi, jolloin siitä voi olla aika paljon hyötyä, että osaa sitä. [...] Sitten mä sanoisin, että sellainen villikortti, mikä tulee tosi monessa tutkinnassa mieleen tai vastaan niin on venäjä. [...]

Kaikki haastatellut kertoivat kokemuksiansa pohjalta, että Suomessa viranomaisilla on lähtökohtaisesti hyvä kielitaito. Näissä vastauksissa oli kuitenkin havaittavissa, että haastatellut saattoivat tarkoittaa englannin kieltä puhuessaan kielitaidon tasosta. Kolme haastateltua esimerkiksi vastasi seuraavasti, kun heiltä kysyttiin suomalaisten viranomaisten kielitaidon tasosta:

(69) [...] yleisesti, mitä tulee semmoiseen työkieleen niin suomalaiset on siinä tosi hyviä, koska suomen englannin aksentti on tosi helppo ymmärtää kaikkien muiden ja se on selkeätä ja se on myös helppo kuunnella. Niin vaikka se kielenkäyttö ei olisikaan niin vakiintunut ja luonteva niin sanoisin, että silti Suomen taso siinä englannissa on tosi hyvä.

(70) No ei me ainakaan hävitä siinä [kielitaidossa]. Kyl me vaikka omaki englantia on semmosta rallienglantia niin kyllä sitä monesti huomaa tuolla, kun on puolalaisten tai bulgaarilaisten tai muiden kanssa niin kyllä ihan [...] väitän, ettei se kielitaito meillä huonompaa ole.

(71) Suomalaisen tai siis sanotaanko, että pohjoismaat pois lukien Tanska, koska se niiden englantia on niin tanskan kuulosta [...], mutta siis Suomen osalta meillä on äärimmäisen hyvä kielitaito. [...] pääsääntöisesti aina löytyy semmoinen kaveri, joka puhuu hyvää englantia.

Näistä kolmesta haastattelusta kaksi ilmoitti osaavansa vain englantia ja ruotsia, mikä osaltaan saattaa vaikuttaa heidän vastauksissaan ilmenevään arvioon suomalaisten viranomaisten englannin kielen osaamisesta. On kuitenkin mielenkiintoista havaita, miten kielitaidolla tarkoitetaan suppeasti vain englannin kielen taitoa. Haastattelukysymyksessä haastateltuja ei pyydetty arvioimaan suomalaisten viranomaisten englannin kielen taitoa vaan kielitaitoa yleisesti. Siitä huolimatta vastaukset johtivat usein arvioon englannin kielen taidosta. Kaikki haastatellut eivät oma-aloitteisesti määritelleet, mitä kieliä he tarkoittivat arvioidessaan suomalaisten viranomaisten kielitaitoa eikä sitä haastatteluissa kysytty erikseen. Jälkikäteen ajatellen olisi ollut hyvä kysyä, mitä kieltä tai kieliä haastatellut tarkoittivat, mikäli he eivät nimenneet mitään spesifiä kieltä kielitaidon arviointikohteeksi.

Kaventuvan kielitaidon on katsottu heikentävän kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisen mahdollisuuksia (Kolehmainen ym., 2025). Haastattelujen osoittamasta englannin kielen vahvasta valta-asehasta poikkeavasti kahdessa haastattelussa haastatellut kuitenkin kokivat, että suomalaisten viranomaisten monikielisyyttä tulisi lisätä eikä tukeutua ainoastaan englannin kieleen. Haastatellut mainitsivat seuraavasti:

(72) Englannissa meidän peruskoululla, ammatillinen koulu, lukiokoulutus riittää ihan hyvin, mutta muissa kielissä mielestäni kielipohjaa pitäisi laajentaa. Pelkkä vapaaehtoisuus ei välttämättä riitä kansainvälistyvässä maailmassa, näin se vaan valitettavasti on. [...] Viranomaisessa pitäisi olla laajempi kielipohja kyllä.

(73) No kyllähän se varmaan olis rekrytoinnissa [...] tarkemmin yrittää saada näitä ihmisiä töihin [...], jotka osaa sitä kieltä tai kieliä, mutta [...] se ei oo kovin helppoa, mää luulen. Kaikilla on se käsitys enemmän tai vähemmän, että englannin kielellä pärjää kaikkialla, mutta se ei välttämättä ihan oo niin. [...]

Suomalaisten englannin kieli on aivan loistavaa. Mut tuota ruotsin kieli ja muu kielitaito ei välttämättä sitten ole kauheen hyvä.

Näillä kahdella haastatellulla, jotka kuvasivat monipuolisemman kielitaidon tarvetta poliisissa, oli molemmilla muihin haastateltuihin nähden laajempi ja parempi kielitaito osaamiensa kielien osalta. Tällä saattoi olla mahdollisesti vaikutusta heidän ilmaisemaansa tarpeeseen monipuolisemmasta kielitaidosta.

Kielitaidolla on todettu olevan vaikutusta myös yksilön näkökulmasta urakehityksen kannalta (ks. Itani ym., 2015), mikä tuli esiin eräässä haastattelussa tulevaisuuden työmarkkinoita arvioitaessa. Haastateltu mainitsi seuraavasti:

(74) [...] Arabia, kiina, hindi. Sellainen ihminen pystyisi kyllä markkinoimaan, kuka nää hallitsee niin työmarkkinoilla varmaan aika tehokkaasti. Ja sujuvoittais viranomaistyötä aivan älyttömästi, jos [...] meiltä löytyy henkilöitä, jotka osaisivat näitä kieliä.

Haastatelluilta kysyttiin kielitaidon tarpeen mahdollisista muutoksista tulevaisuudessa. Haastattelujen perusteella kielitaidon tarpeen nähtiin pysyvän joko nykyisellään tai lisääntyvän tulevaisuudessa. Kielitaidon tarpeen vähenemistä ei siis koettu todennäköiseksi. Näissäkin vastauksissa englannin kielen asema kuitenkin korostui. Haastatellut kuvasivat kielitaidon tarvetta tulevaisuudessa seuraavasti:

(75) Mä luulen, että se tuon Europolin hommien myötä, kun tavallaan viestintäjärjestelmät yhtenäistyy vielä enemmän niin mä luulen, että tuo englantia tulee korvaamaan monessa paikassa. [...] kyllä mä väitän, että [...] tän nykyaikaisen viestinnän myötä niin kyllä tuo englantia tulee korvaamaan. Jopa ranskalaiset oppii puhumaan englantia.

(76) Mitä enemmän mennään kybermaailmaan niin sitä enemmän se kielitaito korostuu siinä, että ymmärtää englantia ja ymmärtää kybermaailmaa. Ja yleisesti siellä nyt kaikki tapahtuu englanniksi pääsääntöisesti. Niin mä sanoisin, että sitä kautta ainakin tällainen perusrikostutkijan tarve osata englantia kasvaa. Ja sitten toisekseen myös sitten kansainvälinen tiedonvaihto, koska mitä enemmän kyberympäristössä liikutaan niin sitä enemmän rikolliset on tekemässä rötöksiä toisen maan alueella, jolloin sitten se KV-yhteistyö tulee aika kriittiseksi osaksi sitä rikostutkintaa ja sitten pitää pystyä kommunikoimaan muiden maiden viranomaisten kanssa, että saa jotain aikaiseksi.

Edeltävässä esimerkissä tulee hyvin esiin kansainvälisen viranomaisyhteistyön merkitys myös kyberturvallisuuden kannalta, joka on ajankohtainen huoltovarmuudella turvattava osa-alue (ks. Melnyk ym., 2022) ja kyberuhkiin varautuminen on myös osa tiedon huoltovarmuutta (ks. Jalonen & Huhtinen, 2021). Näiden lisäksi kansainvälisen poliisiyhteistyön merkitys on

suuri kyberrikostorjunnassa (ks. Dupont, 2016), mikä on havaittavissa myös esimerkissä 76. Näin ollen monikielisyys ja edeltävän esimerkin mukaan erityisesti englannin kielen osaamisen merkitys on yhteydessä tähän huoltovarmuuden osa-alueeseen ja sen kautta kokonaisturvallisuuden vahvistamiseen.

Haastatteluissa nousi esiin myös teknologian vaikutukset kielitaitotarpeelle. Kolehmainen ym. (2023: 14) on todennut, ettei teknologialla voi korvata yksilön mahdollisuuksia tehdä kontekstuaalisia tulkintoja, ja vastaavasti haastatellutkin kyseenalaistivat teknologian mahdollisuudet korvata yksilön kielitaidon. Osa haastatelluista pohti kehittyvän tekoälyn mahdollisia vaikutuksia kielitaidon tarpeelle, mutta tekoälyä ei nähty yksilön kielitaitoa korvaavana teknologiana. Eräs haastatelluista pohti seuraavasti:

(77) No emmä kyllä nää et se [vieraiden kielten osaamisen tarve] voisi vähentyä millään tavalla, vaikka tulisi minkä näköisiä tekoälyjä, koska ne ei ole niin luotettavia. Ja varmuudella siis, kun ajatellaan rikollisuutta niin kuitenkin se on koko ajan suuntautunu enemmän ja enemmän rajojen yli niin kyllähän se lisääntyy. [...] Että kyllähän se nyt vaan niin on, että ei Suomessa pärjää pelkällä suomen kielellä, jos halua tehdä töitä.

Myös toinen haastatelluista kuvaili ajatuksiaan tekoälystä seuraavasti:

(78) Ja sitten tuo, että tulee näitä tekoälyjuttuja ja muita. Mutta [...], kun me puhutaan poliisitoiminnasta niin olisi se nyt aika kummallista, jos me luotetaan johonkin tai ainakin sen pitäisi varmistaa aidosti, että se pitää paikkansa. Että kyllähän noi on hyvä apuväline, hyvä renki, mutta huono isäntä, on kaikki noi [...] käännösohjelmat. Ne tekee aikamoisia kukkasia.

Eräs haastatelluista näki kielitaitotarpeen ja suomalaisen poliisiviranomaisen monikielisyyden lisäämisen keinoksi monikulttuurisemman henkilöstön. Hän kuvasi ajatuksiaan seuraavasti:

(79) [...] Ja sitten tietenkin se, että kyllähän meillä pitäisi olla poliisissa monikulttuurisempaa tää meidän porukka.

Puolustusvoimienkin osalta kielirepertuaari tulee esiin maahanmuuttajien kielitaidon kautta, mutta sitä ei kuitenkaan ole hyödynnetty tarpeeksi laajasti (Snellman, 2018: 50). Myös poliisissa monikulttuurisella henkilöstöllä olisi varmasti tärkeä rooli kansainvälisen viranomaisyhteistyönkin kannalta, mutta vallitseva kielitaito tulisi tietysti hyödyntää mahdollisimman kattavasti. Siihen voidaan kuitenkin vaikuttaa esimerkiksi kielitietoisella rekrytoinnilla.

Haastattelujen lopuksi haastateltuja pyydettiin arvioimaan yksittäisen virkamiehen kielitaidon merkitystä kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen kannalta. Vastauksissa korostui työtehtävien vaikutus kielitaitotarpeeseen. Eräs haastatelluista sanoi seuraavasti:

(80) Siis onha siitä hyötty. Toki on olemassa, aina on muistettava se, että on olemassa tehtäviä, joissa sitä ei tarvita.

Toisaalta kuitenkin joissain työtehtävissä kielitaidon nähtiin olevan mahdollisesti hyvinkin tärkeää. Eräs haastatelluista mainitsi seuraavasti:

(81) [...] se riippuu tietysti ihan siitä, mitä tehtävää tai mitä viestintää ollaan tekemässä, että sehän voi olla kriittinen, jos hän ymmärtää tai sanoo jotakin väärin tai kirjottaa asian väärin.

Eräs haastatelluista korosti koko poliisin henkilöstön kielitaidon monipuolistamista ja sen hyötyjä kansallisen turvallisuuden näkökulmasta:

(82) Se on aivan ehdoton, että osaa nyt tän tietysti englannin, ruotsista ei oo haittaa, mutta sitten just, kun meillä olisi näitä yksittäisiä poliiseja, mitkä osaisivat eri kieliä, niin sittenhän se kokonaisuus muodostuisi sitä kautta hyväksi. Eihän kaikkien tarvitse osata kaikkea, eikä pidäkään.

Kuten tässä viimeisessä esimerkissä tulee hyvin esiin, ei yksittäinen henkilö voi osata kaikkia mahdollisia kieliä ja työyhteisön kokonaisvaltaisen kielitaidollisen repertuaarin kasvattaminen on mahdollisesti kansainvälisen viranomaisyhteistyön näkökulmasta keskeisin tavoite.

Yksilön monipuolisella kielitaidolla on tietysti myös tärkeä rooli, mutta sen lisäksi työyhteisön monipuolisella kielitaidolla on merkittävä vaikutus kansainvälisen yhteistyön toteutumisessa.

7 Yhteenveto ja pohdinta

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön kokemuksia monikielisydestä kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla haluttiin selvittää, miten monikielisyys näkyy kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä. Tämän tutkimuskysymyksen osalta hypoteesina oli, että monikielisyuden rooli on keskeinen kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä, vaikkakaan monipuolisen kielitaidon ei oletettu olevan välttämättömyys kansainvälisen yhteistyön kannalta. Hypoteesina oli lisäksi, että englannin kielen vahva rooli tulee näkymään kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä englannin ollessa työkielenä esimerkiksi Europolissa. Toisena tutkimuskysymyksenä oli, mikä on monikielisyuden merkitys viranomaisten välisessä tiedonvaihdossa kansainvälisessä toimintaympäristössä. Tämän osalta hypoteesina oli, että tiedonvaihto koetaan sujuvammaksi, mitä enemmän vieraita kieliä osataan. Varsinaisten tutkimuskysymysten lisäksi tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön tämänhetkistä vieraiden kielten kompetenssia. Tutkimuksessa selvitettiin myös kokemuksia tulevaisuuden kielitaitotarpeesta kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä ja tämän osalta hypoteesina oli, että kiinan ja venäjän kielen tarpeet nousisivat esiin.

Esitietolomakkeen ja haastattelujen vastausten perusteella KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstöllä on kokonaisuudessaan kattava ja monipuolinen kielitaito. Esitietolomakkeeseen vastanneista kahdeksan ilmoitti osaavansa ruotsin ja englannin lisäksi jollain tasolla yhtä tai useampaa vierasta kieltä. Vastaajien joukossa oli muun muassa espanjan, hollannin, ranskan, saksan, thain tai venäjän hyvällä tasolla hallitsevia henkilöitä. Suomen poliisin kansainvälisistä tehtävistä löytyy jo näin pienestäkin otannasta monipuolisesti vieraiden kielten osaamista. Haastattelujen perusteella kansainväliset työtehtävät olivat vaikuttaneet kielitaidon kehittymiseen, mutta yhtä lailla kielitaito oli toiminut työuraa edistävänä kompetenssina. Kuten aiemmin luvussa 3.1 todettiin, monikielisyys toimii kansainvälistyvässä maailmassa myyntivalttina (Sanden, 2023: 177) ja toisaalta monikielisyys voi vaikuttaa positiivisesti urakehitykseen (Angouri, 2013; Itani ym., 2015).

Haastatellut kokivat kuitenkin työntäjän suhtautumisen kielitaitoon vaihtelevasti. Osa haastatelluista koki, että työnantaja suhtautuu myönteisesti kielitaitoon, mutta toisten mielestä taas työnantajan osoittama arvostus näkyi lähinnä puheissa. Tämän osalta voidaan pohtia,

missä määrin työnantajan myönteisempi suhtautuminen lisääisi työntekijöiden halua oppia ja käyttää vieraita kieliä työssään. Tähän liittyen olisi mielenkiintoista tehdä jatkotutkimusta sen selvittämiseksi, miten työnantajan osoittama arvostus vaikuttaa yksilön motivaatioon esimerkiksi hankkia monipuolinen kielitaito. Sekä kielitietoisella rekrytoinnilla että työntekijöiden kielitaidon hyödyntämisellä on mahdollisesti positiivisia vaikutuksia myös kansainväliselle viranomaisyhteistyölle, sillä viestinnällisiä haasteita voidaan välttää yksilöiden kielitaidon valjastamisella organisaation käyttöön (Thomas, 2008) ja kielitietoisien rekrytoinnin avulla voidaan hankkia työyhteisöön työssä tarvittavien kielten osaajia. Kuten aiemmin luvussa 3.1 nostettiin esiin, kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen heikkenee vieraiden kielten osaamisen kaventuessa vain englannin kieleen (Kolehmainen ym., 2025).

Haastattelujen perusteella työnantaja mahdollistaa KRP:n kansainvälisten asioiden linjan henkilöstön osallistumisen kielikoulutuksiin, joita järjestää esimerkiksi Cefol. Lisäksi työnantaja oli erään haastatellun kokemuksen mukaan antanut joustoa työajoissa mahdollistaakseen työntekijän osallistumisen muuhun kielikoulutukseen. Näin ollen voidaan todeta työnantajan ainakin joissain tilanteissa tukevan kouluttautumista ja vieraiden kielten oppimista, mutta siltikään kaikkien haastateltujen kokemus työnantajan suhtautumisesta kielitaitoon ei ollut täysin myönteinen. Yksilön oman kielitaidon monipuolisuudella ei ollut kuitenkaan suoraviivaista yhteyttä kokemukseen työnantajan suhtautumisesta kielitaitoon, vaan kokemukset olivat vaihtelevia riippumatta yksilön laajemmasta tai suppeammasta kielitaidosta.

Kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä käytössä olevien kielten osalta englannin kielen osaamisen merkitys oli korostunutta haastattelujen perusteella. Tämä havainto tuki hypoteesia, joka perustui muun muassa englannin kielen lisääntyneeseen valta-asemaan ja yleiseen rooliin *lingua francana* (Lequesne, 2020) sekä englannin kielen asemaan käyttökielenä Interpolissa ja Europolissa (Europol, 2023; Interpol, 2025). Englannin kielen lisäksi kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä tulee kuitenkin haastattelujen perusteella vastaan tilanteita, joissa myös muiden vieraiden kielten osaamiselle olisi tarvetta. Näitä tilanteita esiintyy niin kirjallisessa kuin suullisessakin viestinnässä. Tämän pohjalta voidaan todeta monipuoliselle kielitaidolle olevan tarvetta, vaikka englannin kieli onkin keskeisimmässä asemassa viestintäkielenä. Muiden vieraiden kielten osaaminen korostuikin tilanteissa, joissa vastapuolen englannin kielen taito ei ollut riittävää. Tämä havainto on yhtenäinen myös muissa tutkimuksissa havaittuun (ks. Angouri, 2013).

Tiedonvaihdon osalta yhteisesti sovittu työkieli nousi keskeiseen rooliin, sillä sen koettiin nopeuttavan ja sujuvoittavan tiedonvaihtoa. Yhteisesti sovitulla työkielellä on tärkeä merkitys monikielisessä organisaatiossa myös kielimuurien välttämisen kannalta (Gerspacher, 2010: 154–155) ja yhteisen kielen löytäminen on onnistuneen viestinnän kannalta vaatimuksena (Sanden, 2023: 176). Tästä huolimatta vieraan kielen käyttäminen voi hankaloittaa viestintää (Ahmad, 2018: 11). Se tuli tässäkin tutkimuksessa esiin esimerkiksi tilanteissa, joissa kaikki eivät osanneet viestinnässä käytettyä kieltä, joka kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä on lähtökohtaisesti englanti. Tällöin viestintäkieli saatettiin vaihtaa kokonaan työkielestä ryhmän käyttämään kieleen. Organisaation virallisten kielten tai työkielten osaamattomuus voi johtaa siihen, että yksilö jää julkisen keskustelun ulkopuolelle (Mowbray, 2010), mutta toisaalta enemmistön osaamaa kieltä saatetaan käyttää tilannesidonnaisesti viestinnässä. Tällöin yksilön oma kielitaito voi nousta merkittävään arvoon, mikäli hän pystyy viestimään myös muulla kuin englannin kielellä. Puutteellisen kielitaidon on todettu olevan haasteena kansainvälisessä poliisiyhteistyössä (Birdi ym., 2021) ja voidaankin pohtia, riittääkö pelkkä englannin kielen osaaminen sen työkielen asemasta huolimatta.

Tutkimuksessa tuli esiin vaihtelevissa määrin tarve myös muiden kuin englannin kielen osaamiselle. Haastatellut mainitsivat tarpeen arabian, albanian, espanjan, ranskan, saksan ja venäjän kielten osaamiselle (ks. alaluku 6.2). Tulevaisuuden kielitaitotarpeiden suhteen haastatteluissa mainittiin edellä mainittujen kielten lisäksi myös hindi, kiina ja ruotsi (ks. alaluku 6.4). Tutkimuksessa esiin nousseiden kielten osalta tulee suhtautua kuitenkin kriittisesti siihen, onko kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä tarvetta mainittujen kielten lisäksi muillekin vieraille kielille. Kielitaitotarpeen voi olettaa heijastelevan vahvasti yksilöiden omaan työhönsä pohjautuvia kokemuksia, jolloin myös muita kieliä olisi tullut esiin, mikäli tutkimusjoukko olisi ollut isompi tai koostunut eri henkilöistä. Tämä tutkimusotos kuitenkin antaa suuntaa siitä, miten monikielisyys näkyy kansainvälisessä viranomaisyhteistyössä ja mille kielille muun muassa on tarvetta.

Monikielistä kieleilyä (*translanguaging*) haastatellut eivät harrastaneet kovinkaan usein vaan kielten välinen vaihtelu tapahtui pääasiassa lauseiden välillä eikä niinkään lauseiden sisällä. Monikielistä kieleilyä kuitenkin kuvattiin tapahtuvan tilanteissa, joissa yksilö ei osannut jotain sanaa viestintäkielellä, jolloin hän saattoi käyttää toista kieltä. Vieraskielisen viestinnän osalta korostuikin ymmärretyksi tulemisen tärkeys, jolloin monikielistä kieleilyä kerrottiin hyödynnettävän. Monikielisyttä tukevan kielipolitiikan etunakin on se, että yksilöt voivat jakaa ammattitaitoaan luontevimmaksi kokemallaan kielellä (Louhiala-Salminen &

Kankaanranta, 2012: 268). Monikielisen kieleilyn etuna on ymmärrettävyyden lisääminen (Gaibrois, 2018: 101) ja viestinnässä juuri ymmärrettävyys on keskeistä (Chesterman, 2005).

Tässäkin tutkimuksessa tuli esiin kokemuksia, joiden mukaan vieraiden kielten osaaminen lisää luottamusta ja verkostoitumismahdollisuuksia (ks. alaluvut 6.2.2 ja 6.3). Kleivenin (2013) tutkimuksessa on todettu luottamuksen ja verkostoitumisen olevan tärkeää yhdyshenkilötehtävien kannalta (ks. alaluku 3.1). Toisaalta juuri monikielisyyden on todettu lisäävän luottamusta ja monikieliset yksilöt nähdään yhteistyökykyisempinä (Louhiala-Salminen & Kankaanranta, 2013: 264). Näin ollen voidaan todeta monikielisyyden olevan keskeistä luottamuksen rakentamisessa kansainvälisessä viranomaisyhteistyössäkin.

Haastattelujen lopussa pohdittiin yksittäisen virkamiehen kielitaidon merkitystä kokonaisturvallisuuden kannalta. Kielitaitotarpeen nähtiin olevan vahvasti sidoksissa työtehtäviin, jonka myötä joissain tehtävissä kielitaidolla voi olla kriittinenkin merkitys. Yksipuolisen kielitaidon on todettu vaikuttavan negatiivisesti yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen (Kolehmainen ym., 2025), minkä seurauksena voidaan pohtia myös suomalaisten viranomaisten vieraiden kielten osaamisen monipuolistamisen merkitystä. Kaventunut kielitaito heikentää kansainväliseen yhteistyöhön osallistumista (Honko & Nuolijärvi, 2025), jolloin voidaan pohtia kompensoisiko suomalaisten viranomaisten monipuolisempi kielitaito mahdollisesti muiden maiden heikommasta englannin kielen taidosta johtuvia viestintähaasteita ja lisäksi mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen yhteistyöhön.

Tutkimuksen erityisenä kehityskohteena on haastatteluissa esiin tullut ilmiö siitä, miten haastatellut vaikuttivat tarkoittavan implisiittisesti kielitaidolla englannin kielen taitoa. Jälkikäteen arvioiden olisi ollut hyvä kysyä tarkentava kysymys kaikilta haastatelluilta siitä, mitä kieltä he tarkoittavat, kun he puhuvat kielitaidosta yleisesti. Useassa haastattelussa haastateltu kuitenkin mainitsi itse sivulauseessa viittaavansa englannin kieleen, joka on mielenkiintoista, sillä tutkimuksessa keskityttiin kuitenkin kokonaisvaltaiseen kielitaitoon. Lisäksi esitietolomakkeessa olisi ollut hyvä kysyä osallistuvien kielitaidon arviointi eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoarvioinnin mukaisesti, jolloin arviointi olisi ollut paremmin vertailtavissa jatkotutkimusten kannalta.

Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista tutkia haastatteluissa esiin tullutta kulttuurisen ulottuvuuden esiin tuomista tapauksissa, joissa haastateltu oli yhdyshenkilötehtävissä toisessa

maassa. Tämän havainnon myötä yhtenä jatkotutkimuksena voisi olla vertaileva tutkimus sen osalta, miten yhdyshenkilötehtävissä toimiminen muuttaa kokemuksia monikielisydestä kansainvälisessä viranomaistoiminnassa. Lisäksi tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista toteuttaa tätä tutkimusta vastaava tutkimus myös suojelupoliisin henkilöstölle kansainvälisen yhteistyön monikielisyteen liittyen. Suojelupoliisin toimiala eroaa keskusrikospoliisista, mutta kielelliset kysymykset linkittyvät vahvasti myös suojelupoliisin toimintaan turvallisuuteen liittyvissä asioissa (ks. alaluku 2.1). Lisäksi koko Suomen poliisin henkilöstön kielitaitoa koskeva kyselytutkimus olisi hyödyllinen sen kartoittamiseksi, millainen todellinen kielitaidollinen kompetenssi Suomen poliisissa vallitsee.

Loppupäätelmänä voidaan todeta monikielisuuden näkyvän kansainvälisessä viranomaistoiminnassa edelleen englannin kielen hallitsevasta asemasta huolimatta. Kielitaitoisia suomalaisia poliisiviranomaisia tarvitaan niin Suomessa kansainvälisen yhteistyön tehtävissä kuin yhdyshenkilöinä maailmalla, ja monipuolinen kielitaito edistää tiedonvaihtoa myös yksilön luomien sosiaalisten suhteiden myötä. Monipuolista kielitaitoa tarvitaan kansainvälisessä toimintaympäristössä eikä kaikissa tilanteissa voida luottaa siihen, että kaikki muutkin osaavat englantia sujuvasti. Näin ollen monikielisyys voi osoittautua hyvinkin arvokkaaksi niin yksilön kuin laajemminkin yhteiskunnan kannalta.

Lähteet

Raportit ja selvitykset

- Anghel, V. (2026). *Global Risks to the EU 2026*. Italy: European University Institute.
 Saatavilla: <https://europeangovernanceandpolitics.eui.eu/wp-content/plugins/rscas-global-risks/documents/QM-01-25-294-EN-N.pdf>
- Cepol. (2024). *CEPOL Training Catalogue 2024*. Saatavilla:
https://www.cepol.europa.eu/api/assets/media/downloads/2024/cepol_training_catalogue_2024_0.pdf
- Cepol. (2025). *CEPOL Training Catalogue 2025*. Saatavilla:
https://www.cepol.europa.eu/api/assets/media/downloads/2025/CEPOL_TRAINING_CATALOGUE_2025.pdf
- Euroopan komissio. (2007). *Final report: High level group on multilingualism*. Luxembourg: European Communities.
- Europol. (2021). *European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment, A corrupting influence: The infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
 Saatavilla: <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta-2021>
- Europol. (2025). *The changing DNA of serious and organised crime – EU Serious and Organised Crime Threat Assessment 2025 (EU-SOCTA)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Saatavilla: <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/changing-dna-of-serious-and-organised-crime>
- Fiott, D., & Parkes, R. (2019). Protecting Europe: The EU's response to hybrid threats. *Chaillot Paper, 2019* (151). DOI: <https://doi.org/10.2815/679971>
- Interpol. (2024). *Interpol Annual Report 2024*. Saatavilla:
<https://www.interpol.int/Resources/Documents>
- Jalonen, H., Uusikylä, P., Keinänen, A., Kallunki, V., Huhtinen, A.-M., Lonka, H., Laitinen, K., Jukka, L., & Jokipii, A. (2021). *Tiedon huoltovarmuutta etsimässä*. Keskustelupaperi No. 28. Vaasan yliopiston raportteja. Johtamisen yksikkö. Vaasan yliopisto. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-974-7>

- Järvi, J., Tammenmaa, C., & Jokinen, J. (2023). *Selvitys valtion viranomaisten kielitaidosta*. Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2023:21. Helsinki: Oikeusministeriö. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-739-9>
- Kallunki, V., Erkkilä, L., Kortesalmi, M., Lamberg, A.-R., Santonen, T., Jalonen, H., & Uusikylä, P. (2023). *Tiedon huoltovarmuutta vahvistettava kansalaistiedon tietomallilla*. Laurea-ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <http://www.theseus.fi/handle/10024/806993>
- Kolehmainen, L., Johansson, M., Lähteenmäki, M., Vilkuna, O., & Koistinen, S. (2025). *Vieraiden kielten opiskelun ja osaamisen tulevaisuus Suomessa*. (Visioraportti). Helsingin yliopisto. Saatavilla: <http://hdl.handle.net/10138/593795>
- Suojelupoliisi. (2025). *Kansallisen turvallisuuden katsaus 2025*. Saatavilla: <https://katsaus.supo.fi/etusivu>
- Suojelupoliisi. (2026). *Kansallisen turvallisuuden katsaus 2026*. Saatavilla: <https://supo.fi/katsaus>
- Turvallisuuskomitea. (2025). *Yhteiskunnan turvallisuusstrategia*. Valtioneuvoston periaatepäätös. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:1. Helsinki: Valtioneuvosto. Saatavilla: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/817eb584-f510-49a2-ad2f-9106226b2f20/content>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja, 3/2019. Saatavilla: https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Saatavilla: https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (2022). *Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko*. Valtioneuvoston julkaisuja 2022:59. Helsinki: Valtioneuvosto. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-803-1>
- Ulkoministeriö. (2024). *Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko*. Valtioneuvoston julkaisuja 2024:33. Helsinki: Valtioneuvosto. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-890-1>

Tieteellinen kirjallisuus

- Aalto, P., Pimiä, K. & Joutsamo, K. (1995). *EU:n yhteistyö oikeus- ja sisäasioissa: Euroopan unionin kolmannen pilarin oikeudelliset lähtökohdat*. Helsinki: Sisäasiainministeriö, poliisiosasto.
- Aaltola, M., Fjäder, C., Innola, E., Käpylä, J. & Mikkola, H. (2016). *Huoltovarmuus muutoksessa: kansallisen varautumisen haasteet kansainvälisessä toimintaympäristössä*. Helsinki: Ulkopoliittinen instituutti.
- Ahmad, F. (2018). Knowledge sharing in a non-native language context: Challenges and strategies. *Journal of Information Science*, 44(2), 248–264. DOI: <https://doi.org/10.1177/0165551516683607>
- Alastalo, M. & Åkerman, M., (2010). Asiantuntijahaastattelun analyysi: Faktojen jäljillä. Teoksessa Ruusuvoori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M. (toim.). *Haastattelun analyysi*. (s. 372–392). Tampere: Vastapaino.
- Alasuutari, P. (2011). *Laadullinen tutkimus 2.0* (4. uudistettu painos). Tampere: Vastapaino.
- Andreeva, C. (2023). *The Evolution of Information-sharing in EU Counter-terrorism: a Post-2015 Paradigm Shift?* Northampton: Edward Elgar Publishing.
- Angouri, J. (2013). The multilingual reality of the multinational workplace: language policy and language use, *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 34(6), 564–581. DOI: <https://doi.org/10.1080/01434632.2013.807273>
- Angouri, J. (2014). Multilingualism in the workplace: Language practices in multilingual contexts. *Multilingua*, 33(1), 1–9. DOI: <https://doi.org/10.1515/multi-2014-0001>
- Barner-Rasmussen, W., Ehrnrooth, M., Koveshnikov, A., & Mäkelä, K. (2014). Cultural and language skills as resources for boundary spanning within the MNC. *Journal of International Business Studies*, 45(7), 886–905. DOI: <https://doi.org/10.1057/jibs.2014.7>
- Birdi, K., Griffiths, K., Turgoose, C., Alsina, V., Andrei, D., Băban, A., Bayerl, P. S., Bisogni, F., Chirică, S., Costanzo, P., Fernández, C., Ficet, J., Gascó, M., Gruschinske, M., Horton, K., Jacobs, G., Jochoms, T., Krstevska, K., Mirceva, S., ... Vonaş, G. (2021). Factors influencing cross-border knowledge sharing by police organisations: An integration of ten European case studies. *Police Practice and Research*, 22(1), 3–22. DOI: <https://doi.org/10.1080/15614263.2020.1789462>
- Blackledge, A. & Creese, A. (2012). *Pride, Profit and Distinction. Negotiations Across Time and Space in Community Language Education*. Teoksessa Duchêne, A. & Heller, M.

- (Eds.) *Language in Late Capitalism. Pride and Profit* (1st ed., p. 116–141). New York: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203155868-6>
- Blackledge, A., Creese, A., Baynham, M., Cooke, M., Goodson, L., Hua, Z., ... Wei, L. (2018). Language and superdiversity: An interdisciplinary perspective. Teoksessa Blackledge, A. & Creese, A. (Eds.), *The Routledge Handbook of Language and Superdiversity* (1st ed., p. 21–45). New York: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315696010-1>
- Blommaert, J. (2010). *The Sociolinguistics of Globalization*. New York: Cambridge University Press.
- Blommaert, J. & Backus, A. (2013). Superdiverse Repertoires and the Individual. Teoksessa de Saint-Georges, I. & Weber, J. J. (Eds.), *Multilingualism and Multimodality* (p. 11–32). Rotterdam: SensePublishers. DOI: https://doi.org/10.1007/978-94-6209-266-2_2
- Borzeix, A. (2005). Le travail et sa sociologie à l'épreuve du langage. Teoksessa Borzeix, A. & Fraenkel, B. (Eds.) *Langage et Travail : Communication, cognition, action*. (p. 55–87). Paris : CNRS éditions.
- Boutet, J. (2005). Les mots du travail. Teoksessa Borzeix, A. & Fraenkel, B. (Eds.) *Langage et Travail : Communication, cognition, action*. (p. 189–202). Paris : CNRS éditions.
- Boutet, J. & Gardin, B. (2005). Une linguistique du travail. Teoksessa Borzeix, A. & Fraenkel, B. (Eds.) *Langage et Travail : Communication, cognition, action*. (p. 89–111). Paris : CNRS éditions.
- Canagarajah, S. (2011). Codemeshing in Academic Writing: Identifying Teachable Strategies of Translanguaging. *The Modern Language Journal (Boulder, Colo.)*, 95(3), 401–417. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2011.01207.x>
- Canagarajah, S. (2020). Transnational work, translingual practices, and interactional sociolinguistics. *Journal of Sociolinguistics*. 2020(24), 555–573. DOI: <https://doi.org/10.1111/josl.12440>
- Cenoz, J. (2013). Defining Multilingualism. *Annual Review of Applied Linguistics*, 33(3), 3–18. DOI: <https://doi.org/10.1017/S026719051300007X>
- Chesterman, A. (2005). Englanti globaalina ja eurooppalaisena *lingua francana*. Teoksessa Teoksessa Johansson, M. & Pyykkö, R. (2005) *Monikielinen Eurooppa: Kielipolitiikkaa ja käytäntöä*. (p. 115–128). Helsinki: Gaudeamus.
- Coyne, J. (2022). Bending the Rules to Break the System: The Future of Interpol at a Crossroads. *The SAIS Review of International Affairs*, 42(1), 103–117. DOI: <https://doi.org/10.1353/sais.2022.0006>

- Cross, M. (2011). *Security Integration in Europe: how Knowledge-based Networks are transforming the European Union* (1st ed.). Ann Arbor: University of Michigan Press. DOI: <https://doi.org/10.3998/mpub.3250714>
- Darvin, R., & Norton, B. (2015). Identity and a Model of Investment in Applied Linguistics. *Annual Review of Applied Linguistics*, 35, 36–56. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0267190514000191>
- Deflem, M. (2004). *Policing World Society: Historical Foundations of International Police Cooperation*. Oxford: Oxford University Press.
- Duchêne, A., & Heller, M. (2012). Language policy in the workplace. Teoksessa Spolsky, B. (Ed.), *The Cambridge Handbook of Language Policy* (p. 323–334). United Kingdom: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511979026.020>
- Duchêne, A., Moyer, M., & Roberts, C. (2013). Introduction. Teoksessa Duchêne, A., Moyer, M. & Roberts, C. *Language, Migration and Social Inequalities: A Critical Sociolinguistic Perspective on Institutions and Work*, (1. ed.) (s. 1–24). Bristol: Multilingual Matters. DOI: <https://doi.org/10.21832/9781783091010>
- Dupont, B. (2016). La gouvernance polycentrique du cybercrime : les réseaux fragmentés de la coopération internationale. *Cultures et Conflits*, 102, 95–120. DOI : <https://doi.org/10.4000/conflits.19292>
- Fairclough, N. (2006). *Language and Globalization*. London: Routledge.
- Gaibrois, C. (2018). ‘It crosses all the boundaries’: Hybrid language use as empowering resource. *European Journal of International Management*, 12(1–2), 82–110. DOI: <https://doi.org/10.1504/EJIM.2018.10009390>
- Gazzola, M., Grin, F. Cardinal, L. & Heugh, K. (2024). Language policy and planning. From theory to practice. Teoksessa Gazzola, M., Grin, F., Cardinal, L., & Heugh, K. (2024). *The Routledge Handbook of Language Policy and Planning* (1st ed., Vol. 1; F. Grin, L. Cardinal, M. Gazzola, & K. Heugh, Eds.). London: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780429448843>
- Gerspacher, N. (2010). The France and Europol relationship: Explaining shifts in cooperative behavior. Teoksessa Lemieux, F. (Ed.). *International Police Cooperation: Emerging Issues, Theory and Practice* (1st ed.). (p. 144–163). Cullompton: Willan Publishing. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781843927624>
- Gerspacher, N. & Lemieux, F. (2010). A market-oriented explanation of the expansion of the role of Europol: Filling the demand for criminal intelligence through entrepreneurial initiatives. Teoksessa Lemieux, F. (Ed.). *International Police Cooperation: Emerging*

- Issues, Theory and Practice* (1st ed.). (p. 62–78). Cullompton: Willan Publishing.
DOI: <https://doi.org/10.4324/9781843927624-5>
- Gerspacher, N., & Pujas, V. (2010). International police organizations: The missing link to effective cooperation. Teoksessa Lemieux, F. (2010) *International Police Cooperation: Emerging Issues, Theory and Practice* (1st ed.). (p. 241–259). Cullompton: Willan Publishing. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781843927624>
- Gowan, R. (2013). The UN and European strategy. Teoksessa Biscop, S. & Whitman, R.G. (2013), *The Routledge Handbook of European Security* (1st ed.) (p. 270–280). London: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203098417>
- Hanf, D. & Muir, E. (2010). Droit de l'Union européenne et multilinguisme. Le cas de l'établissement du marché intérieur. Teoksessa Hanf, D., Malacek, K. & Muir, E. (Eds.) *Langues et construction européenne*. Bruxelles : Peter Lang.
- Heittola, S. (2017). "Poliisista päivää, från polisen god dag" *Språkliga yrkespraktiker vid de tvåspråkiga polisinnrättningarna i Finland*. (Väitöskirja). Vaasan yliopisto. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-781-1>
- Heller, M. (2010). The Commodification of Language. *Annual Review of Anthropology*, 39(1), 101–114. <https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.012809.104951>
- Hirsijärvi, S. & Hurme, H. (2022). *Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. (2. painos). Helsinki: Gaudeamus
- Hirvelä, H. (2022). "Excusez-moi, parlez-vous français ?" *Poliisiantuntijoiden kokemuksia ranskan kielen merkityksestä Malin siviilikriisinhallinnan operaatiossa*. (AMK-opinnäytetyö). Poliisiammattikorkeakoulu. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022120726986>
- Hjorth, I. (2024). *Kansainvälisyysosaaminen Suomen poliisissa*. (Pro gradu -tutkielma). Tampereen yliopisto. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202401301958>
- Howorth, J. (2013). European security institutions 1945-2010: The weaknesses and strengths of "Brusselsization". Teoksessa Biscop, S. & Whitman, R.G. (2013), *The Routledge Handbook of European Security* (1st ed.) (p. 5–17). London: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203098417-9>
- Hufnagel, S. (2013). Australian Liaison Officers – Connecting the World Down Under. Teoksessa Den Boer, M., Block, L. (Eds.) *Liaison Officers: Essential Actors in Transnational Policing*. (p. 49–69). Haag: Eleven International Publishing.

- Itani, S., Järnlström, M., & Piekkari, R. (2015). The meaning of language skills for career mobility in the new career landscape. *Journal of World Business: JWB*, 50(2), 368–378. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2014.08.003>
- Karhunen, P., Kankaanranta, A., Louhiala-Salminen, L., & Piekkari, R. (2018). Let's Talk about Language: A Review of Language-Sensitive Research in International Management. *Journal of Management Studies*, 55(6), 980–1013. DOI: <https://doi.org/10.1111/joms.12354>
- Kleiven, M. E. (2013). Seamless Law Enforcement Cooperation: The Nordic Police Liaison Officers. Teoksessa Den Boer, M., Block, L. (Eds.) *Liaison Officers: Essential Actors in Transnational Policing*. (p. 15–31). Haag: Eleven International Publishing.
- Lacoste, M. (2005). Peut-on travailler sans communiquer ? Teoksessa Borzeix, A. & Fraenkel, B. (Eds.) *Langage et Travail : Communication, cognition, action*. (p. 21–53). Paris : CNRS éditions.
- Lecomte, P., Vigier, M. & Gaibrois, C. (2023). *Understanding the Dynamics of Language and Multilingualism in Professional Contexts: Advances in Language-Sensitive Management Research* (1. p.). Northampton: Edward Elgar Publishing. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781789906783>
- Lemieux, F. (2010). The nature and structure of international police cooperation: An introduction. Teoksessa Lemieux, F. (2013). *International Police Cooperation* (s. 1–22). Cullompton: Willan Publishing. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781843927624>
- Lequesne, C. (2020). *Diversité linguistique et la langue française en Europe*. Un rapport sous la direction de Christian Lequesne. Paris : Ateliers Henry Dougier. Saatavilla: https://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/rapportlequesne_complet_avec_couverture_-_10.21_002_cle055dd6-1.pdf
- Louhiala-Salminen, L., & Kankaanranta, A. (2012). Language as an issue in international internal communication: English or local language? If English, what English? *Public Relations Review*, 38(2), 262–269. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2011.12.021>
- Melnyk, S. A., Schoenherr, T., Speier-Pero, C., Peters, C., Chang, J. F., & Friday, D. (2022). New challenges in supply chain management: cybersecurity across the supply chain. *International Journal of Production Research*, 60(1), 162–183. DOI: <https://doi.org/10.1080/00207543.2021.1984606>
- Michel, L. (2013). Nato and the United States: Working with the EU to strengthen Euro-Atlantic security. Teoksessa Biscop, S. & Whitman, R.G. (2013), *The Routledge*

- Handbook of European security*. (s. 255–269). London: Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203098417-33>
- Mowbray, J. (2010). Language in the UN and EU: Linguistic Diversity as a Challenge for Multilateralism. *New Zealand Journal of Public and International Law*, 8(1), 91–115.
- Nieppola, T. (2002). *Eurooppalainen yhteistyö ja kansalliset vaikutusmahdollisuudet EU:n rikosoikeudellisessa ja poliisiyhteistyössä*. Helsinki: Eduskunnan kanslia.
- Otheguy, R. & García, O. (2020). Plurilingualism and translanguaging: commonalities and divergences. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 23(1), 17–35. DOI: <https://doi.org/10.1080/13670050.2019.1598932>
- Otheguy, R., García, O. & Reid, W. (2015). “Clarifying Translanguaging and Deconstructing Named Languages: A Perspective from Linguistics. *Applied Linguistics Review* 6(3), 281–307.
- Peltokorpi, V., & Vaara, E. (2014). Knowledge transfer in multinational corporations: Productive and counterproductive effects of language-sensitive recruitment. *Journal of International Business Studies*, 45(5), 600–622. DOI: <https://doi.org/10.1057/jibs.2014.1>
- Puusa, A. (2021). Näkökulmia laadullisen aineiston analysointiin. Teoksessa Puusa, A., Juuti, P. & Aaltio, I. (2021). *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Helsinki: Gaudeamus.
- Pöyhönen, T. (2021). *Poliisiyhdyshenkilön urapolku: Suunniteltua vai ajautumista* (Pro gradu -tutkielma). Tampereen yliopisto.
- Sanden, G. R. (2023). Language in multilingual organizations: Power, policies and politics. Teoksessa Lecomte, P., Vigier, M. & Gaibrois, C. (2023) *Understanding the Dynamics of Language and Multilingualism in Professional Contexts: Advances in Language-Sensitive Management Research*. (1st ed.; B. Beeler, M. Vigier, C. Gaibrois, & P. Lecomte, Eds.) Cheltenham: Edward Elgar Publishing. DOI: <https://doi.org/10.4337/9781789906783.00024>
- Shala, A. (2024). Something between a colleague and a tool: exploring the complex nexus between the role, responsibilities, and expectations of language assistants in multinational police settings in Kosovo (1999–2018). *Perspectives, Studies in Translatology*, (p. 1–20). DOI: <https://doi.org/10.1080/0907676X.2024.2414258>
- Sinkkonen, M. (1997). *Valtionhallinnon henkilöstön kielitaidon riittävyys ja tarpeet kansainvälisessä yhteistyössä*. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.

- Snellman, P. (2018). *Language Policy, Translation Culture, and Interpreter Tactics in the Finnish Defence Forces*. (Diplomityö). Maanpuolustuskorkeakoulu. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2018120349618>
- Thi, H. N. (2025). Exploring the Impact of French Language Skills on Police Training and International Cooperation: A Case Study of Police Trainees at the Vietnam Police Academy. *Theory and Practice in Language Studies*, 15(4), 1048–1060. DOI: <https://doi.org/10.17507/tpls.1504.03>
- Thomas, C. A. (2008). Bridging the gap between theory and practice: Language policy in multilingual organisations. *Language Awareness*, 17(4), 307–325. DOI: <https://doi.org/10.2167/la466.0>
- Tiittula, L. & Ruusu vuori, J. (2005). Johdanto. Teoksessa Ruusu vuori, J. & Tiittula, L. (toim.) *Haastattelu – Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. (s. 9–21). Tampere: Vastapaino.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. (Uudistettu laitos). Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi
- Van der Ark, M. (2013). How Can Police Liaison Officers be Effective? A Psychological Case-Study of Dutch Expatriates. Teoksessa Den Boer, M., Block, L. (Eds.) *Liaison Officers: Essential Actors in Transnational Policing*. (p. 89–101). Haag: Eleven International Publishing.
- Vertovec, S. (2023). *Superdiversity: Migration and Social Complexity* (1st ed., Vol. 1). United Kingdom: Taylor & Francis. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203503577>
- Wasastjerna, J. (1999). *Johdatus poliisin kansainväliseen yhteistyöhön*. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Welch, D. E., & Welch, L. S. (2008). The Importance of Language in International Knowledge Transfer. *Management international review*, 48(3), 339–360. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11575-008-0019-7>

Lait ja asetukset

- Asetus N:o 1/1958. *Asetus N:o 1 Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä*. (Verkkojulkaisu). Saatavilla: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A01958R0001-20130701>
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794. *Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja*

kumoamisesta. (Verkkajulkaisu). Saatavilla: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/794/oj/fin>

Tietosuojalaki 1050/2018. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2018/1050>

Valtioneuvoston asetus Turvallisuuskomiteasta 77/2013. Saatavilla:

<https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2013/77#OT0>

Yleistajuiset artikkelit

Airola, A. (2011). Kansainvälistyminen edellyttää monipuolista kielitaitoa. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 2(7). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-marras-joulukuu-2011/kansainvalistyminen-edellyttaa-monipuolista-kielitaitoa>

Dufva, H. (2024). Kielitaito on huoltovarmuutta. *MustRead*. Saatavilla:

<https://www.mustread.fi/artikkelit/kielitaito-on-huoltovarmuutta/>

Honko, M., & Nuolijärvi, P. (2025). Kieli on huoltovarmuuden ydintä. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 16(2). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2025/kieli-on-huoltovarmuuden-ydinta>

Interpol. (2025). Staff Manual. Saatavilla: <https://www.interpol.int/What-you-can-do/Careers/Vacancies>

Opetussuunnitelmat

Poliisi (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelma (180 op) 2024–2026. Saatavilla:

<https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/Poliisi-amk-opetussuunnitelma.pdf/739255c8-04c2-f693-c381-0128bbe13c09?t=1736323814063>

Nettisivut

Cepol. (ei pvm.). *Law enforcement cooperation, information exchange and interoperability*.

Saatavilla: <https://www.cepol.europa.eu/thematic-areas/law-enforcement-cooperation-information-exchange-and-interoperability> [Luettu 17.2.2026.]

Euroopan unioni (EU). (ei pvm.). *Kielet*. Saatavilla: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/languages_fi

[Luettu 18.11.2025.]

Europol. (6.4.2023). *What we offer*. Saatavilla: <https://www.europol.europa.eu/careers-procurement/why-europol/what-we-offer>

[Luettu 9.3.2026.]

- Europol. (6.2.2026). *Secure Information Exchange Network Application (SIENA)*. Saatavilla: <https://www.europol.europa.eu/how-we-work/services-support/siena> [Luettu 5.5.2026.]
- Interpol. (ei pvm.). *General Secretariat*. Saatavilla: <https://www.interpol.int/Who-we-are/General-Secretariat> [Luettu 10.11.2025.]
- Kielimuuri. (2024). Kotimaisten kielten keskus & Kielikone Oy. Saatavilla: <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/kielimuuri> [Luettu 23.4.2026.]
- Kuronen, R. (26.1.2025). Kyseessä jo kuudes putki- tai kaapelivaurio Itämeren alueella. *Yle*. Saatavilla: <https://yle.fi/a/74-20139445/64-3-257007> [Luettu 17.2.2025.]
- Opetushallitus. (ei pvm.). *Yleiset kielitutkinnot (YKI)*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kieli-ja-kaantajatutkinnot/yleiset-kielitutkinnot-yki> [Luettu 30.3.2026.]
- Poliisi a. (ei pvm.). *Kansainvälisiin tehtäviin*. Saatavilla: <https://poliisi.fi/kansainvalisiin-tehtaviin> [Luettu 30.3.2026.]
- Poliisi b. (ei pvm.). *Mitä Keskusrikospoliisi tekee?* Saatavilla: <https://poliisi.fi/mita-keskusrikospoliisi-tekee> [Luettu 11.2.2026.]
- Poliisi c. (ei pvm.). *Poliisin strategia 2024–2028*. Saatavilla: <https://poliisi.fi/poliisin-strategia> [Luettu 12.2.2026.]
- Poliisi. (27.12.2024). Suomenlahden kaapelivauriot: Merenpohjan tutkinta alkamassa. *Poliisi*. Saatavilla: <https://poliisi.fi/-/suomenlahden-kaapelivauriot-merenpohjan-tutkinta-alkamassa> [Luettu 12.2.2026.]
- Ulkoministeriö. (ei pvm.). *Suomen ulkomaanedustustot*. Saatavilla: <https://um.fi/edustustot> [Luettu 5.5.2026.]
- Yhdistyneet kansakunnat (YK). (ei pvm.). *Langues officielles de l'ONU*. Saatavilla: <https://www.un.org/fr/our-work/official-languages> [Luettu 18.11.2025.]

Liitteet

Liite 1. Résumé en français - Ranskankielinen tiivistelmä

Introduction

Le contexte international est en constante évolution et la globalisation a fait la coopération internationale encore plus importante car les actes criminels s'effectuent en traversant les frontières des états. Dans la coopération internationale le rôle du multilinguisme est pourtant central et il est important de faire attention aux compétences linguistiques des individus. La position dominante de l'anglais s'est multipliée après l'élargissement de l'Union européenne (Lequesne, 2020). La coopération internationale des autorités s'effectue au contexte multilingue en raison des politiques linguistiques des organisations et des acteurs de différents pays. La quantité énorme de langues parlées autour du monde et les différences culturelles constituent un challenge pour la coopération internationale des policiers (Wasastjerna, 1999 : 59). L'importance des connaissances des langues étrangères est constatée également dans les recherches plus récentes qui traitent la coopération internationale des policiers (Birdi ym., 2021 ; Hjorth, 2024 ; Lemieux, 2010 ; Thi, 2025).

Dans cette mémoire de master nous avons étudié du multilinguisme en coopération internationale des autorités. Nous avons interrogé la personnel de la Police criminelle centrale de la Finlande (en finnois keskusrikospoliisi) dont le travail consiste des affaires internationales. L'un des points de vue les plus importantes pour cette étude est l'importance de la langue d'échange d'information. En plus, nous avons voulu examiner quelle est la maîtrise des langues étrangères dans la Police criminelle centrale, quelle est la valeur du multilinguisme pour le travail de la Police criminelle centrale et comment la nécessité des langues étrangères dans le travail international peut changer à l'avenir. L'objectif de cette étude est d'étudier de l'importance des langues étrangères en actions de l'autorité finlandais en travaillant dans l'environnement internationale et avoir plus de connaissance des compétences langagières actuelles.

La point de vue de cette étude est la coopération internationale des policiers finlandaises. Pour cette raison nous avons choisi d'examiner la filière des affaires internationales à la Police criminelle centrale. Elle est un centre national finlandaise de la coopération internationale des policiers (Poliisi b.) et la filière des affaires internationales est, par exemple, responsable de l'échange d'information avec Interpol et Europol. Interpol est le centre mondial de la

coopération internationale et la coopération est coordonnée entre 196 états membres (Interpol, 2024). Europol est donc fondé pour la coopération des policiers européens et il est central pour les enquêtes criminelles qui touchent plusieurs des états membres d'Europol (Cross, 2011 : 55-56). Les questions de recherche sont les suivantes :

1. Comment se manifeste-t-il le multilinguisme dans la coopération internationale des autorités ?
2. Quel est le rôle du multilinguisme pour l'échange d'information à la coopération internationale ?

Selon notre hypothèse, le rôle du multilinguisme est central pour la coopération internationale des autorités et les compétences linguistiques des individus sont importantes pour l'échange d'information. Or, les compétences dans plusieurs langues étrangères ne sont pas indispensables pour la coopération internationale. Nous assumons que le rôle de la langue anglaise est central pour la coopération des policiers car l'anglais est, par exemple, la langue du travail à Europol.

Contextualisation et cadre théorique

L'environnement de la sécurité globale change constamment. Il affecte largement la sécurité intérieure de la Finlande et le travail des autorités finlandaises. Les actes criminels traversent les frontières des états de plus en plus et en conséquence cela a un impact considérable sur les actions de la police finlandaise. (Poliisi c.). Pour cette étude, l'environnement de sécurité et ses changements sont des approches très importantes.

La résilience et la sécurité (Aaltola ym., 2016 ; Jalonen ym., 2021) sont des notions importantes pour cette recherche. À propos de la résilience et la sécurité, nous allons traiter l'aspect linguistique (ks. Kolehmainen ym., 2025). L'aspect linguistique de la résilience est lié à la sécurité et la stabilité de la société (Dufva, 2024 ; Kolehmainen ym., 2025). Pour cette raison, l'aspect linguistique de la résilience et la sécurité est central aussi pour les autorités et pour la sécurisation de la société.

Dans cette mémoire de master nous étudions la langue dans un contexte sociale et le cadre théorique est donc situé dans la sociolinguistique. Donc, ce qui est central est l'utilisation de la langue dans la société et l'objet de recherche peut être par exemple la variété linguistique dans le contexte sociale ou l'utilisation verbale ou littéraire des langues au travail (Borzeix,

2005 : 55-56, 60). Le contexte de cette étude est le langage utilisé dans la coopération internationale des autorités et les points de vue sont la communication et l'échange d'information. La communication et l'interaction sont nécessaires pour la coopération et l'objectif de la communication est l'assemblage et l'échange d'information (Lacoste, 2005 : 22-23). Pour cette raison, les études antérieures de l'échange d'information dans corporations et organisations multinationales (Peltokorpi & Vaara, 2014 ; Welch & Welch, 2008) sont importants pour notre étude. En plus, la cadre théorique de notre étude contient des théories du langage au travail (Angouri, 2013 ; Barner-Rasmussen et al., 2014 ; Karhunen et al., 2018 ; Lacoste, 2005), la langage et globalisation (Blackledge et al., 2018 ; Blommaert, 2010 ; Fairclough, 2006 ; Vertovec, 2023) et les points de vue des politiques langagières et les choix situationnelles des langues (Duchêne & Heller, 2012 ; Kolehmainen et al., 2025 ; Sanden, 2023).

Corpus et méthode d'analyse

Pour notre recherche, nous avons interviewé des personnes qui travaillent à la filière des affaires internationales de la Police criminelle centrale. Tout d'abord, nous avons envoyé un formulaire à la filière des affaires internationales de la Police criminelle centrale pour demander des informations préliminaires. Nous avons reçu dix (10) réponses que nous utilisons pour cette recherche et parmi eux, sept (7) ont souhaité participer à l'interview. Notre corpus est composé donc des sept (7) interviews individuelles qui ont été menées en distance. Dans l'analyse, nous avons traité aussi les réponses au formulaire des informations préliminaires. La méthode de notre recherche est qualitative.

Analyse

Tout d'abord, nous avons analysé des compétences linguistiques des participants (la chapitre 6.1). Nous pouvons constater que les compétences linguistiques des différentes langues étrangères sont considérables chez les participants. Deux interviewés ont dit qu'ils ont seulement la compétence en anglais et en suédois mais les autres participants ont énuméré leur compétence en plusieurs langues étrangères. Tous les participants ont évalué que la connaissance des langues étrangères est indispensable pour travailler à la filière des affaires internationales. Les participants ont constaté que les séjours à l'étrangère et le travail international ont développé leurs compétences en langues étrangères. Les expériences concernant l'attitude de l'employeur à l'égard des compétences linguistiques variaient. Quelques participants ont dit que les attitudes de l'employeur sont positives mais pour

quelques participants l'expérience était le contraire. Ainsi, nous pouvons constater que les expériences des attitudes de l'employeur sont très subjectives. Les participants ont dit que pourtant l'employeur donne la possibilité de participer, par exemple, aux formations linguistiques de Cepol.

Nous avons étudié des expériences des participants à propos des langues utilisées à la coopération internationale et l'aspect sociale de l'usage de la langue, notamment en ce qui concerne les choix de langue liés au contexte (la chapitre 6.2). Selon les interviews, la langue la plus importante pour la coopération internationale est l'anglais. Cinq sur sept utilisent l'anglais le plus dans son travail quotidien. Également l'un des participants a constaté qu'au recrutement, la compétence en anglais est une compétence évaluée. Tandis que deux participants expliquent qu'ils utilisent le suédois le plus dans ses travaux quotidiens.

Les participants constatent que la communication s'effectue à l'oral et à l'écrit, mais les messages peuvent être écrits aussi en d'autres langues qu'en anglais. Pour cette raison, les participants ont reconnu le besoin de la compétence linguistique des autres langues étrangères. Malgré tout, l'anglais est la langue qui a le plus valeur au secteur des affaires internationales. Pour la coopération entre les pays nordiques le suédois est quand même important et il est assez souvent utilisé. En ce qui concerne le français, la compétence du français est considérable quand les compétences linguistiques des autres ne sont pas suffisantes en anglais.

Les participants ont mentionné des langues pour lesquelles ils reconnaissent le besoin dans ses travaux. Les langues sont les suivantes : l'arabe, l'albanaise, l'espagnol, l'allemand et le russe, en plus du français qui est déjà mentionné précédemment. La maîtrise des langues étrangères des participants était considérable mais malgré cela, normalement les participants ne mélangent pas des langues en parlent. Les participants ont parlé des situations où ils peuvent changer la langue entre les phrases mais pas à l'intérieur d'une phrase. Ils ont souligné l'importance de la compréhension dans la communication, donc pour cette raison parfois ils peuvent dire un mot en autre langue que laquelle est utilisée dans la communication.

Les directives en matière de la politique linguistique de la coopération internationale n'étaient pas très claires pour les participants. Quelques participants ne pouvaient pas dire quelles directives le choix linguistique de l'utilisation d'anglais repose dans la coopération internationale. Même si l'anglais est la langue la plus utilisée dans la coopération

internationale, les participants ont constaté aussi des choix linguistiques situationnelles. C'est-à-dire que le choix de la langue utilisée dans la communication est fait entre les participants de la situation de communication. Le besoin des compétences linguistiques des langues étrangères est reconnu pour la création des liens sociaux et pour gagner le respect. Aussi les aspects de la culture sont mentionnés dans deux interviews et l'un des participants a constaté l'influence de la fierté à sa propre langue pour l'utilisation de la langue maternelle à la coopération internationale.

Nous avons examiné le multilinguisme de l'échange d'information (la chapitre 6.3). L'objet est d'analyser les expériences des participants concernant du multilinguisme à propos de l'échange d'information. Les participants ont constaté que l'échange d'information est fait en écrit et en orale mais le pourcentage de l'échange d'information en écrit est plus grand. L'échange d'information s'effectue dans les systèmes de l'échange d'information et par courriel. Le besoin pour la connaissance des autres langues étrangères est noté d'être important pour la vitesse de l'échange d'information. Également, la langue de travail commune est un facteur qui fait l'échange d'information plus facile. Aussi la connaissance du vocabulaire professionnelle est importante. Pour l'échange d'information, les relations sociales peuvent avoir d'influence au même temps que la connaissance culturelle est centrale.

Finalement, nous avons étudié les compétences linguistiques nécessaires à l'avenir selon les participants (la chapitre 6.4). Ils ont évalué qu'à l'avenir le besoin des langues suivantes peut être encore plus grande : l'arabe, l'albanaise, l'espagnol, l'hindi, le chinois, le français, le suédois, l'allemand et le russe. Les visions sont diverses mais nous pouvons constater quand même que l'importance de la connaissance des langues étrangères est toujours accentuée. L'une des l'observations intéressantes est qu'avec la notion de compétence linguistique les participants ont souvent parlé uniquement de la compétence linguistique en anglais.

Pour la sécurité complète de la société les participants ont évalué que l'importance des compétences linguistiques est liée au travail, c'est-à-dire que dans tous les secteurs du travail les compétences linguistiques ne sont pas autant importantes que dans autres. Selon les participants, à l'avenir le besoin des connaissances des langues étrangères sera similaire qu'aujourd'hui ou il peut encore grandir.

Conclusion

Pour la conclusion nous pouvons constater que l'anglais est la langue la plus importante pour la coopération internationale des autorités, mais le besoin des compétences des autres langues étrangères est visible surtout dans les situations quand les compétences des autres personnes ne sont pas suffisantes en anglais. Dans ce cas, les compétences linguistiques montrent leur importance particulière. Selon les participants de cette étude, les compétences linguistiques ont d'influence à la vitesse de l'échange d'information et une langue du travail commune est importante pour la coopération. Malgré cela, il est possible que les informations soient envoyées toujours en autres langues qu'en langue de travail commune. Pour cette raison, les compétences linguistiques des autres langues étrangères peuvent avoir un impact sur la vitesse d'échange d'information. De plus, les compétences des langues étrangères ont de la valeur dans les relations internationales et pour la participation à la coopération.

Liite 2. Haastattelukysymykset

Teema 1: Vieraiden kielten osaaminen

- Mitä kieliä osaat ja millä tasolla? (esitietolomake)
- Miten olet hankkinut osaamisen näihin kieliin?
- Oletko suorittanut kielitutkintoja näiden kielten osalta?
- Mahdollistaako työnantaja kielikoulutuksia?
- Miten koet työnantajan suhtautuvan vieraiden kielten osaamiseen?

Teema 2: Vieraiden kielten käyttö

- Mitä kieliä tarvitset työssäsi ja kuinka usein?
- Onko työssäsi tullut vastaan tilanteita, joissa jonkin muun kielen osaamiselle olisi ollut tarve?
- Minkälaisissa tilanteissa käytät työssäsi vieraita kieliä (suullisesti, kirjallisesti, puhelimitse, kasvokkaiset kohtaamiset tms.)?
 - o Tapahtuuko vieraskielisissä tilanteissa vuorottelua eri kielten välillä vai tapahtuuko kommunikaatio yhdellä kielellä? Kuvaile tilanteita, joissa kieltä on vaihdeltu.
- Minkälaisia ohjeita teillä on kielivalinnoille?
- Miten kommunikaatiokieli päätetään eri tilanteissa?
- Näkyykö ranskan kieli jotenkin käyttökielenä?
- Käytätkö työssäsi käännössovelluksia ja jos käytät, millaisissa tilanteissa?
- Millaisia muutoksia kielitaidossasi on tapahtunut kansainvälisten tehtävien myötä?

Teema 3: Tiedonvaihdon näkökulma

- Millaisia menetelmiä teillä on tiedonvaihdossa käytössä?
- Millaiseksi arvioisit kielitaidon merkityksen kansainvälisessä tiedonvaihdossa?
- Mikä kaikki vaikuttaa tiedonvaihdon sujuvuuteen?
- Millaisia mahdollisia haasteita on tullut vastaan tiedonvaihdossa (erityisesti kielellisestä näkökulmasta)?
- Millaisissa tilanteissa tiedonvaihto on onnistunut erityisen hyvin ja mikä siihen on vaikuttanut?
- Oletko kohdannut työssäsi tilanteita, joissa kielimuuri on vaikeuttanut tiedonvaihtoa/yhteistyötä, ja millaisia nämä tilanteet ovat olleet?
 - o Onko eroja, jos kyseessä suullinen tai kirjallinen viestintä?

- Millaisia eroja on tullut vastaan siinä, minkä organisaation/valtion viranomaisten kanssa kommunikoi?

Teema 4: Vieraiden kielten osaamisen tarve tulevaisuudessa

- Miten vieraiden kielten osaamisen tarve muuttuu työssäsi mahdollisesti tulevaisuudessa?
- Minkä kielten osaamiselle voi tulevaisuudessa olla kasvava tarve?
- Miten arvioisit suomalaisten viranomaisten kielitaitoa suhteessa niihin viranomaisiin, joiden kanssa teet yhteistyötä?
 - o Mitä vaatimuksia tämä asettaa suomalaisten viranomaisten osaamiselle?
- Minkälainen merkitys yksittäisen virkamiehen kielitaidolla on mielestäsi kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen näkökulmasta?

Liite 3. Tietosuojainformaatio

Tässä tutkimuksessa henkilötietoja käsitellään Tietosuojalain 1050/2018 ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Tutkimusta varten kerättävät henkilötiedot ovat esitietolomakkeeseen vastanneiden ja haastatteluun osallistumiseen suostumuksensa antaneiden nimi ja sähköpostiosoite. Edellä mainittujen henkilötietojen lisäksi esitietolomakkeessa selvitetään, työskenteleekö henkilö poliisi- vai siviilivirassa ja kuinka kauan henkilö on ollut Viestiliikennekeskuksessa töissä. Tutkimusta varten ei kerätä muita henkilötietoja. Tutkimukseen osallistuvat henkilöt voivat antaa suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta ja henkilötietojen käsittelystä esitietolomakkeessa. Vain suostumuksensa antaneiden esitietolomakkeen vastauksia käytetään tutkimuksessa. Henkilötietoja käsitellään tutkimuksessa vain tutkittavan suostumuksella. Henkilötietoja käsitellään haastateltavien rekrytoimiseksi ja haastatteluajan sopimiseksi. Tutkimusta varten kerätyt henkilötiedot poistetaan rekisteristä tutkimuksen valmistuttua.

Henkilötiedot kerätään Webropoliin laaditulla esitietolomakkeella eikä tutkittavien henkilötietoihin ole pääsyä muilla kuin tutkimuksen tekijällä. Tutkimustulosten raportoinnissa ja analysoinnissa tutkittavien vastaukset anonymisoidaan eivätkä yksittäiset henkilöt ole tunnistettavissa. Haastattelut nauhoitetaan ja tallennetaan tietoturvallisesti Turun yliopiston Seafileen eikä haastattelutallenteisiin ole pääsyä muilla kuin tutkimuksen tekijällä.

Tutkimukseen osallistuvalla ja suostumuksensa antaneella on missä tahansa tutkimusprosessin vaiheessa oikeus peruuttaa suostumuksensa henkilötietojen käsittelystä ja tutkimukseen osallistumisesta. Tutkimuksessa siihen mennessä kerättyjä vastauksia voidaan kuitenkin käyttää tutkimustarkoituksessa. Suostumuksen peruuttamisella ei ole negatiivisia seurauksia kyseiselle henkilölle. Tutkimukseen osallistuvalla on lisäksi oikeus pyytää pääsyä häntä koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää häntä koskevien henkilötietojen poistamista. Tutkimukseen osallistuvalla on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.

Tietosuojainformaation laatija ja rekisterinpitäjä:

Henna Hirvelä